

VÄNERSBORGS SÖNERS GILLE

ÅRSSKRIFT 2024

Nittiotredje årgången

INNEHÅLL

PETER JOHANSSON

Oktavia Sandberg – affischörskas och fattighjon 3

BOSSE TALLBO

Ishockeyns historia från 1946, del 3

IFK Vänersborg åren 1968-1977 9

ANDERS KAUFFELDT

Rock och pop i Vänersborg på 60-talet..... 31

KARL BERNLING

Gillestugans historia åren 1699-2024

”Hos Pehr i Månsagården var det dans” 55

ROGER OLSSON

Hur Axel Eriksson fick en förskola..... 75

Med Stellan Granat på fotografisk vandring

genom 1960-80-talens Vänersborg. Del III 81

Årskrönika..... 105

Minnesord 110

Medlemsförteckning 124

Styrelseberättelse 141

Årsbokslut..... 143

Gillet styrelse och funktionärer 144

Medlemsinformation..... 145

Gillemästerskap i Golf 149

Annonser 150

Produktion: Risbergs 2024

Oktavia Sandberg - affischörska och fattighjon

Av

Peter Johansson

Det tillhör inte vanligheterna att ett fattighjon hedras med en nekrolog i lokaltidningen och än mer sällan sluter så många sörjande upp vid dess begravning att det behövs två bilar för att frakta alla kransar och blommor till platsen för den sista vilan. Det är ovanligt men så skedde i Vänersborg i augusti 1930 då affischörskan och fattighjonet Oktavia Sandberg avled. Oktavias liv kantades till stor del av fattigdom, sorger, mycket enkla levnadsförhållanden och en splittrad familjesituation.

Det var den 14 mars 1852 som Oktavia föddes på Vänersborgs lasarett, vilket då låg på dagens adress Residensgatan 8. Det faktum att hon föddes på lasarettet betyder inte att hennes mor fördes dit för att föda utan för att lasarettet var moderns, Elisabet ”Betty” Eriksdotter (1822-1865), hem och arbetsplats under 1850-talets första hälft när hon tjänstgjorde som piga och sjukvakterska. Oktavia föddes som utomäktenskapligt barn även om hennes far anges som varande drängen hos handlare Agrell, Gustaf Alm (1820-1852). Gustaf avled i en förkylning redan nio månader efter det att Oktavia fötts och Elisabet stod då ensam, inte endast med Oktavia, utan också med dottern Maria Elisabet, även hon född utom äktenskapet knappt fem år tidigare. Två år efter Gustaf Alms död födde Elisabet ännu ett utomäktenskapligt barn, dottern Anna Amalia, som avled endast en dag gammal. Vid samma tid som dottern Anna Amalia avled flyttade Elisabet med Oktavia och Maria Elisabet till nordöstra hörnet av Residens- och Sundsgatan, i samma hus där den beryktade krogen Höga Trappan var belägen. Hyresvärdens hette Olof Andersson Kall och var känd som en alkoholiserad våldsverkare och en plåga för såväl sin familj som för flera av hyresgästerna.

Om Elisabet och döttrarna blev utsatta för hyresvärdens våldsamma

beteende är inte känt men de kom inte att bo på adressen i mer än ett år innan flyttlasset gick till norra delarna av staden, till en adress i nordöstra hörnet av Residens- och Kronogatan. Nu väntade några ekonomiskt tryggare år för Elisabet och döttrarna då orsaken till flytten tycks ha varit att Elisabet ingick äktenskap med byggmästaren och sedermera krögaren Carl Fredrik Wilhelm Lindström. Såväl Elisabet som döttrarna tog nu också den nye makens efternamn. Inom kort flyttade de båda makarna till Sundsgatan 4 och fick under följande år tre gemensamma barn; dottern Karolina Wilhelmina och sönerna Carl Wilhelm och Johan Alfred. Makarna kunde nu till sin hjälp i hemmet även ha en egen piga anställd, vilket måste ha varit ett stöd för Elisabet som tidigare själv haft pigttjänst och dessutom ensam ha fått omhänderha sina små barn. Familjen drabbades dock snart av sorg då sonen Johan Alfred avled två år gammal 1858. Nästa stora förlust inträffade 1865 då Elisabet avled i lungsot och lämnade maken ensam med barnen.

Något år efter moderns död kom Oktavia att flytta från familjen för att, som brukligt var för unga flickor i hennes samhällsställning, ta tjänst som piga. I sin nya roll flyttade hon mellan flera olika adresser i centrala staden fram till 1878 då hon gifte sig med skepparen Anders Sandberg (1854–1882) och de båda makarna flyttade in i en lägenhet vid Vallgatan 21. Samma år som Oktavia och Anders gifte sig födde Oktavia sonen Anders Wilhelm, som avled endast två år gammal 1880. Året efter Anders Wilhelms död fick makarna ännu en son, Karl Wilhelm.

När livet så verkade ha vänt i stabilitet och trygghet för Oktavia kom nästa stora motgång. Maken Anders arbetade som skeppare åt stadens store skeppsredare och varvsägare Carl Johan Andersson. Natten mot den 3 september 1882 hade den större vänerskutan Mathilda, som Anders seglade, gått på grund i Vassbotten. Klockan var omkring halv tre på natten och Anders skulle då, med hjälp av en yngre skeppsgosse, försöka att varpa loss fartyget från grundet med hjälp av en kätting och ett ankare. Anders och skeppsgossen gick ner i en mindre jolle för att ta emot kättingen och ankaret men då dessa firades ner i den lilla jollen drogs den ner i djupet. Anders följde med medan gossen lyckades att simmande ta sig tillbaka till fartyget. Först senare samma dag lyckades man hitta Anders kropp och föra den i land. Oktavia stod nu ensam med barnen och saknade försörjning. I lokaltidningen vädjade man om hjälp till den unga änkan som *"mottager med tacksamhet hvad meniskovännen vill gifva."*

Att situationen var svår för Oktavia visas av att hon kort efter Anders död fick finna bostad för sig och den endast ettårige sonen på stadens fattighus där hon bodde under ett par år. Även efter det att hon flyttat ut från fattighuset omnämns hon som fattighjon under ett flertal år. Hennes ekonomiska situation förbättrades knappast av att hon kom att få ytterligare två barn, söner Axel Konrad 1886 och Karl Birger 1893, båda utomäktenskapliga. Den yngste sonen, Karl Birger, avled redan ett år gammal och än en gång fick då Oktavia stå vid en nära familjemedlems grav.

Någon gång vid denna tid tycks Oktavia ha engagerat sig i den nykterhetsrörelse som vann stor anslutning i Vänersborg från början av 1880-talet. Hon kom här att upptas i logen Garizim vilken delade hus med logerna Hoppets Stjärna och Trygghet på Vallgatan 29. I Vänersborg, som i övriga Sverige, hade man uppmärksammat den omfattande alkoholkonsumtionen bland befolkningen, ett missbruk som bidrog till än större fattigdom, arbetslöshet, våld, tidig död och splittrade familjer. Genom det stora antal människor som anslöt till logerna innebar engagemanget i nykterhetsrörelsen en betydelsefull förbättring av folkhälsan. Även om nykterhetsfrågan stod i första rummet var logerna också en mycket viktig social och kulturell mötesplats med musik, körsång, teater, basarer, barnaktiviteter, festligheter och biblioteksverksamhet. Logerna blev en plats där de personer vilka levde ett förhållandevis obemärkt liv i samhället kunde bli sedda, fylla en uppgift, få växa i en talang och vinna en bred respekt och aktning. En sådan person var Oktavia som kom att visa stort intresse och engagemang i logearbetet.

Om det var arbetet i logen eller andra kontakter som bidrog till att hon fick det yrkesarbete som kom att göra Oktavia till en allmänt känd person i samhället är osagt men någon gång på 1880-talet kom hon att få anställning på Vänersborgs teater. Hon kom där att bli ansvarig för teaterns rekvisitaförråd. Som behjälplig alla gästande teatersällskap kom hon snart att bli en välkänd och mycket uppskattad person av ett stort antal skådespelare och teaterdirektörer. Kopplat till engagemanget på teatern var även arbetet som affischörska. Oktavia blev i denna roll ett vanligt inslag i gatubilden i det tidiga 1900-talets Vänersborg då hon kom med en rulle affischer under armen och en spann med lim och pensel i handen. De flesta av alla de arrangemang som gick av stapeln på teatern, Folkets Park, nykterhetslogerna eller på andra håll i Vänersborg kom till allmänhetens kännedom genom alla de affischer Oktavia limmade upp runt omkring i staden.

Ett par av de många föreställningar vid Vänersborgs teater där Oktavia assisterade var Birger Sjöbergs två bejublade konserter i november 1923. Birger var då i födelsestaden, i sällskap med sin yngre bror Erik, för att hålla konserter till förmån för Vänersborgs Söners Gilles ålderdomshem. Birger beskrev besöket i Vänersborg i ett brev några dagar senare och nämnde då också Oktavia: *"Blommorna framräcktes af en kisande 50-årig son till gamle brovakten. Segelmakare Larssons son ger order bakom scenen: Opp med ridån, ned med ridån.....och liten, grå, liflig som en teaterråtta, sysslar Oktavia med mina blommor. Hon räcker fram hufvudet och hväser diskret åt Erik: 'Lefver frua?'."*

De sista åren bodde Oktavia i en lägenhet på Kyrkogatan 18 där hon avled stilla den 22 augusti 1930 av en hjärtåkomma. I lokaltidningen Elfsborgs Läns Annonsblad infördes en nekrolog över Oktavia med ett foto taget under någon av hennes många vandringar i staden där hon syns vid en större anslagstavla med affischer under armen. Den mycket stora uppslutning som sedan skedde vid Oktavias begravning nio dagar senare vittnar om hur uppskattad hon var i breda lager. En särskild minnestund och ceremoni hölls först i nykterhetslogen på Vallgatan med minnestal, musik och solosång. I lång procession, där bland många andra de båda sönerna och barnbarn deltog, tågade sedan de församlade från logen till gravkapellet där kistan med Oktavias stoft förvarades. Kyrkoherde Helander höll *"ett starkt personligt färgat, varmhjärtat griftetal och förrättade jordfästningen."* Vid graven, på Strandkyrkogården, lades kransar och blommor ner i sådant antal att man behövt två bilar för att frakta dessa till platsen. Flera tal hölls av bland andra representanter från nykterhetslogen, scenpersonalen vid Vänersborgs teater och representant från Folkets Park. En samlad kör sjöng *"Ljuvt är att hamna"* varefter logens ordensfana sänktes över griften som en sista hälsning.

Oktavia, som kunde ha varit en av samhällets mest obemärkta personer, den utomäktenskapligt födda, änkan och fattighjonet. vid hennes bår lades de vackraste blommor i mängd och över henne sänktes fanan som en sista hedersbetygelse.

Oktavia Sandberg fotograferad så som de flesta av dåtidens vänersborgare ofta såg henne, vid en anslagstavla med buntar av affischer under armen och limhinken i hand. Fotografiet är hämtat ur Elfsborgs Läns Annonsblad och publicerat i samband med tillkännagivandet av Oktavias död 1930. Fotograf okänd.

Källor

Tryckta källor

Staden som blev dikt. Birger Sjöbergsällskapets årsbok 1994. Red. Håkan Lind. Vänersborg 1994.

Tidningar

Tidning för Vänersborgs Stad och Län
Elfsborgs läns Annonsblad

Arkiv

Kyrkoböcker för Vänersborgs stadsförsamling

*Peter Johansson, Ålderman emeritus,
ledamot i styrelse och årsskriftsnämnd.*

Ishockeyns historia i Vänersborg

från 1946, del 3

IFK Vänersborg åren 1968-1977

Av

Bosse Tallbo

IFK som var pionjärer 1946 fick återigen en ishockeysektion

Vid stormötet i Idrottshusets B-hall 1 den 5/6 1968 återvände ishockeysporten till IF Kamraterna då ”nya” IFK blev en förening med både bandy, fotboll, ishockey, simning mm på programmet (se årsskriften 2022, sid 86-87). Klubben hade varit först med ishockeyn 1946 men blev sedan utkonkurrerad av Vänersborgs IF i slutet av 1950-talet med nedläggning av ishockeysektionen som följd. VIF hade tagit upp sporten på sitt program 1952 då de såg hur populär den blev och ville inte låta IFK vara ensamma på banan. Efter några framgångsrika år i skiftet mellan 1950- och 60-talen med bygget av sin egen anläggning (rink med belysning) på Holmängen redan 1952 valde VIF att lägga ner ishockeysektionen efter endast 14 år, 1966. Under en kort tid, 1966-68 fanns Vänersborgs IK som höll ishockeyn vid liv men inte blev någon succé.

Därför valde VIK att gå in som en sektion i ”nya” IFK. VIK:s ordförande Sveneric Johansson blev med automatik ordförande för IFK:s nya ishockeysektion och på samma självklara sätt fortsatte Gunnar ”Kisen” Johansson som lagledare, nu för IFK som blev hans tredje klubb då han tidigare haft uppgiften både i VIF och VIK. Gunnar tog för övrigt med mig på mitt första årsmöte med Västergötlands Ishockeyförbund på Rantens Hotell i Falköping den 1/9 1968, jag var då 16 år och han ansåg troligen att jag var mer lovande som ledare än som spelare. Hela 55 år senare, den 12/6 2023 representerade jag Vänersborgs HC på mitt sista årsmöte med distriktsförbundet som passande nog hölls på Quality Hotel i min hemstad. En lång epok som hockeyledare tog slut helt odramatiskt även om jag fick en varm applåd av mötesdeltagarna.

Satsning på norrlänningar och ungdomshockey

Redan den 5/9 1968 presenterades hela sex nyförvärv till IFK i ELA. Eftersom ishockey långt in på 1960-talet spelades på naturis hade norrländska spelare blivit intressanta att värva söderut med löften om arbeten. Det räckte oftast för klubbar i framför allt Götaland att killarna norrifrån vanligtvis var mycket bättre skridskoåkare än de lokala inslagen i klubbarna söderut. Med annons i Västerbottens-Kuriren i Umeå fick "Svenne" Johansson napp och på sensommaren kom tre spelare från Vännäs AIK (strax väster om Umeå) till Vänersborg, vilket direkt höjde intresset för IFK-hockeyn. De tre var Hans Hedberg, Gunnar Oskarsson och Håkan Zingmark. Hans och Håkan var backar och Gunnar forward. Övriga presenterade i tidningen var Mats Andersson (målvakt från Troja/Ljungby), Stig Forsberg från Munkedals BK (men norrlänning) samt Enar Vessby från Vänersborg. Något senare tillkom även backen Håkan Jonsson från IFK Umeå (nuvarande Björklöven) och Jan Bonander från Göteborg. Numera sektionsordföranden "Svenne" Johansson kunde också andas ut i mitten på september då IFK fick ta den vakanta platsen i division 3 efter Trollhättans IK (f d TIF) som la ner verksamheten. Med alla nyförvärven på plats växte optimismen inför den stundande säsongen

Den 7/9 blev den "nya" klubbens ungdomssektion känd genom ELA. Sektionen var hela 20 personer stor och i den ingick bl a Karl-Erik "Bogiz" Brodén och artikelförfattaren. De 20 ledarna representerade både bandy, fotboll, ishockey och simning och ordförande blev polisen Bertil Ericsson. Samtidigt presenterades att klubben gjort klart med Stig "Puskas" Jonsson som "ungdomsinstruktör" med säte på klubbens nyöppnade kansli i källaren under Sjöströms Livs på Sandelhjelmsgatan 20 (där Pizzeria Castello ligger idag). Själv hade jag gått över till IFK från min moderklubb VIF i bandy och när isen kom spelade "Bogiz" och jag ihop i IFK:s P 19-lag. Han var otroligt nog spelande tränare vid 18 års ålder men var så duktig och stark ledare att han inte hade några som helst problem att få gehör från oss andra, många jämnåriga. Eftersom jag var två år yngre spelade jag även i P 17 där jag blev lagkapten. Ibland fick båda av oss pröva på att träna med A-laget.

Men förutom att vi spelade bandy började vi också organisera en omfattande verksamhet för den nya ungdomshockeyn tillsammans. Det är många vänersborgsskillar födda 1955 till cirka 1965 som deltog i vår då så populära internserie för pojkar t o m 13 år. "Bogiz" hade en egen mindre lägenhet på andra våningen i föräldrahemmet på Öxneredsvägen 111 och där fick vi riklig förplägnad levererad av hans

omtänksamma mor Lilly när vi kom dit efter träningar och matcher. Det var vid ett sådant tillfälle som Karl-Erik kom med förslaget till det suveräna namnet Kamratligan på vår internserie. Suverän så till vida att det var IF Kamraterna som var arrangör, och att vi fostrade kamrater. Kamratligan blev en succé med många spelare och plantskolan för spelare som bl a Thomas "Lellen" Svensson (född -58) och Hans "Mille" Jönsson (född -59).

Rivstart i träningsmatcherna men det mesta i moll 1968-69

Det nya laget fick en rivstart genom att vinna stort i premiären hemma mot Ulricehamns IF med 7-0 på Isstadion. Förste historiske målskytt blev bandystjärnan och tillika sportchefen på ELA, Stenåke Walltin som hade en bakgrund som elitpelare i Forshaga IF i slutet på 1950-talet där han bildade förstakedja med ikonen Nisse Nilsson (dubbel världsmästare och sedermera svensk mästare i Leksands IF) och ingen mindre än en ung Ulf Sterner. Storsegern i premiären följdes upp med en klar derbyseger med 8-4 mot Grästorps IK borta. Men sedan kom laget ner på jorden och inkasserade två förluster, både hemma och borta mot kamratkollegorna från Uddevalla.

Så fort isen var klar på uterinken kom även ungdomshockeyn igång och den 7/11, under rubriken IFK-ishockey i ELA kallades det nya juniorlaget till sin första match, mot IFK Uddevalla borta. Det historiska laget bestod av följande spelare födda 1950-55: Målvakter var Tommy Karlsson och den endast 13 år gamle Kent-Erik Fasth (¹Viktors pappa), utespelarna var Arne Jacobsson, Sonny Flood, Jan-Erik Swahn, Tommy Fredriksen, Kjell Norberg, Mats Nelson, Jan Stahle, Christer Johansson, Benny Olander, Christer Oscarsson, Bosse Tallbo, Kenneth "Finspång" Johansson, K-E "Bogiz" Brodén, Kjell Nilsson samt Olle Johannesson.

Seriepremiären i division 3 hemma mot Töreboda IK den 26/11 blev en besvikelse och förlust med 2-7 och sedan fortsatte det med två förluster till mot Nittorps IK borta och Sörhaga IK från Alingsås hemma. Men efter tre förluster tog laget sin första seger, 6-3 borta mot IFK Tidaholm. När premiärsäsongen summerades vårvintern 1969 hade IFK Vänersborg kommit på åttonde plats av tio lag, på samma poäng som IFK Tidaholm men med bättre målskillnad. Trots att det innebar

¹Viktor Fasth, född 1982, framstående hockeymålvakt vars karriär började i VHC. Fasth har spelat i såväl den nationella SHL-ligan och Tre Kronor som den Nordamerikanska NHL-ligan. Anses vara en av de bästa hockeymålvakterna genom tiderna.

nytt kontrakt var det ändå en stor besvikelse för både aktiva spelare och publik. Tibro IK vann serien ohotade och förlorade bara två av 18 matcher. En av dem hemma mot IFK Vänersborg som överraskade och vann med 8-5 mot seriesegrarna.

En orsak till den dåliga placeringen var som vanligt att laget bestod av en blandning av hockey- och bandyspelare, de sistnämnda dubblade med sporterna vilket innebar att kontinuiteten saknades.

Spelarna i laget den första säsongen 1968-69: Hans Johansson, Stig Forsberg, Håkan Zingmark, Karl-Erik Henriksson, Mats Nelson, Hans Hedberg, Sven-Ove Vessby, Bo Larsson, Tord Kling, Gunnar Oskarsson, Sonny Flood, Benny Karlsson, Håkan Jonsson, Kenneth Johansson, Per-Arne Feldt, Hans Sunnerdahl, Sten-Åke Walltin, Gunnar Walltin, Arne Jacobsson, Bengt Arvidsson, Mats Andersson, Leif Magnusson samt Enar Vessby.

Efter säsongen försvann den bäste målskytten (20 mål), Stig Forsberg till Oskarshamn och Gunnar Oskarsson flyttade hem till Vännäs. Klart bäste back i laget var Håkan Zingmark och Stig Forsberg var bäst bland forwards och även 17-årige Mats Nelson ska nämnas bland forwards, uttagen till distriktslaget för juniorer som han blev.

Håkan Zingmark var 23 år när han kom till Vänersborg från Vännäs i Västerbotten. Han blev en av de viktigaste och bästa spelarna och sedermera ledare för både A-lag och ungdomslag. Håkan var en stark ledare både på och utanför isen och aktiv i IFK och VHC under åren 1968-95 innan han trappade ner. Därefter blev han ändå en trogen besökare i Ishallen och missade sällan en match med sonen Emil (född -74) eller barnbarnen Albin (född -02 och Oskar (född -05). En hedersman som gick bort alltför tidigt (2018 vid 73 års ålder).

Fler nyförvärv från Norrland

Sommaren 1969 fortsatte ordföranden Sveneric Johansson att värva spelare norrifrån för att i möjligaste mån göra IFK:s hockeylag oberoende av nyckfulla bandyspelare. Nu kom tre riktigt lovande 19-åringar till staden och blev starka tillskott till laget. Det var Bert-Tage Einarsson och Kent Myrén som följde Håkan Zingmark och Hans Hedberg i spåren från Vännäs AIK till IFK Vänersborg, samt målvakten Åke

Helgesson som kom från Vindeln, ett längre stenkast från just Vännäs i Västerbotten. Att Åke hamnade i Vänersborg och fick smeknamnet "Hova" var en slump. Han träffade Hans Hedberg från Vännäs på tåget och eftersom han hade spelat mot Vännäs många gånger då han gjorde debut i Vindelns IF:s A-lag redan som 14-åring kände han honom. På tåget övertalade Hans honom att flytta till Vänersborg och då han en kort tid hade bott i Hova i norra Västergötland fick han plötsligt smeknamnet "Hova" som följt honom sedan dess. Åke spelade 13 säsonger i IFK - VHC åren 1969-82 och blev sedan tränare för både A-lag, junior- och pojklag efter sin spelarkarriär. Han bodde i vår stad cirka 40 år innan han flyttade hem till Västerbotten som pensionär. I skrivande stund (maj 2024) är han på väg att flytta från Vindeln till Piteå. Än idag följer han VHC genom att se matcherna på datorn och kolla hemsidan regelbundet. Att undertecknad har en regelbunden och intensiv telefonkontakt med Åke är inte konstigt, då han har starka känslor för Vänersborg och VHC fortfarande.

Avgörande för utvecklingen

Det är ingen överdrift att påstå att alla fyra från Vännäs samt Åke från Vindeln fick avgörande betydelse för hockeyns utveckling i Vänersborg. Den som betytt mest är onekligen Håkan "Zingis" Zingmark som var en mycket bra back och lagkapten som även blev en hängiven ledare och tränare under och efter sin aktiva tid som spelare. Sonen Emil Zingmark, som hunnit bli 50 år just i år, är en av VHC:s bästa spelare genom tiderna men i motsats till sin far, var Emil en mycket spelskicklig forward med ett fantastiskt spel - målsinne. Han spelade i Frölundas J 20-lag 1992-94 med stor framgång och nu är det hans son Oskar som för arvet vidare och just nu också spelar i samma klubbs J 20. Tyvärr gick Håkan bort för några år sedan, men Kent Myrén är Vänersborg trogen medan Bert-Tage "Bertis" Einarsson flyttade tillbaka till Vännäs 1977, efter nio år som bäste målskytt och strax efter bildandet av VHC i maj samma år. Den sista insatsen han gjorde för hockeyn i Vänersborg blev VHC:s klubbmärke med båttypen bojort som också är med i stadens vapen. Undertecknad fick ansöka om tillstånd av kommunstyrelsen för att få använda detsamma i den nya klubbens märke. I mitt tycke är "Bertis" produkt ett mycket fint klubbmärke.

Framgång för IFK säsongen 1969-70

Efter en serieomläggning bildade förbundet en div. 3-serie med lag från Bohuslän och Tvåstad med Grästorps och Varaslättens som östliga utposter. Nu hade IFK tagit stora steg i lagets utveckling med hjälp av

nyförvärven och kom fyra av tio lag, endast åtta poäng efter kamratkollegan från Trollhättan som vann serien på 31 poäng, tvåa kom Koppers IF från Stenungsund och trea Grästorps IK. Efter att ha fått kämpa för kontraktet säsongen före var IFK:s placering en stor framgång och en grund att stå på för ytterligare avancemang kommande säsonger. Noterbart är att "Bertis" Einarsson som debutant kom trea i poängliga på 20 mål + 4 assist, sex poäng efter välkände vänersborgaren Svante Gunnarsson som gjorde 22 mål + 8 assist för sin moderklubb Grästorps IK. IFK hade fått en ny förstakedja med snabbåkarna "Bertis" och Kent "Myrra" Myrén och egna veteranen K-E "Puskas" Henriks-son som med ett bra spelsinne försåg de båda 19-åringarna med fina och därmed målgivande passningar.

Ordföranden "Svenne" Johansson uttalade sig i ELA före seriestarten med följande ord:

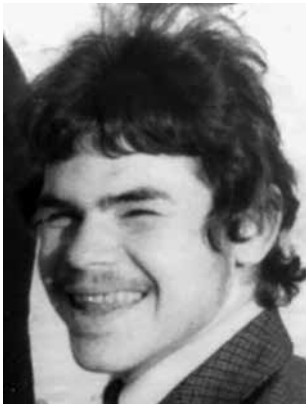
- Vi har 25 A-lagsaktuella spelare inför vintern och ett sådant bra utgångsläge har vi inte haft förut.

Spelarna i laget 1969-70: Åke Helgesson, Hans Johansson I ("Kisen"), Kent-Erik Fasth, Hans Hedberg, Håkan Zingmark, Håkan Jonsson, Bo Larsson, Per-Axel Josefsson, Bert-Tage Einarsson, Kent Myrén, Karl-Erik Henriksson, Benny Karlsson, Per-Arne Feldt, Mats Nelson, Bo Tallbo, Sven-Ove Vessby, Hans Sunnerdahl, Karl-Erik Brodén, Hans Johansson II ("Kanadensarn"), Sune Kling samt Jan Stahle.

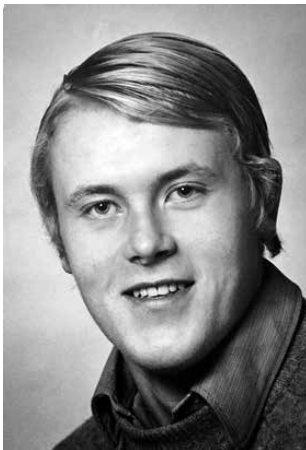
Den gode smålänningen "Svenne" fick rätt i sin förutsägelse. Den yngste i truppen var artikelförfattaren (undertecknad), som var 17 år och spelade nio av de 18 seriematcherna samt bl.a. två DM-finaler hemma och borta på Ryavallen mot starka Norrby IF från Borås som center i tredjeledjan mellan veteranerna Sven-Ove Vessby och Hans "Tarzan" Sunnerdahl. Jag blev även målskytt på utebanan på Ryavallen för det här var några år innan Borås fick sin fina ishall. Vi var dock chanslösa och förlorade båda matcherna klart. Mitt starkaste minne från min första och enda säsong i A-laget var dock när jag kvitterade till 3-3 och räddade en poäng mot seriesegrarna IFK Trollhättan på Slättbergen inför storpublik. Sommaren 1970 valde jag att satsa all min kraft som ledare och domare i framtiden. Insåg att jag hade mer att ge som ledare och domare än som spelare. Ett beslut som jag aldrig ångrat.

I början var det både fotboll och hockey i IFK som gällde. I hockey började jag som domaraspirant 1970, blev distriktsdomare efter ett år

och förbundsdomare som 21-åring 1973. Efter tre år gjorde jag debut i division 1 (andra nivån på den tiden) och dömde i Ettan säsongen 1976-77 innan vi bildade VHC i maj. Då tog jag ett sabbatsår när vi värvade Ulf Sterner som tränare och jag fick chansen att bli hans assistent. Tyvärr fick jag aldrig tid att fortsätta min domarkarriär då vår nya klubb VHC tog all tid att sköta. I början hade vi inget kansli utan jag som sekreterare fick sköta all administration ideellt förutom att jag var drivande och tränare i ungdomsverksamheten. Döma fick jag göra också, hundratals ungdoms- och cupmatcher blev det för VHC under de kommande åren. Och vid årsmötet 1970 blev jag som 18-åring invald i IFK:s huvudstyrelse ... då hade föreningen sju sektioner.

Åke "Hova" Helgesson är IFK/VHC:s bästa målvakt genom tiderna efter den självklare ettan Viktor Fasth. Under åren 1969-82 var han en stor idrottsprofil i Vänersborg och efter den aktiva karriären fortsatte han som ledare och tränare, då han också visade sitt kunskande och bland annat tränade A-laget med framgång 1985-88 tillsammans med Svante Gunnarsson. Trots att han sedan några år tillbaka definitivt har flyttat hem till Norrland följer han VHC med stort intresse. Hjärtat klappar starkt för klubben han blev en ikon i. Och många är det i Vänersborg som inte glömmer honom, då han var en stor personlighet både på och utanför isen.

Bert-Tage "Bertis" Einarsson kom till Vänersborg samtidigt med bl a Åke "Hova" Helgesson 1969, båda två var 19 år men blev från början de två bästa spelarna i laget i sina roller som målvakt och forward. Håkan Zingmark var motsvarande på baksidan. Det var det faktum att Håkan och Hans Hedberg hade flyttat ner året före som drog "Bertis" och parhåsten Kent Myrén från Vännäs till vår stad. Förutom säsongen 1971-72 då han gjorde militärtjänst i Eksjö var "Bertis" en po-ängmaskin "av guds nåde". Stor, stark och småfult var han svårstoppad och hade ett otroligt målsinne och bra skott. Med goda ledaregenskaper blev han även spelande tränare 1974-76. Tyvärr flyttade han hem till Vännäs 1977 men hann skapa VHC:s klubbmärke med den klassiska båten i.

Serieseger och kval 1970-71

Med ökad framtidstro efter fjärdeplatsen föregående säsong rekryterade IFK-ledningen en etablerad spelande tränare, Dick Sjöberg från Boro Landsbro i Småland. Dick var 31 år, norrlänning född i Skellefteå och hade spelat div. 2-hockey i etablerade klubbar som Clemensnäs IF (moderklubben utanför Skellefteå), IFK Kiruna, Tingsryds AIF och Boro Landsbro IF. Alla tidigare klubbar han spelat i var alltså klart bättre än IFK Vänersborg. Hans ankomst bidrog starkt till ökad hockeykultur i "bandystaden". Han presenterades i ELA den 3/9 och en vecka senare blev Jörgen Gustavsson från IFK Trollhättan, men med Mariestad BOIS som moderklubb, även han presenterad som enda nyförvärv förutom Dick Sjöberg.

- *Med Dick och Jörgen har vi fått två utmärkta förstärkningar till vårt redan starka lag, sa "Svenne" Johansson till ELA-sporten, och såg fram emot säsongen med stark tillförsikt.*

I början av oktober var det dags för lagledaren Gunnar "Kisen" Johansson att komma med fler positiva tankar i ELA inför säsongen. Laget ska åka till Oslo för träningsmatch mot Gruner.

- *Aldrig tidigare har det visats ett sådant intresse från våra aktiva. Träningen startade redan i juli och vi har inte varit under 20 min någon gång. Nye tränaren Dick Sjöberg är en utmärkt kraft och har verkligen fått grabbarna med sig. Tror vi går mot en mycket bra säsong, spådde eldsjälén Gunnar. När han summerade de 13 träningsmatcherna i mitten av november hade IFK vunnit 10 av dem.*

Förväntningarna från Sveneric Johansson och Gunnar Johansson visade sig slå in, och det med råge. När seriespelet kom igång i slutet på november visade sig IFK Vänersborg vara det bästa laget och när serien slutade i februari hade laget bara förlorat en match av de 18 som spelades på den tiden. Målskillnaden var 123-49, och det innebar att de blåvita från Vänersborg hade gjort 50 mål mer än tvåan som var de blåvita kamratkollegorna i Trollhättan. IFK Vänersborg vann serien på 31 poäng, med 14 vunna, tre oavgjorda och endast en förlust. Tvåa kom alltså Trollhättan på 29 poäng, trea Koppers IF från Stenungsund på 26 poäng och fyra blev blivande arvfjenden Grästorps IK på 23 poäng.

Dick Sjöberg blev en succé som spelande tränare och gjorde hela 28 mål + 15 assists = 43 poäng på endast 18 matcher, vilket är ett mycket bra facit. Tvåa i den interna poängligan kom självklart Bert-Tage "Bertis" Einarsson som inte var mycket sämre utan nådde 20 mål + 15 assists = 35 poäng, också på 18 spelade matcher. Inte så konstigt att laget vann serien med sådan offensiv styrka, och en målvakt som Åke

”Hova” Helgesson som oftast var omutlig där bak.

Nu väntade kvalspel till division 2, tyvärr mot alltför starka motståndare som Mariestad BOIS och FSR Mölndal, laget som var en sammanslagning av Fellows, Sögdalen och Rapid. Tränare för Mölndal var för övrigt legendaren och f d världsmästaren i Moskva 1957 samt svenske mästaren med Frölunda 1965, Ronald ”Sura-Pelle” Pettersson. IFK kom trea i kvalet med två förluster, vilket innebar att båda de andra motståndarna gick upp i tvåan. Men säsongen var ändå en stor framgång och nu höjdes ribban ännu högre, men tyvärr värvade Grästorps IK (arvfiende var ordet) Dick Sjöberg när de såg vilket succé han gjorde hos konkurrenten.

Spelarna i laget 1970-71: Åke Helgesson, Kenteric Fasth, Håkan Zingmark, Bo Larsson, Hans Hedberg, Håkan Jonsson, Bert-Tage Einarsson, Dick Sjöberg, Roland Carlsson, Mats Nelson, Kent Myrén, Per-Arne Feldt, Jörgen Gustavsson, Sven-Ove Vessby, Benny Karlsson, Thomas Aspmann, Karl-Erik Henriksson, Hans Sunnerdahl samt Hans Johansson.

Nämnas bör förutom poängkungarna Dick och Bert-Tage backarna Håkan Zingmark med 6 mål + 10 assists = 16 poäng och hans backkollega Hans Hedberg som gjorde hela 10 mål + 10 assists = 20 poäng. Inget dåligt backpar, som hade både defensiv och offensiv styrka, och inte minst stor rutin.

Ungdomshockeyn växer ...

Parallellt med att A-laget blev bättre växte även ungdomshockeyn och den 29/11 1970 kunde man läsa i ELA att antalet anmälda lag till vår internserie Kamratligan slog nytt rekord med 14 anmälda lag, det innebär cirka 100 deltagande spelare. De äldre killarna spelade seriespel i B-pojklaget (13-14 år) och A-pojklaget (15-16 år). Ishockeyn hade nu blivit en stark konkurrent till bandyn om ungdomarnas gunst. Och det var inte så konstigt då hockeyn dominerade på riksplanet och därmed i media, inte minst TV-sändningarna (nu även i färg) från TV-pucken och VM som spelades i Stockholm både 1969 och 1970 bidrog starkt till sportens tillväxt även i Vänersborg.

Mellansäsong 1971-72

Tyvärr bröts den goda utvecklingen av IFK-hockeyn då Dick Sjöberg överraskande försvann till Grästorps IK under sommaren och poäng-

maskinen Bert-Tage Einarsson samt lagets utmärkte målvakt Åke Helgesson blev inkallade till militärtjänstgöring. "Bertis" hamnade i Eksjö och skrev på för Boro Landsbro och "Hova" i Örebro, vilket omintetgjorde spel i IFK med tanke på det långa avståndet. Serien, division 3 Västra G bestod bara av nio lag och IFK blev sexa, tio poäng efter segrarna IFK Trollhättan, som vann serien på 26 poäng, endast en poäng före Grästorp. Förutom dessa två derbykonkurrenter kom även Lions HC från Skee, IFK Uddevalla och Koppers IF från Stenungsund före IFK Vänersborg. Men det var tätt i mitten på serietabellen så vårt IFK hade bara fyra poäng upp till tredjeplatsen. Men det visade sig att förlusterna av seriens bäste målvakt, Åke "Hova" Helgesson samt spelande tränaren Dick Sjöberg (43 poäng) och Bert-Tage "Bertis" Einarsson (35 poäng) blev ödesdigra både defensivt och offensivt. Till råga på allt fick Kent "Myrra" Myrén säsongen förstörd av ett olyckligt benbrott. Men det var aldrig någon fara för kontraktet då IK Tigers från Strömstad, Sörhaga IK från Alingsås och Tre Stjärnor från Tanum var alltför svaga lag för att hota IFK Vänersborg på undre halvan av tabellen. Tord Jacobsson från Trollhättan och Claes Fritzon från Ulricehamn blev nyförvärv som målvakter och delade på den svåra uppgiften att ersätta "Hova".

Spelarna i laget 1971-72: Tord Jacobsson, Claes Fritzon, Hans Hedberg, Håkan Zingmark, Håkan Jonsson, Bo Larsson, Tomas Karlsson, Per-Arne Feldt, Claes Larsson, Karl-Erik Henriksson, Thomas Aspmann, Jörgen Gustavsson, Sven-Ove Vessby, Benny Karlsson, Jan Frycklund, Hans Sunnerdahl, Mats Nelson, Jan Larsson samt Kenneth Johansson.

Ungdomshockeyn fortsätter växa

Rekryteringen till ungdomshockeyn och därmed framtida hockeyspelare fortsätter och den 21/10 1971 annonseras det i ELA att Kamratligan nu går in på fjärde säsongen och att den nu har två åldersgrupper. Den äldre ska bestå av spelare födda 1957-58 och den yngre av spelare födda 1959 och senare. Nu kunde man alltså delta i Kamratligan upp till 14-15 års ålder. Ett bra sätt att behålla bredden på ungdomsverksamheten.

Nysatsning och avancemang 1972-73

Inför säsongen blåste det nya och förväntansfulla vindar i IFK-hockeyn efter den svaga sjätteplatsen föregående säsong. Nu var Åke Helgesson och Bert-Tage Einarsson tillbaka efter militärtjänstgöringen

och duktiga juniorer knackade på dörren till A-lagets omklädningsrum. Kent Myrén var också tillbaka efter sitt benbrott som gjort att han hade missat hela förra säsongen, och därmed blev han ett starkt nyförvärv. En ny tränare rekryterades från Boro Landsbro, troligen var "Bertis" inblandad då han kände honom från tiden i Landsbro. Den nye tränaren blev Rolf Eriksson, en stockholmare med meriter från Hammarby IF och småländska Boro Landsbro. "Roffe" med typisk "stockholmsjargong" blev en profil med hög svansföring, och hans första säsong blev ju en succé då laget vann serien och genom kval tog sig upp i division 2, vilket var landets näst högsta serie. Till lagledare utsågs Claes Fritzon från Ulricehamn som avslutade spelarkarriären som målvakt väl medveten om att han skulle få nöta bänken när nu Åke "Hova" Helgeson kom tillbaka efter sin militärtjänstgöring i Örebro. Claes Fritzon uttalade sig i ELA tidigt i september och satte upp en hög målsättning:

- *Vi satsar på serieseger och isträningen börjar i Skee dit vi åker på träningsläger kommande månadsskifte och så räknar vi med is på hemmaplan som vanligt runt den 15/10. Vårt program för träningsmatcherna är inte definitivt spikat men det blir 10-12 matcher mot bra motstånd.*
- *En sak är klar, vi ska förbättra vår placering från förra säsongen då vi bara blev sexa avslutade den gode Claes. Nu är ju inte IFK Trollhättan med då de gick upp i tvåan efter seriesegern och lyckat kvalspel så det kommer väl stå mellan oss och Grästorp, med varning för Lions och Koppers som alltid är bra.*

När träningsmatcherna började mot Töreboda i Mariestads ishall och Hisingen i Frölundaborg innan isen på vår egen uterink Isstadion var klar, såg det ut som om Claes Fritzon var rätt ute, IFK vann båda matcherna mot bra motstånd, som genom tillgång till ishallar hade kunnat träna betydligt mer på is.

- *Överraskande bra*, var betyget i ELA från den nye lagledaren Claes Fritzon.

När isen kom upp på Isstadion var det ett ovanligt och starkt motstånd som de blåvita fick möta i första matchen på hemmarinken. Stocksunds IF, som höll till i Stockholmstväan stannade till på sin väg till en turnering i Mölndal och följande kommentar fanns i ELA efter matchen:

"IFK slarvade bort segern mot Stocksund och förlorade med 5-6, men trots förlusten lovade spelet mot det starka motståndet gott inför säsongen, ett bra utgångsläge".

Inför seriestarten hemma den 24/11 spelar IFK flera träningsmatcher med blandade resultat men en notis från den här tiden visar hur nationalsporten ishockey behandlades av Fritidskontoret med chefen och bandyfantasten Göran Ericson som ansvarig. Den 9/11 fick IFK spela hemmamatchen mot Kils AIK i Grästorp då det samtidigt var en match på bandybanan. Låter som ett dåligt skämt idag men var en realitet på 1970-talet. Bandy gick alltid först... och den kunde ju störas av domarsignalerna från hockeyrinken.

Serieledning inför omstarten

När seriespelet gjorde paus före jul var IFK i serieledning men under jul- & nyårsuppehållet låg man inte på latsidan utan spelade hela tre träningsmatcher, varav två mot starka Mölndal och KBA 76 från Kungsbacka. I den då lilla staden i norra Halland fanns två klubbar sedan relativt kort tid tillbaka. Den andra var Hanhals BK och båda gynnades av den starka inflyttningen från Göteborg, varav många var gamla Frölunda-profiler som tog med sig hockeykulturen. En av dem var Roger Olsson som vann SM-guld med Frölunda 1965.

Trots förlust borta i seriefinalen mot Lions HC i Skee ishall med 3-4 kunde IFK behålla serieledningen med en poängs försprång och den 26/1 var det dags för ny seriefinal, nu mot Grästorps IK. Matchen vanns med 6-1 hemma på Isstadion och nu framstod Koppers IF från Stenungsund som största hotet mot en serieseger. IFK hade dock ett försprång på fyra poäng med fem matcher kvar att spela och när Koppers kom på besök efter Grästorp kunde IFK i praktiken avgöra serien genom att vinna med 4-2. Definitivt klara för kvalspel till division 2 blev laget genom att vinna med 4-2 hemma mot Sörhaga IK från Alingsås.

Kvalspel mot Hanhals och Töreboda

I kvalet till division 2 ställdes IFK mot två andra seriesegrare, nämligen just Hanhals BK och Töreboda IK. Två av lagen skulle gå upp i tvåan och de blåvita bäddade för sitt avancemang genom att vinna borta mot svårspelade Töreboda IK inför 800 åskådare med 4-1. Hemmamatchen mot Hanhals slutade 3-3 inför 743 i publiken. Men sedan åkte laget på en klar förlust borta, 4-8 mot Hanhals och när kvalet avslutades med hemmamatch mot Töreboda räckte det med oavgjort, men IFK vann en knapp seger med 3-2 och var därmed klara för division 2. Även denna avgörande match drog storpublik på nästan 1000 åskådare. Lagets stora stjärnor var Åke "Hova" Helgesson i målet och poängkungen Bert-Tage "Bertis" Einarsson, som gjorde otroliga 29 mål + 12 assists

= 41 poäng på bara 16 matcher i serien. De två hade också avgörande roller i kvalet. Fotnot: På 1970-talet räknades bara en assist, sedan lång tid tillbaka räknar man idag två, undrar hur många poäng "Bertis" hade kommit upp i då??

Spelarna i det framgångsrika laget 1972-73: Åke Helgesson, Tord Jacobsson, Bo Larsson, Håkan Zingmark, Per-Arne Feldt, Ralph Antonsson, Tomas Karlsson, Hans Hedberg, Rolf Eriksson, Bert-Tage Einarsson, Benny Karlsson, Jan Frycklund, Mats Nelson, Sven-Ove Vessby, Kent Myrén, Thomas Aspman, Karl-Erik Henriksson, Jan Larsson, Hans Sunnerdahl, Olle Svensson samt Jörgen Gustavsson. Tränare var Rolf Eriksson och lagledare Claes Fritzon.

IFK Vänersborg vann division 3 Västra G. 1:a (nedre) raden från vänster: Åke Helgesson och Stellan Nilsson. 2:a raden från vänster: Kent Myrén, Bert-Tage Einarsson, Thomas Aspman, Mats Nelson, Bosse Larsson samt Ralph Antonsson. 3:e raden från vänster: Jan Frycklund, Karl-Erik Henriksson, Håkan Zingmark, Håkan Jonsson samt Jörgen Gustavsson. 4:e (bakre) raden från vänster: Ingmar Nelson (sjukvårdare), Claes Fritzon (lagledare), Tord Jacobsson, Benny Karlsson, Per-Arne Feldt, Hans-Gunnar Sunnerdahl, Sven-Ove Vessby, Nils Nordlöf (materialförvaltare) samt Rolf Eriksson (tränare). På bilden saknas Jan Larsson och Hans Hedberg. Foto: Kurt Grundberg

Nu hade IFK-hockeyn verkligen fått medvind efter många tuffa år och intresset var på topp inför den kommande debuten i division 2, men det skulle visa sig bli en alltför tuff uppgift att hänga kvar där.

Bra nyförvärv räckte inte, tvåan blev för svår 1973-74

Inför premiären i division 2 var intresset för IFK-hockeyn stort, tvåan var den näst högsta nivån i seriesystemet ända fram till det att Elitserien började 1975 och därmed döptes näst högsta nivån om till division 1. På sommaren 1973 presenterades tre nyförvärv, backen Anders Tagesson från Kallinge i Ronneby och de båda västerbottningarna Billy Holmberg och Mats Ådén från Björklöven i Umeå. Den förstnämnde var även han back medan Mats "Ådda" Ådén var en snabb och målfarlig forward.

Trots nyförvärven började laget säsongen trevande i träningsmatcherna, först 3-3 mot Hisingens VIK i Frölundaborg och sedan storförlust 2-8 mot anrika Grums IK borta. Men laget kom igång och vann tredje matchen mot starka IK Viking från Hagfors, borta med 8-2. Borås HC hade trillat ur tvåan men vann ändå komfortabelt med 7-1 i sin nya ishall i säsongens tredje träningsmatch. De stora siffrorna var olycksbådande då de två lagen bytt plats i seriesystemet. Men efter två storvinster mot Trollhättans HC och Ulricehamns IF hemma ökade optimismen och nu började även de lovande ungdomarna få chansen att visa sitt kunnande, först i tur var den endast 15-årige forwarden Thomas "Lellen" Svensson som debuterade mot Ulricehamn och gjorde ett bra intryck på publiken, som uppgick till 260 vilket var en mycket fin siffra i en träningsmatch. Många var tydligen nyfikna på att följa IFK i det kommande seriespelet.

Blandad kompott i träningsmatcherna

Träningsmatcherna fortsatte med blandade resultat. Nya förluster mot IF Troja i Ljungby, 4-7 och Grums IK hemma 2-8. IK Viking från Hagfors kunde ta revansch efter 2-8 hemma, och vann borta på Isstadion med 4-2. Trösten efter förlustraden blev seger med 6-4 hemma mot Gruner IL från Oslo. Men nu närmade sig seriestarten med förlusterna mot de svåra motståndarlagarna Troja och Borås, 3-7 mot Troja och 2-6 mot Borås. I genrepen inför premiären vann laget sedan mot Trollhättan med 3-2 och Hisingen med 6-3 utan att imponera. I premiären väntade det etablerade topplaget Boro/Landsbro borta, en mycket svår uppgift. Rubriken i ELA - sporten var: *"Ärligt talat, Roffe, har ni någon chans?"*. Han svarade att han siktade på att hänga kvar. Söndagen den 25/11 1973 var det äntligen dags för seriepremiär, inte sedan

Vänersborgs IF var uppe och vände i division 2 i början av 1960-talet hade ett lag från Vänersborg spelat på den näst högsta nivån. Dagen före kunde man läsa i ELA att Blåvitt skulle komma med helt ordinarie lag till hockeynästet Landsbro, som numera ligger i Vetlanda kommun. Men tyvärr blev det inte så, backarna Ralph Antonsson, Hans Hedberg och Bosse Larsson saknades när pucken släpptes första gången, vilket gjorde att nykomlingen IFK fick börja serien med endast fyra backar. Kunde ju bara gå på ett sätt... Det starka hemmalaget vann en storseger med 10-1! Det blev en tuff start på IFK:s division 2-äventyr.

Första poängen i hemmapremiären

Redan i andra omgången, i 12 graders kyla hemma mot Skövde IK togs ändå den första poängen, genom att Mats Ådén styrde in slutresultatet 2-2. Men det skulle vankas tuffare motstånd än Skövde. På 1970-talet var Tibro IK Västergötlands bästa klubb och ett riktigt bra lag som placerade sig som tabelltvåa efter storfavoriten HV 71 när serien summerades. På Isstadion fick IFK inkassera en förnedrande förlust med 0-9. Inte blev det lättare mot den sedan två år nybildade klubben HV 71 från Huskvarna/Jönköping. Men laget gjorde en heroisk insats borta i Rosenlundshallen (Sveriges första ishall 1958) och kunde slippa undan med en 1-5 förlust inför nästan 2 000 åskådare. Mannen bakom den målmässigt lilla förlusten var som vanligt målvakten Åke "Hova" Helgesson som blev publikfavorit med ett otroligt målvaktsspel kryddat med konstakning i den högre skolan i spelavbrotten, vilket blev uppmärksammat stort i den på den tiden totalt dominerande rikstidningen Expressen (över 500 000 ex). I december hade IFK fått upp ångan och vann med 3-2 mot Mölndal och nådde 3-3 mot Mariestad BOIS, båda matcherna hemma på Isstadion. Det sistnämnda laget gjorde följe med IFK i botten på serien säsongen ut. När serien vände vid nyår hade de blåvita och Mariestad tagit fyra poäng av 18 möjliga vardera.

Spelaraktion sparkar tränaren Rolf Eriksson

Efter förlust med 1-3 hemma mot Gislaved SK hade tålamodet tagit slut i spelartruppen, och genom en "kupp" på ett möte med truppen där sektionssordföranden Olle Sigurdsson ställdes inför fullbordat faktum sparkades Rolf "Roffe" Eriksson och backen och nyförvärvet Billy Holmberg tog över ansvaret tillsammans med Kent Östergren. Rolf Eriksson uttalade sig i ELA och sa:

- Är inte idrotten inne på fel väg när spelarna tar över rodret från ledarna? Det finns ingen självdisciplin nuförtiden.

Men inget hjälpte även om laget kämpade in i det sista och vann borta mot Mariestad med klara 5-2, båda lagen åkte ur serien. I den näst sista hemmamatchen kom blivande seriesegrarna och framtidens storklubb HV 71 till uterinken på vårt Isstadion och där och då gjorde IFK sin bästa insats under hela säsongen och föll med bara 2-3 men återigen var det "Hova" Helgesson som räddade hemmalaget från en större förlust, skottstatistiken var otroliga 26-60!!! I sista hemmamatchen blev det mer normala 2-10 mot Boro Landsbro och så var äventyret på den högre nivån över... I slutet fick flera ungdomar chansen att känna på div 2-tempot, bland andra Thomas "Lellen" Svensson som spelade hela 17 matcher och Ulf Sidestedt som spelade tio matcher samt endast 15-årige Hans "Mille" Jönsson som fick vara med i hetluften fyra matcher. Den sistnämnde skulle ju lämna IFK inför klubbens sista säsong, i augusti 1976 och flytta till Jönköping för spel i HV 71 som han var med och tog upp i Elitserien 1979. "Lellen" och "Mille" tillhör de bästa utespelarna i Vänersborgs hockeyhistoria, endast den suveräne målvakten Viktor Fasth kan rankas högre. Deras tröjor sitter också på hedersplats på väggen i Ishallen. Efter Viktor Fasth är ju självklart Åke "Hova" Helgesson den bäste målvakten. Han spelade i IFK 1969-77 och i VHC 1977-82.

Spelarna i div. 2-laget säsongen 1973-74: Åke Helgesson, Stellan Nilsson, Kenteric Fasth, Ulf Sidestedt, Billy Holmberg, Bo Larsson, Håkan Zingmark, Anders Tagesson, Tomas Andersson, Ralph Antonsson, Thomas Aspmann, Bert-Tage Einarsson, Mats Ådén, Jörgen Gustavsson, Benny Karlsson, Jan Frycklund, Mats Nelson, Sven-Ove Vessby, Kent Myrén, Thomas Svensson, Per-Arne Feldt, Hans Jönsson samt Kent Östergren.

Thomas "Lellen" Svensson började spela ishockey i Kamratligan när han var 10 år 1968. Han blev en av de bästa spelarna i Vänersborgs ishockeyhistoria och gjorde debut i A-laget redan som 15-åring och var med i division 2 säsongen 1973-74 i 17 av de 18 matcherna. Totalt spelade han forward 12 säsonger 1973-85 (1977 - 85 i VHC) innan han som 27-åring la skridskorna på hyllan p g a allt resande i sitt arbete. Thomas var en komplett spelare som alltid satte lagets bästa först. Han var en mycket bra skridskoåkare, med hög arbetskapacitet och en vilja som ibland övergick i tjurighet. Men han hade även ett väl utvecklat spel-

och målsinne. Idag har dottern Sofia och svärsonen Markus hela fem killar i åldern 4-12 år som spelar i VHC, lika viljestarka som morfar. Tyvärr fick "Lellen" inte chansen att gå uppåt i seriesystemet, något han hade varit värd.

Laget kom sist av de tio lagen i division 2 med 6 inspelade poäng, men gjorde ändå en hedersam insats som nykomling. Men steget var för stort mellan tvåan och trean. De mest minnesvärda matcherna gjorde laget mot blivande elitlaget och seriesegrarna HV 71, förluster med bara 1-5 borta och 2-3 hemma.

Nya unga IFK siktar på snabb come back 1974-75 (ELA 24/10)

Ny tränare inför säsongen 1974-75 blev lagets poängkung Bert-Tage Einarsson som var en given ledare endast 24 år gammal och på 1970-talet var det mer regel än undantag att lagen hade just spelande tränare.

Backen Billy Holmberg försvann till Troja i Ljungby, Bosse Larsson slutade och Anders Tagesson blev bandyspelare. Eftersom både Bosse och Anders också var backar blev det en tuff säsong med bara fem backar i truppen. De tre 15-åringarna Hans "Mille" Jönsson, Tomas Hägg och Peter Berglund med nye lagledaren Christer Jedenfors fick chansen från början på säsongen. Christer och Bert-Tage var inte rädda för att släppa fram klubbens lovande ungdomar i A-laget. Klubben hade också tre spelare födda 1958 (16-åringar) med i TV-pucken vilket var ovanligt då Skaraborg alltid favoriserades när det gällde uttagningar till Västergötlands lag, och de tre som lyckades ta en plats var backarna Ulf Sidededt, Jan "Bolla" Svensson och Thomas "Lellen" Svensson som kunde spela både center och ytterforward, allsidig lagspelare som han var. Men även Hans "Mille" Jönsson var med i TV-pucken fast han var ett år för ung. Ulf och Thomas var ordinarie spelare i A-laget redan från säsongens början, och totalt var det hela sju juniorer med.

- *Vi kommer satsa på våra ungdomar och utser Grästorp och Trollhättan till favoriter*, sa Christer Jedenfors till ELA den 24/10, i god tid före premiären.

På försäsongen blev det blandade resultat precis som det brukar vara med flera nya och unga spelare men ett resultat som sticker ut är hemmasegern mot starka Mariestad BOIS med 5-1 och 2-2 borta mot likaledes starka Borås HC, som senare vann sin division 3-grupp. Båda dessa lag hade redan ishallar och kunde träna på is obehindrat flera veckor före IFK, då det skulle dröja hela sju år till innan Brätte ishall stod färdig 1981.

När serien summerades hade Christer Jedenfors blivit sannspådd

men det blev ett drama som levde in i sista omgången på vårvintern. Till slut vann Grästorp serien på 30 poäng, Trollhättan kom tvåa på 29 och IFK trea på 27 poäng med bara tre noterade förluster på 18 spelade matcher. En bra säsong som mer än väl gick över förväntningarna. Bäste poänggörare blev som vanligt spelande tränaren Bert-Tage Einarsson med 18 mål + 10 assists = 28 poäng på 18 spelade matcher.

Spelarna i laget säsongen 1974-75: Åke Helgesson, Mats Johansson, Stellan Nilsson, Håkan Zingmark, Ralph Antonsson, Hans Hedberg, Ulf Sidedstedt, Örjan Pantzar, Tomas Andersson, Kent Myrén, Hans Jönsson, Mats Nelson, Bert-Tage Einarsson, Benny Karlsson, Mats Ådén, Thomas Svensson, Jörgen Gustavsson, Thomas Aspman, Jan Frycklund, Tomas Hägg, Peter Berglund samt Per-Arne Feldt.

Ovanstående lag gjorde alltså en hedersam säsong och nye tränaren "Bertis" Einarsson kunde se fram emot nästa säsong med tillförsikt. Laget innehöll ju flera lovade ungdomar.

Hans "Mille" Jönsson kom från Sigtuna till Vänersborg som 11-åring 1970 och gjorde succé i Kamratligan direkt. Alla killarna i IFK:s kvartersserie blev begeistrade över nykomlingen, som var omöjlig att ta pucken ifrån. Ledarna insåg per omgående att det hade kommit en talang utöver det vanliga. Han hade bott vid kanten av en hockeyrink i Sigtuna så det var bara hockey som gällde för honom, bandy var inget som lockade. Redan som 15-åring 1974 gjorde han debut i A-laget. Under åren 1974-76 blev han helt ordinarie i laget men hans talang hade uppmärksamats av HV 71:s tränare Göte Wiklund som upptäckte honom i samband med Buster Jofa Hockeyskola i Rosenlundshallen i Jönköping. Den 12/8 1976 blev han som 17-åring inbjuden till ett möte i Rosenlundshallen (nuvarande Husqvarna Garden) och valde att

ta med sig artikelförfattaren som rådgivare och stöd. Någon vecka senare hade han flyttat till den stora staden Jönköping för att inleda en karriär i sin älsklingsport. Tre år senare var han med och tog upp HV 71 i Elitserien.

Stor besvikelse, 1975-76 men nytt kontrakt

Efter den fina tredjeplatsen den gångna säsongen var förväntningarna stora på en fortsättning men nu hamnade IFK i en delvis ny serie med lag även från det starka distriktet Småland. Antalet lag ökade från 10 till 12 och antalet matcher till 22 mot tidigare 18. Fler starkare motståndare och fler matcher gjorde att laget kom 10:a och undgick degradering till division 3 med en hårsman. Enda trösten var de nya dräkterna som var en kopia på Leksands och därmed ursnygga. Grannen Trollhättans HC kom 7:a medan vår andra granne, och redan då arvförande Grästorps IK, överraskande åkte ur serien till division 3 med endast tre inspelade poäng av 44. GIK klappade igenom totalt och kom sist. Bert-Tage Einarsson var spelande tränare för andra säsongen men han hade ingen lätt uppgift då spelartruppen var för liten, vilket gjorde att han fick ställa decimerade lag på isen nästan varje match. Han hade som mest fem backar att tillgå då Håkan Zingmark endast kunde spela två av de 22 matcherna. Antalet tillgängliga forwards var bara 11 st och ofta fick IFK spela med bara två femmor, så med tanke på förutsättningarna var det en bedrift att hänga kvar i den bättre serien som laget hamnat i. Enda nyförvärvet var backen Bosse Eriksson (idag Fendinge) som kom från IK Rommehed i Borlänge. Bosse blev en fullträff och var en bra och skolad back som aldrig slog bort en puck. Hans skridskoåkning var en njutning att bevittna. Noterbart är att hela nio juniorer födda 1956-59 var med i laget.

”Mille” Jönsson var nu etablerad i A-laget och spelade 21 av de 22 matcherna liksom även ”Lellen” Svensson. Den förstnämnde gjorde 6 mål + 6 assists = 12 poäng och den sistnämnde 6 + 4 = 10 poäng. Men ELA:s sportchef Stenåke Walltin skrev så här om den yngste av de två, alltså ”Mille”, den 23/10 1975.

”Mille är en härlig talang med snodiga dragningar och finfin åkning. Någon träningsnarkoman är inte framtidsloftet ”Mille” men om han ändrar uppfattning kan han bli ett utropstecken i årets division 2-serie! Värt att tänka på tycker vi”. Som oftast hade ju den gode Stenåke rätt, och han fick se sin önskan uppfylld när ”Mille” kom till HV 71 i augusti 1976. Då fick han som 17-åring ge järnet på träningarna, då han redan från början kom med i A-truppen. Läs även bildtexten till bilden på ”Mille” ovan.

Spelarna i laget 1975-76: Åke Helgesson, Mats Johansson, Jan Claesson, Bo Eriksson, Bo Larsson, Håkan Zingmark, Jan Svensson, Örjan Pantzar, Ulf Sidedstedt, Bert-Tage Einarsson, Benny Karlsson, Mats Ådén, Thomas Svensson, Hans Jönsson, Jan Frycklund, Tomas Hägg, Per-Arne Feldt, Kent Myrén, Mats Nelson samt Peter Berglund.

Sista säsongen för IFK-hockeyn 1976-77

Det som skulle visa sig bli den sista säsongen för ishockeyn i Vänersborg i IFK:s regi blev klart mycket bättre än säsongen 1975-76. Återigen fick IFK byta serie och hamnade i en med 14 lag från Bohuslän, Göteborg, Halland och de båda lagen från Tvåstad, Trollhättans HC och IFK Vänersborg. Tränare blev Håkan Zingmark och han lotsade laget till en hedersam femteplats strax bakom "Göteborgslagen" Hanhals, KBA, Mölndal och Kungälv. Hanhals från Kungsbacka vann serien med derbyrivalen KBA 67 som tvåa. IFK gjorde flera bra insatser mot topplagen och vann t ex mot Hanhals. Alla lag ovanför IFK i tabellen spelade inomhus i nya ishallar medan Blåvitt från vår stad fortfarande höll till på en uterink fortfarande. IFK utnämndes till "jättedödare" hemma på Isstadion.

Spelartruppen som varit för liten till numerären säsongen före var nu något större vilket gjorde att laget inte blev lika sårbart vid sjukdomar och skador. Framför allt på baksidan såg det bättre ut. Bosse Larsson var tillbaka och Håkan Zingmark kunde spela alla 26 matcher och totalt använde han sju backar, medan det var lite tunnare framåt i banan med endast tio forwards. Målvakter var Åke "Hova" Helgesson, Mats "Boa" Johansson och den endast 16 år gamle Jan "Banan" Claesson.

Spelarna i laget säsongen 1976-77: Åke Helgesson, Mats Johansson, Jan Claesson, Johan Bexell, Örjan Pantzar, Bo Larsson, Håkan Zingmark, Bo Eriksson, Roland Gustavsson, Lars Svensson, Kent Myrén, Thomas Svensson, Mats Nelson, Bert-Tage Einarsson, Mats Ådén, Peter Berglund, Tomas Hägg, Per-Arne Feldt, Jan-Gunnar Johansson samt Thomas Aspmann.

Bäste poängplockare blev Kent Myrén med 26 mål + 3 assists = 29 poäng. Strax efter kom Bert-Tage Einarsson på 14 mål + 13 assists = 27 poäng.

Historisk sista säsong i IFK

När säsongen 1976-77 började var det ingen som visste att det skulle bli den sista för ishockeyn i IFK:s regi. Undertecknad hade fått anställning på halvtid i IFK för att driva ungdomshockeyn (och delvis ungdomsfotbollen) samtidigt som jag gick en 1-årig utbildning för redan verksamma fritidsledare på Ljungskile Folkhögskola dit jag pendlade varje dag. Undervisningen pågick bara måndag-torsdag vilket passade mig perfekt då jag kunde ägna all tid åt hockeyn och fotbollen fredag-söndag. I fotbollssektionen var jag ansvarig tränare/ledare för vårt duktiga juniorlag både 1976 och 1977 och jag tränade även det nystartade damlaget i IFK samtidigt. Det gick ju bra då jag fortfarande var singel men det skulle det snart bli ändring på.

Under hela 1970-talet pågick det förhandlingar till och från mellan IFK Vänersborg och Vänersborgs IF om att slå ihop klubbarna, men trots långt framskridna samtal lyckades inte klubbarna komma överens. Jag var själv med om dessa försök som en av tre representanter för IFK men det verkade vara kört ända tills någon kom på idén att IFK skulle ta hand om bandyn medan VIF skulle göra detsamma med fotbollen. Då skulle båda klubbarna leva kvar men bara ha en av sporterna vardera. Personligen var jag påverkad av utvecklingen då jag efter avslutad utbildning fick arbete som kanslist i IFK den 1/1 1977. Jag hann inte mer än börja så gick utvecklingen fort och redan i mars 1977 kom IFK och VIF överens om att IFK skulle lägga ner fotbollen efter säsongen medan VIF skulle lägga ner sin bandysektion direkt efter avslutad säsong, alltså på våren. I samband med detta insåg jag att det var dags för ishockeyn att stå på egna ben och bilda en specialklubb.

Jag började då påverka ishockeysektionens ledamöter intensivt för att vi skulle lyfta ur ishockeyn och bilda Vänersborgs HC och efterhand lyckades jag med konststycket att få med mig hela sektionsstyrelsen på idén, och IFK lade inga hinder i vägen så länge som vi tog med oss skulderna vid övergången. Sektionsstyrelsen var omtänksamma då de förstod att jag skulle säga upp mig från kanslisttjänsten hos IFK så

fort vi hade bildat eget. Men jag var inte bekymrad utan sa att det ordnar sig med jobb, Restad sjukhus fanns ju alltid tyckte jag. Det skulle dröja ända till 1992, alltså 15 år innan jag fick chansen att jobba heltid med VHC, men mer om detta i en framtida artikel.

Källor

Elfsborgs Läns Annonsblad 1968-77 och Strömbergs Årets Ishockey, utgivna 1968-77. Samt personliga minnen.

*Bo Tallbo, fd ordförande
En av grundarna till VHC*

Rock och pop i Vänersborg på 60-talet

Av

Anders Kauffeldt

Föreliggande text är en förkortad och något omarbetad version av en publikation, "Memphis, Liverpool och Lilla Paris – rock och pop i Vänersborg på 60-talet", som jag skrev och gav ut för några år sedan. Idén var att dokumentera den lokala rock- och popscenen i Vänersborg och lite om hur det var att växa upp i staden under denna tid. Jag är född 1951 och gick i skola i Vänersborg på sextiotalet och blev intresserad av musik när "Beatles-vågen" svepte in och var en flitig gäst på stadens olika musikscener. Jag känner personligen många av de lokala popmusikerna från den här tiden och har genom åren hört dem berätta om sina erfarenheter från scenerna. Detta tillsammans med studier av nöjessidorna i Elfsborgs Läns Annonsblad (ELA) ligger till grund för denna exposé över popscenen i Vänersborg på 60-talet. Om inget annat anges är fotografierna okända.

Rock och pop kommer till Sverige

Elvis Presley, en ung lastbilschaufför från Memphis, hade i mitten av 50-talet öppnat "*vita öron för svarta ljud*" som musikjournalisten Tommy Rander uttryckte det. Musiken var rock'n'roll och så hade svarta artister låtit långt före Elvis. Elvis fick mängder av efterföljare, så även i Sverige med Rock-Ragge och Little Gerhard i spetsen. I början av 60-talet hade några killar från Liverpool, The Beatles, börjat höra talas om sig och det var bara början. En flodvåg av engelska popgrupper som The Rolling Stones, The Animals, The Kinks, The Who, The Hollies tog över på topplistorna världen över. Man började nu byta ut termen rock'n'roll mot pop som innefattade all populärmusik. I Sverige dök Tages, Hep Stars, Shanes och mängder av andra band upp på de inhemska popscenerna. Överallt bildades nu popband och Vänersborg var naturligtvis inget undantag. I min inventering av popgrupper i Lilla

Paris under 60-talet fann jag över tjugo popgrupper som gjorde offentliga scenframträdanden (jazz- och dansorkestrar exkluderade). Lägg då till detta alla källarband som aldrig kom ut ur replokalen.

Om rockmusiken hade förändrat musikutbudet i slutet av femtiotalet så var det bara en krusning i jämförelse med hur popmusiken svepte in likt en tsunamivåg på 60-talet. Tidningar och radio fylldes av Merseybeat, Swinging London och The British Invasion. Det skapades en helt ny tonårskultur där musik, kläder och utseende var fundamenten. Långt hår på både killar och tjejer, koreaduffel, skepparkavaj, manchesterbrallor, boots och ökenkängor et cetera blev innemodet. Det gällde nämligen att vara inne! Visst fanns det raggare kvar som lyssnade på den gamla rocken men i det stora var svensk tonårskultur anglofierad i mitten av sextiotalet. Ivrigt understödd av tonårstidningar som Bildjournalen, Love och Idolnytt. Engelska popgrupper men även amerikansk folkmusik, soul och r&b var det som gällde. En ny företeelse började växa fram, det vi idag kallar tonårskultur. Och som en del av denna var rock- och popmusik ett viktigt inslag.

I en klunga koreadufflar utanför Yngves Radio & TV syns Janne Hermansson, som då spelade i popgruppen Wo-Men, och senare blev känd från TV och På Spåret. Foto: Stig Hjelm.

Bildjournalen var den största tonårstidningen.

Musikscener i Vänersborg på sextiotalet

Några särskilda ungdomsställen fanns inte i Vänersborg på femtio- och det tidiga sextiotalet. Begreppet tonårskultur var inte myntat än. På Frimurarlogen och Stadshotellet dansade den mognare publiken. Men vid mitten av sextiotalet började det dyka upp spelscener lite här och var i Vänersborg. Popklubbar öppnades och stängdes från 1965 och några år

framåt och dessa tillställningar blev viktiga mötesplatser för oss ungdomar. Här mötte vi musiken, kompisar och kanske spirande kärlek. Här följer en genomgång av de spelställen där popmusiken hördes i staden och några av stadens popgrupper.

Birdland och Roffe Lee

En av de första som började lira rock i Vänersborg var Rolf ”Roffe Lee” Ström. Han hade i slutet av femtiotalet via Radio Luxemburg pejlat in de nya tuffa tongångarna från Staterna, särskilt gillade han Jerry Lee Lewis. Hans mamma hade en gitarr och tvärs över gatan (Storgatan) bodde *”en kille som var en jävel på boogie-woogie”* enligt Rolf. Så det var bara till att lära sig spela, först piano och sedan gitarr. Elvis Presley och Jerry Lee Lewis blev förebilderna. Han träffade några likasinnade och de repeterade i en väl inrökt lokal som kallades Birdland som låg på Vallgatan bredvid biografen Stjärnan. Namnet var taget från jazzklubben Birdland i New York, uppkallad efter den legendariske Charlie Bird Parker. Birdland var enligt Rolf mest befolkat av ”jazzsnubbar” men även en och annan osnuten rockmusiker dök upp och slog an några ackord. Några enstaka diggare kunde knö sig in och spisa. Det hette ju så på jazzspråk. En ung Bengt ”Putte” Johansson hängde där ibland och kanske fick han tankar om att starta något eget. Mer om det senare.

Coola rockmusiker på Birdland. Alf Alexandersson, Sten Lindberg och Roffe Lee med cigarett i mungipan.

Rolf kallade sig nu "Roffe Lee" och började uppträda i olika sammanhang. Caféeer och IOGT-lokalerna blev de första scenerna. Han var också aktiv i det lokala raggarlivet som florerade i staden. Han berättar om när han en lördagskväll sitter på huven på en tjusig gul Oldsmobile cabriolet med gitarren och sakta glider fram på Edsgatan och levererar rocklåtar till kompisarnas förtjusning och kanske till den äldre generationens förundran. När sedan den engelska popen tog över så uppträdde han ofta med gruppen The Hanks. Han hakade även på folksångarvågen a'la Dylan och Donovan och körde då ensam med gitarr och munspel på caféer och popklubbar i stan. Senare på sextioalet införlivade han mer country i repertoaren. Johnny Cash var populär med albumet *"Live At Folsom Prison"* vid denna tid. Roffe var naturligtvis med på noterna och gjorde stor succé med spelningar på fängelset i Vänersborg. Ja, han var liksom överallt där det vankades musik. Få vänersborgsungdomar som var med på sextioalet kan ha missat Roffe eller Röde Elvis som han ofta kallades. Han är rockens pionjär i Vänersborg.

IOGT och de tidiga popgrupperna

Nykterhetsrörelsen hade en lång tradition av att anordna dans- och musikaftnar. Det fanns flera IOGT-loger i staden på den tiden: Vallgatan, Edsgatan, Blåsut och Vargön. De artister och popgrupper som var med på sextioalet hänvisar ofta till spelningar på IOGT-estrader. Här spelade de tidiga (1960-64) lokala popgrupperna som The Lancers, The Popmakers, The Skeletons och The Ghostmen. Dessa grupper hade sina förebilder i rocken från USA men var också influerade av instrumentalgrupper som The Shadows, The Ventures och The Spotnicks. Man slapp ju sjunga för det var inte alltid så lätt att få till det engelska uttalet. En och annan schlager kunde nog också slinka med i dessa gruppers repertoarer.

Åke Björkman (Andersson) gitarrist i The Lancers och The Pop Makers minns en spelning ute på Skaraborgs-slätten då det lokala raggargänget tog emot och eskorterade dem i bilkaravan till spelstället. En annan spelning var på Driftvärnsgården i Öxnared. Även här var publiken till stor del raggare. En gigantisk man i leopardskinnsmönstrad väst var inhyrd för att hålla ordning på publiken. Åke använde termen livvakt när han återberättade episoden. I Trollhättan spelade de på Barnens Dag inför 5000 åskådare. Närmare arenarock kom man inte på den tiden! Åke blev senare värvad till Trollhättegruppen The Swingtones.

The Lancers: Fr.v. Ove Lindholm trummor, Dan Johansson gitarr, Åke Björkman (Andersson) gitarr och Kent Svensson bas.

The Popmakers in action. Fr.v. Gunnar Ohlsson, Ove Friedländer, Leif Enorsson och Åke Björkman (Andersson).

IOGT hade länge upplåtit lokaler till de lokala popbanden och när popklubbar lite senare började dyka upp i staden hakade man på och öppnade Club Röda Lyktan i IOGT-logen i hörnet Vallgatan-Nygatan. Det var fortfarande live-musik som gällde och det var lokala band som spelade på dessa tillställningar och deltog i de popbandstävlingar som genomfördes där. Dessutom hade man en juicebar! Oklart om alla som var där höll sig enbart till juice.

MODS

HÅLL IGÅNG I BLÅSUT

med *Mc Coons* i dag torsdag kl. 19.30
i Godtemplargården, Blåsut
TONARSKOMMITTEN

**Club
Röda
Lyktan**

Vallgatan 28

Skriftorsdag kl. 20—24

The Gordons

i pausen

SPOONS

Veckans skiva lottas på
inträdesbiljetten

Medlemskort — Inträde 3:—

Begränsat antal medlemskort
Å 2:— säljes onsdag hos Räm-
jes kl. 9—18, samt i klubbloka-
len Vallgatan 29 kl. 18—23.

**CLUB RÖDA
LYKTAN**

söndagen den 8 oktober kl. 19

Segrarna i Dalaborgsparkens
orkester tävling

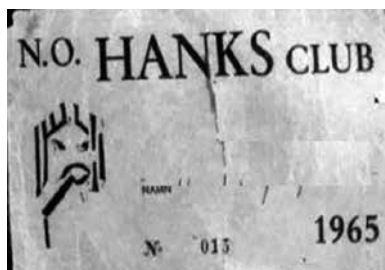
New Craft

spelar.

Juicebar. Medlemskort
Inträde 3:—

Hanks Club

En färgstark profil i stan, Bengt "Putte" Johansson, hade hösten 1964 lärt känna några killar som spelade i ett band, The Hanks, som behövde en replokal. De hittade en i Öxnereds Folkets Hus. Bengt och The Hanks tyckte det saknades en riktig popklubb i Vänersborg och snart skulle replokalen också bli stadens första popklubb. Dan Buhrman (Johansson) gitarristen i Hanks och Bengt åkte till Köpenhamn och studerade klubblivet där för att få inspiration. Dan berättar att bandet målade och snyggade till lokalerna. Lokalen var inredd med fisknät i taket och dämpad belysning för att höja mysfaktorn. Klubben döptes till Hanks Club och husband var naturligtvis The Hanks. Bengt var mer innovatör än administratör och ekonom och en då mycket ung Karl-Erik Brodén (Bogislaus) fick uppdraget att sitta i kassan. Tio kronor per kväll och fri läsk var honoraret. Han fick dessutom skaka tamburin när Hanks repade in Stones-låten "The Last Time". Stort för en femtonåring.

Ett medlemskort som var hett eftertraktat!

Egon Ögren och Bengt Johansson (i hatt) i samspråk med musiker.

Hanks Club blev en dundersuccé. Ungdomar vallfärdade till Öxnered. Extra bussar fick sättas in. Det var lika mycket ungdomar utanför som inne i lokalen. Jag och mina kompisar hörde till dem som stod utanför. Vi var lite för unga för att komma in men musiken hördes ju lika bra ut. När det var bra väder var det till och med de som hade med sig sovsäck och sov över på en grässlänt utanför klubben.

På Hanks Club spelade alla lokala storheter i trestadsområdet. Seagulls och Honneballas från Trollhättan, Tilles, The Hanks, The Clan och Mc-

Coons från Vänersborg. En mycket ung Tommy "Svarten" Johansson

*The Hanks: Fr.v. Ove Lindholm, Sten Bengt Johansson med ryggen mot kameran
Lindberg, Bengt Larsson och Dan Jo- diggar The Clan på Hanks Club. 1965. Foto:
hansson. Eller om ni vill: Droppen, Lena Utter (Ericsson).
Keddass, Kalken och Körvespat.*

gjorde, som sångare, några av sina första framträdanden på klubben. Han hade tre låtar på sin repertoar: "Mule Skinner Blues", "My Bonnie" och "Boys". Med dessa i bagaget följde han popbanden i staden och fick hoppa in och sjunga med grupper som The Popmakers, The Hanks, Tilles och The Clan. Han började snart intressera sig för sin mors akustiska gitarr och tillsammans med Håkan Ekholm (pre-For-sane Brunnsborrning) plinkade de sig igenom några poplåtar. Man fixade mickar till gitarrerna samtidigt som några telefonkiosker i Nordstan slutade fungera. Tommy Svarten utvecklades snart till en eminent gitarrist som allt sedan dess funnits på Vänersborgs musikscener i olika sammanhang som Steppin Out och inte minst i musikinstitutionen Archie.

McCoons var ett band som ofta lät höra om sig på vänersborgssce-nerna. Medlemmar i gruppen var Conny Fasth bas, Clas Göran Kihl-sten gitarr, Tommy Ramm trummor, Jörgen Andrén orgel och Hans Olof Ohlsson gitarr. De kallade sig ursprungligen för The Botvids. Då var Ove Johansson trummis men när gruppen skulle spela på Hanks Club ansågs han vara för ung så han ersattes av Tommy Ramm. Tommy berättar att han lite i förbifarten trummat på en papperskorg hemma hos en kompis när han blev tillfrågad av några ur Botvids om han spelade trummor. Japp! svarade Tommy som inte ens ägde några trum-mor. Men det skulle ordna sig för gruppen hade tillgång till ett trumset. Så det var bara för Tommy att köra igång och han blev kvar. Gruppen

hann uppträda några gånger som The Botvids innan man bytte till McCoons. Deras manager Sune Arvidsson hade varit på bio och sett en rollfigur vid namn McCoon.

T.v. En ung Tommy Svarten Johansson ser förväntansfullt på när musikerna förbereder sig för att äntra scenen.

T.h. McCoons, Hans-Olof Ohlsson, Conny Fasth, Clas-Göran Kihlsten, Jörgen Andrén och Tommy Ramm. Foto: Sixten Fasth.

Ett tag hade Hanks Club en tysk grupp The Turnip Heads som husband vid sidan om The Hanks. Det finns en historia, som inte i alla stycken lämpar sig för denna text, när det tyska bandet skulle köras tillbaks till Tyskland. Det skedde i en skraltig gammal VW-buss under ledning av Bengt Johansson och hans kompisar Egon Ögren och Ove Lindholm. När tyskarna väl var på plats i hemstaden Mannheim fortsatte resan utan reskassa till Paris. Där fick de till sist uppsöka Svenska kyrkan för de hade hört att man kunde få gratis mat där. Grabbarna gjorde tydligen gott intryck för Bengt erbjöds arbete! Men han hade ju Hanks att tänka på. Tack vare ekonomiskt stöd från svenska konsulatet i Paris kom till slut ynglingarna hem igen dock utan Bengt och buss. Bussens motor gav upp i Varberg och Bengt fick snällt vänta på plats för att få den reparerad.

Hanks Club hyrde ibland in sig på restaurang Lilla Paris (Kungsgatan 3) när man hade lite större band på gång bl.a The Beachers från Göteborg. Gruppen såg ut som rebeller och musiken var stentuff r&b. Det fräckaste jag sett och hört! Golvet gungade i den ärevördiga lo-

kalen och antalet shakande på dansgolvet fick begränsas på order av besökande polis! Klubben öppnade också ett sommarresidens i Lysekil dit vänersborgs ungdomen bussades. Det finns många historier om dessa bussfärder som inte lämpar sig för alltför ingående beskrivningar i detta sammanhang.

Klubben anordnade naturligtvis popbandstävlingar också. Detta inför fullsatta hus på biografen Roxy (Kronogatan 14, då specialiserad på B- och C-filmer). Popgrupper från Trestads-området var inbjudna till kvalificeringstävlingar. Finalerna vanns av stadens stolthet Tilles två år i rad. Legendariske musikern och skivaffärsinnehavaren Rolf Gillberg satt i juryn. När man frågade efter skivor hos Rolf i affären fick man ofta svaret - *"Den kommer på onsdag"*. Rolf preciserade dock aldrig vilken onsdag han avsåg. Så det kunde ta några onsdagar att få hem sin favoritskiva.

Tilles vann mängder av popbandstävlingar vid den här tiden. Tillbjörn Persson säger så här i efterhand att Tilles styrka var att man börjat sjunga trestämmigt. Det var inte så många grupper som fixade det. Dessutom hade man börjat göra egna låtar vilket också var ovanligt. Mer om bandet längre fram.

Tilles, första upplagan 1965. Leif Brandt, Lars Leijon, Per-Arne Albertsson och Tillbjörn Persson:

Här har Kjell Andersson i mitten tillkommit.

Det var inte alla som var begeistrade i Hanks Club. I en artikel i ELA ondgjorde sig reportern över att en statsanställd yngling (Bengt) som stått som arrangör för den lukrativa verksamheten kunnat sluta sitt fasta jobb och leva med god förtjänst på *"geschäftet i busken"*. Hösten 1966 upphörde Hanks Club, men Bengt Johansson fortsatte en kort tid med popklubb i Kungshamn. Senare gick han på Valands konstsko-

la och blev erkänd konstnär. Hans verk finns bland annat att beskåda på Göteborgs konstmuseum och muralmålningen *"Lek med drake"* på kommunhusets fasad i Vänersborg. När Bengt idag tänker tillbaks så beskriver han Hanks Club som rätt så amatörmässigt skött men att alla som var med gjorde det med hjärtat. Han är också stolt över att man inte behövde några vakter för alla var där för att roa sig. Däremot blev väl ett och annat äpple pallat när ungdomarna gick hemåt på kvällen. Kanske grävdes någon morot också upp, vilket inte alltid var så uppskattat av villaägarna på Blåsut.

Det är svårt att idag förstå att den slitna lilla röda byggnaden en gång var stadens popmecca!

Rämjes bytte sedan namn till Gillbergs Musik som tillsammans med Yngves Radio & TV försåg oss med vinylplattor på 60-talet.

Mod Cellar Club

En annan tidig popklubb var Mod Cellar Club som höll till i källaren på Stadshotellet 1965. ELA gjorde ett reportage om klubben där man kunde läsa att modsen i stan hade fått en hemvist där de kunde träffa kompisar, spisa skivor, lyssna på husbandet Honneballas (från Trollhättan) och läsa läxor. Det sista tror jag man kan ta med en rejäl nypa salt. Modsen som ELA träffade var långhåriga, hade rosetter i håret, kritstreckrandiga byxor och boots, som köptes från England. Skofabriken i Vänersborg skulle kanske ha satsat på boots? Enligt hörsägen stängdes Mod Cellar Club när källarmästare Bruzelius via artikeln i ELA upptäckte att en av sönera öppnat popklubb där!

Club Ahlbert, Stoned Club, Klubb Jäsiken i Vargön

Folkets Hus i Vargön (idag personalkontor för Vargön Alloys AB) var under en period 1965-66 flitigt använt av olika popklubbar som hyrde

Trollhättebandet Honneballas på Mod Cellar Club, 1965.

Medlemskortet var väl inte så proffsiga. Men för två kronor i månaden var nog Ing-Marie Lidell (Blomgren) nöjd att få vara medlem i modsens högborg i Vänersborg.

in sig. Club Ahlbert och Stoned Club var trollhättebaserade popklubbar som hade problem att hitta lokal i hemstaden. Ett kort tag huserade Klubb Jäsiken som drevs av vänersborgsbanden Tilles och The Clan i samma lokal. På klubbarna i Vargön uppträdde band från Trollhättan (Seagulls, Honneballas, Quakers) och Vänersborg (Tilles, The Clan, McCoons), men också nationella storheter som Ola & The Janglers, Caretakers (på 10 i Topp med "The End Of The World") och Jackpots från Göteborg spelade där. Det är svårt att idag bena ut vilken klubb som stod för vilket arrangemang.

Folkets Hus i Vargön. Idag personalbyggnad för Vargön Alloys AB.

The Clan. 1965. Bakgårdens kungar. Inga leenden här inte. Det gällde att visa upp en lite lagom arrogant attityd. Hasse Björkander, Jan-Erik Raak, Jan-Ola Vickman, Lars Ericsson, Ingemar Landén (liggande !) och Uno Andersson. Gruppen drev klubb Jäsiken i Vargön en kort period. Gruppen spelade tuff r&b och var populära bland flickorna i staden medan ELA gärna gav dem ett tjuvnyp när tillfälle gavs. Se längre fram i texten.

Club Frida i Vänersborg

På gamla Folkets Hus på Kyrkogatan 36 i Vänersborg höll Club Frida till med lokala grupper på scenen. Initiativtagare till klubben var Lena Utter (Ericsson), Ann Hermansson, Jan Hansson och Jan Andersson vilka tog kontakt med Fritidsintendent Göran Eriksson och förklarade att de ville starta en popklubb. Och visst fick de det. Namnet Club Frida återkom några år senare som diskotek på då nedlagda biografen Roxy men hade inget samröre med sin föregångare.

*Interiör från
Club Frida.*

Skutt

Några gånger per termin anordnades skutt (skoldans) i Högre Allmänna Läroverkets gymnastiksal som låg där Huvudnässkolans annex och nya gymnastiksal byggdes. Idag är även detta rivet och ersatt av ett stort bostadshus vid Drottninggatan 42. På skutten spelade såväl lokala band som mer nationellt kända. The Dee Jays, Slamcreepers (med Björn Skifs), Jerry Williams och Jackpots gästade den gamla ärevördiga gymnastiksalen. Jag har en affisch från engelsmännen Dee Jays besök 1968. Längst ned på affischen har man ordningsamt skrivit med tuschpenna: "Skolstyrelsens förordning gäller!" Det är väl inte helt säkert att alla läst på detta innan man gick dit.

*Ett suddigt foto av Tilles på ett skutt 1965/66.
Lägg märke till ribbstolarna i bakgrunden.*

Nej, det är inget fängelse, det är Högre Allmänna Läroverkets gymnastiksal i all sin prakt innan rivning. Byggnaden gav plats för Huvudnässkolans nya gymnastiksal som i sin tur har hunnit rivas!

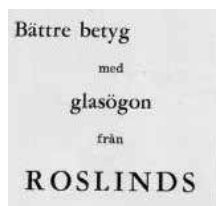
Jag var själv med och arrangerade de sista skutten innan gymnastiksalen revs. På ett av dessa var det extremt trångt på dansgolvet. Vi hade glömt bort att ha en vakt vid bakdörren. Så det var bara att knalla rakt in! Dragplåster på sista tillställningen var Janne Lucas Persson. Han var ordningssam och bad att få kvitto som han till sin förvåning såg skrivas på en skrynklig papperspåse som råkade ligga framme. Vi som var arrangörer skrev samtidigt skoltidningen Runa. Kulturarbetare som vi kunde ju inte ha koll på så världsliga saker som bakdörrar och kvitton! Sedan var skuttens tid förbi i den gamla svettinpyrda gymnastiksalen som revs kort därefter.

Skutt-affisch The Dee Jays, 1968.

Modsaftnar på Frälsis

Plantaget mitt i Kulturaxeln var samlingsplatsen för stadens mods som nu var den gängse benämningen på långhåriga ungdomar. Där stod koreadufflarna i klungor på kvällarna och snackade om plugget, livet, musik, killar/tjejer och de flesta rökte. I tidningar såg vi annonser om att *"känt folk röker Kent"* och Anita Lindblom sjöng: *"ta det lugnt och rök en cigarett"*. I ungdomsprogrammet Drop In satt den ungdomliga publiken och rökte i TV-studion. På bilden nedan har Lena Utter (Ericsson) och några kompisar klämt in sig i fotoautomaten på Domus och visst gick det att röka där också!

Annonsörerna i skoltidningen Runa 1965 hade en annan bild av ungdomens intressen...

Polisen var efter modskravaller i Stockholm på tårna och av och till så kördes modsen bort ur Plantaget, vid något tillfälle med hjälp av beriden polis! Runt torget och på Edsgatan höll raggarna till i mer eller mindre stiliga dollargrin. Även dessa hade ibland en del att påpeka för modsen. Ett och annat glåpord växlades väl mellan de olika gruppe-ringarna och kanske någon knytnäve också men i det stora hela rådde hyfsad fred. J-O Gustavsson har mer ingående beskrivit stadens mods- och raggarliv i en artikel i Vänersborgaren 2015. Ibland tisslades och tasslades det i Plantaget om att det inte bara röktes John Silver och Prince i vissa klungor och att små piller varit synliga i staden. Annars var det mest mellanöl, som blivit fritt 1965, som gällde. På dagtid var det Domusrestaurangen som var samlingsplatsen. Fiket var fyllt till bristningsgränsen särskilt på lördagar då helgens planer smiddes.

Det klagades ofta på störande element (ungdomar) ute på stan och det efterlystes ungdomsgårdar för att kanalisera ungdomarnas behov av aktivitet och gemenskap. Frälsningsarmén tog ungdomen i beskydd och anordnade modsaftnar i sin lokal på Gasverksgatan 28 under kårledare Mattsons uppsikt. Efter några träffar var man på grund av publiktrycket tvungna att flytta över till Läroverkets aula. Erwo Karlsson var utsänd av Göteborgs-Tidningen och skrev: *"Massor av besvikna mods lämnades kvar på skolgården. De tiggde och bad att få komma in, men alla böner var förgäves: "650 mods i pop-extas är vad den här aulan tål enligt major Mattson"*. Även frälsningssoldaterna tog intryck av popgrupperna The Clan, Botvids och Quakers (Trollhättan) enligt Erwo Karlsson. *"En stadig kvinnlig frälsningssoldat kom fram till mötesledaren Georg Lund och utbrast – "Tänk vad det svänger om pojarna! Jag känner mig tjugo år yngre."* Programmet var upplagt så att de tre popbanden körde var sitt set varefter Frälsningsarméns

blåsorkester, Röda Bandet, skulle ta över och avsluta kvällen som huvudattraktion. Men man hade nog överskattat modsens intresse för blåsorkestrar något. För när det var dags för Röda Bandet droppade större delen av publiken av. Kanske bidrog detta till att Frälsningsarméns intresse avtog och modsaftnarna upphörde.

Stans första svartklubb

I grannstaden Trollhättan var det vanligt att ungdomar slog sig ihop och hyrde lokaler som fungerade som privata ungdomsgårdar. I Vänersborg fick inte lokalföreteelsen riktigt fotfäste. Ett kort tag fanns en lokal på Kronogatan som drevs av ett kompisgäng i vilket bland andra Kenneth Borgmalm (Karlsson), Sven Törner, Göran Edvardsson och Kenneth Myhrman ingick. Lokalen var mer ett samlingsställe än spelställe. Flera i gänget som höll till där var hobbymusiker så det fanns ofta gitarrer till hands för spontana sessions. En annan lokal låg på Residensgatan. 1967 hade fyra unga entreprenörer hyrt ett gammalt gistet hus där och verksamheten skulle kallas Happening Club men husets skick gjorde att Kåken passade bättre. Inte heller där fanns det någon musikscen men medhavda gitarrer hördes ibland. Dansade gjorde man till en ljudanläggning. En av entreprenörerna drömmer sig tillbaks och minns The Doors och Jimi Hendrix på hög volym. Själv minns jag en luciavaka när nästan alla stans ungdomar lyckats knö sig in på Kåken. Att det gamla fallfärdiga huset stod pall för trycket är ett under. När man började ta inträde till Kåken slog polisen till. Vänersborg hade fått sin första svartklubb! Det blev åtal och fällande dom för initiativtagarna. Domen fastställdes till femton dagsböter à tre kronor för var och en av de unga entreprenörerna och Kåken stängdes.

Hörnet Kronogatan-Residensgatan. En bit ned på Residensgatan kan man skönja den ljusa gaveln på huset som inrymde Kåken, stans första svartklubb.

Ungdomsgården på Tenggrenstorp

1967 öppnade kommunen en ungdomsgård i den gamla disponentbostaden Wulffska villan vid Tenggrenstorp. Där erbjöds aktiviteter i olika former och dessutom diskotek och ibland live-musik. Bland andra gästade ett stockholmsband ungdomsgården och gjorde succé. ELA var där och rapporterade: *"När ett elektrifierat sällskap vid namn Act Team gästade Ungdomsgården och i det närmaste drog på med full volym, befarade man att gårdens sista stund var kommen"*. Riktigt så illa gick det inte. Ungdomsgården stod kvar ytterligare några år. När man läser dåtidens ELA-artiklar om pop och tonårskultur från den här tiden får man en känsla av att det ofta var fel skribenter som var ute och bevakade pop. Okunskapen lyste igenom och en ironisk överton var ofta invävd i texterna.

Lokalt band som ibland spelade på Tenggrenstorp. Från vänster: Kenneth Myhrman, Ove Johansson, Sten Lindhé och Björn Carlsson. Sten var en mycket duktig sångare. Hans tolkning av Dylans Chimes of Freedom var suverän. Ingen verkar dock komma ihåg vad bandet kallade sig när de spelade på ungdomsgården!!

Dalaborgsparken

Vid sidan av Plantaget och popklubbar fanns naturligtvis ärevördiga Folkets Park, Dalaborgsparken. Där uppträdde svenska storheter som Tages, Hep Stars, Shanes, Spotnicks, Lee Kings Shakers och många fler. Även engelska band som The Hollies, The Searchers och The Troggs gästade parken. Paul Anka och Osmond Brothers var också där men det var ju inte riktigt pop. För dansmusiken på kvällarna stod ofta lokala popband som McCoons och Tilles. När Hep Stars skulle uppträda i Vänersborg på våren 1965 hade de precis slagit igenom med tre låtar samtidigt på Tio I Topp. Dalaborgsparken hade skrivit kontrakt med gruppen precis innan det stora genombrottet. Kontraktet innefattade både scenframträdande och att svara för dansmusiken. Hep Stars var ju stora nu och ville naturligtvis inte spela dansmusik ute på landsbygden. Det störde deras nya image som popidoler. De begärde därför att den klausulen i kontraktet skulle strykas, men så det ville inte styrelsen för

Dalaborgsparken gå med på. Så Benny, Svenne och de andra grabbarna i Hep Stars fick snällt bära ner sina instrument till dansrotundan och spela upp till dans!

PANGPROGRAM
POP GALA '66 på **DALABORGS PARKEN**
 FREDAG 10 juni kl. 20
 På scenen kl. 20.30. OBS!
 Förför sittpl. fr. o. m. onsdag hos Malmberg.

med svensk-englisk pop-topp
The HOLLIES
The LEE KINGS

DALABORGS PARKEN
 VÄNERSBORG torsdag 5 augusti kl. 20.00 Från
POP GALA
 FLIPPERS — Daborns fallskärmare
 BEATSTRESS — Popps satelitaland
 FIVE TEDDYS — Vindgläpplig i lag
 Repetitioner: Inger Marie (Västmanland)
 PRODUKTION: ONSDAG KL. 20.30 • KÖP 1.700 •
 Efter galan Modern dans Årns Billi orkester POPDANS på Alla barn av FLIPPERS — FIVE TEDDY!

DALABORGS PARKEN
 I DAG LÖRDAGEN
 den 16 juli kl. 20
 På scenen kl. 20.30
THE HEP STARS
 DANCEMUSIK av
Tilles Popband
 Biljetter 1.700
 Onsdagen den 20 juli kl. 20:
 (Biljetter 1.700) i turordning, kl. 150 15 fr. o. m. måndag. Skånehuset.

Variété INTERNATIONAL

DALABORGS PARKEN
 VÄNERSBORG
 LÖRDAG 23 JULI KL. 20
 På scenen kl. 20.30
TAGES
 Dans till Five Teddys orkester
 Biljetter kl. 2.50 5000 i parter, kl. 100 00

DALABORGS PARKEN
 LÖRDAG 23 juli kl. 20
 På scenen kl. 20
THE SHANES
 Dansmusik av TILLES ORKESTER

Inför sommaren 1967, "the summer of love", hade Tilles tappat ett L och blivit Tiles och införskaffat kaftaner och annan hippieutstyrsel. I juni gjorde de en prestigefylld spelning som förband till The Hollies på Dalaborgsparken. På scenen hade man med sig en skyltdocka och under spelningen dök Uno Andersson (fd The Clan) upp på scenen

DALABORGS PARKEN
 VÄNERSBORG
 I MORGEN ONSDAG KL. 20
 På scenen
TILES popgruppen
 från Vänersborg
 På scenen kl. 22
THE HOLLIES

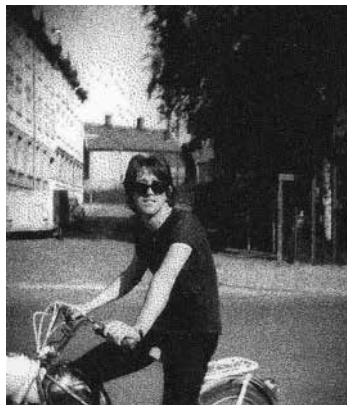
Säsongens Poptopp!
 — det engelska popbandet, som slagit alla rekord —
 Sveriges — Nilschall
KRAFTKALASET FORTSÄTTER

T.v. Tiles in action! F.v. Hasse Björkander i prickig kaftan vid sångmikrofonen, Inge-Mar Landén vid trummorna och Tillbjörn Persson (Robert Eriksson ur bild) när Tiles var förband till The Hollies 1967.

iklädd kubb, paraply och kalsonger! Det skulle ju vara lite happening, enligt Uno! Tiles fortsatte att vara det ledande bandet i staden fram till 1968 då man som så många andra popband lade ned verksamheten. Tillbjörn Persson och Ingemar Landén bildade 1969 Sound Express en instrumentalduo inriktad på experimentell progressiv rock.

Engelsmännen The Hollies, som var jättestora vid den här tiden, var i Vänersborg vid tre tillfällen 1966-1968. I Bildjournalen kunde man läsa att deras hit *"On A Carousel"* skrevs på hotell Grand i Vänersborg (idag Strand Hotell). En kompis stötte på dem vid hotellet och bad dem att ställa upp för fotografering. På ett foto ser man i bakgrunden deras turnébil, en amerikansk herrgårdsvagn med släp. Släpet var i samma storlek som ett sådant som man nu hyr på bensinmacken. Hur många långträdare hade behövts idag? Ett scenframträdande varade vid denna tid cirka 30 minuter. Två av mina kompisar hann se The Hollies tre gånger samma helg: Vänersborg, Trollhättan och Hunnebostrand!

Gruppens vistelse i staden gav fler spår. Den då ledande tonårstidningen Bildjournalen skickade då och då med tunna plastsivor som gick att spela på en grammofon. The Hollies finns med på en sådan skiva från november 1967. Det är en julhälsning från gruppen till sina svenska fans. De berättar om den gångna sommarens folkparksturné. Bland de städer som ingick i turnén nämner de Vänersborg och tillägger att de träffade vackra flickor där. En tjej de träffade utanför Grand Hotell var Lena Utter (Ericsson). Hon hade fått nys om att gruppen skulle bo där så hon begav sig dit med sin Kodak Instamatic (kameran

The Hollies i Vänersborg. T.v. gruppfoto fångat av Lena Utter (Ericsson). T.h. Tony Hicks på lånad moppe och Lenas solglasögon och i bakgrunden deras turnébil! Foto: Jerker Högberg.

som gällde då) och fick hela bandet att ställa upp för ett lagfoto. Tony Hicks, gitarristen i gänget, blev förtjust i Lenas solglasögon så hon förärade honom dessa. När Hollies lite senare spelade in en promotion-film för *"Very Last Day"* så ser vi Tony Hicks i Lenas fräcka solbrillor. Filmen finns att beskåda på Youtube.

I slutet av sextiotalet när de flesta svenska popband lagt ned försökte folkparkerna lite krampaktigt plocka ihop idolerna från de avsomnade grupperna och skicka ut dem på så kallade paketshower på somrarna. Men det blev aldrig riktigt samma sak och nu tog dansbanden över folkparkerna i några år. Idag står de folkparker som finns kvar tyvärr mestadels öde. Dalaborgsparken lever vidare men inte med samma puls som på sextiotalet.

Popgalor på Idrottshuset

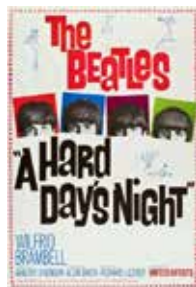
Vid några tillfällen 1966 genomfördes större popgalor i Idrottshusets A-hall. Först ut var The Shanes från Kiruna som huvudattraktion med de lokala storheterna McCoons och The Clan som förband. I slutet på året var Hep Stars här. Hela tio poliser hade i uppgift att hålla publiken i schack. Man hade befarat upplopp och smugglade in och ut Hep Stars bakvägen. Musikreporter Charlotta i ELA verkade närmast besviken på en så odramatisk popgala. Hon undrade vad alla poliser hade där att göra. Sedan gav hon sig på The Clan. *"Efter en massa mixtrande med förstärkare och mikrofoner började lokalbandet The Clan spela utan annonsering eller annan förvarning. Ett tag i början trodde man att de övade sig men så var det inte. Enda ljuspunkten i detta band var trumslagaren Ingemar Landén som antagligen kan tävla med en hel del popproffs på sitt område."* Vid ett annat tillfälle så skrev ELA att The Clan verkade mer intresserade av kläder än att spela. De hade anammat det nya modet med kavajer a'la engelska flaggan. Man fick inte sticka ut för mycket i ELA. Nu ska man så här i efterhand inte lägga alltför stor vikt vid journalisters bevakning av popvågen vid denna tid. Sven Strömberg

som senare blev nyhetsankare på SVT slaktade The Beatles fullständigt när de uppträdde i Karlstad 1963. Så The Clan var i ganska gott sällskap.

Var var tjejerna?

Det var faktiskt symtomatiskt att det var ett gäng killar i Vänersborg som bildade popbandet Wo-Men. Det fanns nämligen inga tjejband eller sångerskor i staden som ägnade sig åt rock- och pop. Tjejer sjöng i körer, tog pianolektioner, var med i musikkåren men de bildade inte popband. På popbandstävlingarna på Roxy dansade Inger Listad (Johansson) och några kompisar som go-go-flickor på scen men de sjöng inte. Tjejer hördes desto mer när popbanden gästade Dalaborgsparken. För att inte tala om när Beatles-filmen *"A Hard Days Night"* kördes på Stora Bio-grafen. Det var som en popkonsert live! Jag minns att ett gäng killar taktfast började skandera *"Stones! Stones! Stones!"* i biosalongen men de blev lätt överröstade av tjejerna! Biopubliken har nog aldrig varit så engagerad och högljudd på ärevördiga Storan. Tjejer var också drivande i popklubbarna Frida och Kåken och inte minst viktigt, de var en talrik och engagerad publik och utan det blir det ju liksom inget!

Två tjejer, Ann Hermansson och Lena Utter (Ericsson) till vänster, var initiativtagare till Club Frida. Här tillsammans med kompisarna Gunnel Jarhed, Åsa Stålheim och Lena Eckerwall.

Slutet på poperan, diskoteken tar över

I slutet av sextioalet ebbade poperan ut och nu hade man börjat använda termen rock igen för att beskriva lite mer avancerad popmusik. Skutten på Läroverket och Dalaborgsparken var väl de enda scenerna i staden där popmusik fortfarande spelades live. Roffe Lee kunde dyka upp som trubadur på något café i stan men i stort var det över. Här följer en uppräknig av de popband från Vänersborg med omnejd

som uppträdde offentligt under 60-talet: Roffe Lee, Little Bengts, The Lancers, The Pop Makers, The Liljas, The Skeletons, The Ghostmen, The Hanks, The Clan, McCoons, Steppin Out, Yours, The Clouds, The Saints, Viet Cong, Hartwig Bus, Mac Walles, Strange Affection, The Gordons, The New Craft, The Spoons, Wo-Men, The Beachcombers och sist men inte minst Tilles/Tiles/Sound Express. Detta var unga amatörer som bildade band och varje ackord eller rytm satt kanske inte alltid där man tänkt sig, men entusiasm och spelglädje kompenserade detta. Vi ville roa oss och då fanns dessa band alltid med och just den kvällen var de lika viktiga som Beatles eller Stones! De var och är helt enkelt en del av soundtracket till vår ungdomstid i stan. Synd bara att så litet är bevarat i form av foton och musik. Några få av banden, bl.a Steppin Out och Sound Express, var aktiva till en bit in på 70-talet. Och Roffe Lee rockade naturligtvis vidare i många år till! Sound Express var de enda som fick spela in en skiva. En hel LP dessutom som utsågs till 1969 års bästa debutalbum i Aftonbladet! Idag är skivan en våt dröm i skivsamlarkretsar. På nätsidan Discogs har den sålts för 4500 kr! Förlagan till Sound Express, Tiles, hade tidigare spelat in en singel som tyvärr inte gavs ut men den finns bevarad på rullband som har digitaliserats.

Popbandens tid var över och diskotek blev den nya flugan. Nu kunde man dansa till de stora artisterna och amerikansk soulmusik blev stekhet. Otis Redding, Aretha Franklin, The Supremes m.fl flödade ut på dansgolven. I Vänersborg öppnade det första diskoteket Kings Club på Kungsgatan 3 i restaurang Lilla Paris lokaler redan hösten 1966. Initiativtagaren Tord Åkerlind som var polis beskrev efter premiären sina

Ett eftertraktat samlarobjekt, Sound Express LP, 1969.

Tiles singelskiva som aldrig kom ut.

framtidsplaner i ELA "Vi hoppas även starta King's Club Junior för småmodsen och Old King's Club med 20 år som miniålder." Den senare skulle vara mer av jazzklubbskaraktär. Nu blev detta mest ett luft-slott och i samma lokaler etablerades senare Bierstube, inrett med öltunnor i olika storlekar som stolar och bord med bastflaskor med ljus i. Musiken sköttes av diskjockeyn Wolf Deeken. Men innan 60-talet var till ända så var både öl och dans på Bierstube slut.

Discjockeys på Kings' Club.

Kungsgrillen (fd Bar Intim!) låg på Kungsgatan 25 mitt emot Frimurarlogen. I källarvåningen körde man under en kort tid diskotek. I skiftet mellan sextio- och sjuttiotal startade ett kompisgäng med Sten Söderros i spetsen diskotek Maxim i Dalaborgsparkens cafeteria men här slutar denna odysse i rockens och popens Vänersborg på sextiotalet. När man komprimerar en tidsepok så här i efterhand kan man ju få en uppfattning att Vänersborg var rena nöjesmetropolen på 60-talet. Så var det väl inte riktigt. Särskilt sommartid så var staden ganska öde och nöjesutbudet ringa. På helgerna vallfärdade då stadens ungdomar med tält, sovsäck och tandborste till västkustens pärlor som Smögen. Kungshamn, Hunnebostrand och Lysekil där nöjesutbudet var desto större och intensivare.

Den som vill läsa vidare om Vänersborgs popscen och popgrupper hänvisas till tidigare nämnda publikation: "Memphis, Liverpool och Lilla Paris". Den är slutsåld, men finns att låna på Vänersborgs bibliotek. Kaj Karlsons dokumentation av musikföreningen Musik För Mu-

sikens Skull täcker in åren 1972-1990 och finns att köpa av författaren. Jag vill slutligen tacka alla som delat med sig av sina minnen och foton. Ni finns omnämnda under rubriken källor sist i artikeln. Jag vill också tacka Karl Bernling för hjälp med bildmaterialet.

Källor

Intervjuer/samtal/korrespondens med:

Uno Andersson, Kenneth Myhrman, Åke Björkman, Dan Buhrman, Bengt Larsson, Bengt Johansson, Rolf Ström, Egon Ögren, Tillbjörn Persson, Hasse Björkander, Ingemar Landén, Robert Eriksson, Per Arne Albertsson, Ing-Marie Lidell, Conny Fasth, Tommy Ramm, Tommy ”Svarten” Johansson, Tommy Hansson, Lars Göran Lindmark, Pierre Henricsson, Ove Johansson, Lena Utter, Lars Leijon, Håkan Lind, Karl-Erik Brodén, Jan Hermanson, Jerker Högberg, Lars Göran Robertsson, Ulf Brusing, Kjell Björnstrand, Anita Sjöström, Stefan Fjellstedt, Lage Arveklev, Kaj Karlson, Krister Blidsell och Inger Listad.

Tryckta källor:

Bildjournalen. 1966.

Elfsborgs Läns Annonsblad. 1964-1967.

Göteborgstidningen. 1966.

Karlson, Kaj. *Musik För Musikens Skull*. Vänersborg. Älvsborgs Länsmuseum. 1991

Kauffeldt, Anders. *Memphis, Liverpool & Lilla Paris – rock och pop i Vänersborg på 60-talet*. Vänersborg. 2022.

Rander, Tommy. *Rockens roll*. Stockholm. Ordfront. 1988.

Runa.. Högre Allmänna Läroverket, Skoltidning. Vänersborg. 1965.

Vänersborgaren. 2015.

Anders Kauffeldt

Gillestugans historia åren 1699-2024

”Hos Pehr i Månsagården var det dans”

Av

Karl Bernling

Kronogatan 22-24, april 2024. Vänersborgs Söners Gilles gillestuga sedan slutet av 1980-talet. Foto: Karl Bernling.

En natt i september 1839

Det är sen kväll den 29 september 1839. I ett av de mer ståndsmässiga husen på Edsgatans södra del gör sig den 45-årige handlanden Carl Olof Dahllöf redo för en natt på stadens gator. Han är en av ca 170 betrodda män som nattpatrullerar i den nyinrättade ¹⁾Överpatrullens tjänst. Carl Olof ska ut på sin andra patrullpromenad; den första ägde

¹⁾För en utförlig beskrivning av Överpatrullen, läs artikeln: ”Har Vänersborg polis? Berättelsen om de motvilliga nattvaktarna i Överpatrullen 1839-1845 och bråket kring den omstridde Stadsfiskalen och Gewaldigern Mattias Beckman” av Joakim Bernling och Karl Bernling i VSG årsskrift 2022.

rum natten till den 26 juni samma år. Nattpatrulleringen är allt annat än populär bland stadens borgerskap och ståndspersoner som är ålagda att, på rullande schema, utföra uppgiften. Dess syfte är att kontrollera att övriga nattvakter och även tornvaktarna fullgör sina åtaganden samt att rapportera eventuella ordningsstörningar under kvällen och natten.

Tidigare på kvällen har en större skara människor samlats för fest och dans hos den gamle skutkarlen och änklungen Pehr Andersson i "Månsagården" (som de gamla timmerstugorna på nuvarande Kronogatan 22-24 allmänt kallades vid den här tiden). Kanske har man samlats för att fira Pehr som dagen innan har fyllt 69 år, en ålder som få människor uppnår på 1830-talet.

Pehr har levt ett hårt och fattigt liv ända sedan födseln i Fröskog i nordöstra Dalsland. Han kom som utblottad före detta bonde till Vänersborg och Månsagården 23 år tidigare. Pehr sitter på en bänk i gårdshuset och lyssnar till det intensiva fiolspelet. I det dunkla skenet från en oljelampa ser han 23-åriga dottern Christina dansa runt med en av gårdens pigor. De unga kvinnorna är långt ifrån ensamma på det trånga dansgolvet. En härsken lukt av svett och fylla svävar över rummet.

Runt midnatt närmar sig Dahllöf Månsagården. Många människor är samlade på gatan utanför. Musik och skräl hörs från en av stugorna på gården. Dahllöf öppnar den murkna grinden. I halvdunklet är det nära på att han snubblar över en man som ligger på knä och kastar upp. Dahllöf föser undan den skällande gårdshunden och öppnar upp dörren till gårdsstugan. Den obeskrivliga stanken från ett dygnslågt festande får honom att ett kort ögonblick rygga tillbaka, men han samlar sig snabbt. Pehr är en för stadens medborgare välkänd person, allmänt kallad "Pehr i Månsegården" eller "Bondepehr", som Dahllöf genast känner igen. Med sträng stämman och i myndiga ordalag förmanas Pehr att ögonblickligen se till att fiolgnisslet, dansandet och festandet upphör. Huruvida Dahllöfs förmaningar får Pehr Andersson att avbryta den otillåtna danstillställningen vet vi inte.

Händelserna kvällen och natten till den 30 september 1839 finns skriftligt belagda i överpatrullens anteckningsbok (medan detaljerna i ovanstående iscensättning är artikelförfattarens, delvis fantasifulla, tolkning av skeendet). Några timmar efter sitt besök i Månsagården hänger Dahllöf av sig sin patrullbricka i nattvaktarnas logi och ställer sig vid skrivpulpeten och antecknar följande i Överpatrullens anteckningsbok: "*30 september. Patrullerat själv, anmärkes att hos flottkarlen Alm var tillställd dans, även som hos Pehr i Månsagården där en större folksamling var.*"

Detta var första och enda gången som Pehr fick nattligt besök av någon från Överpatrullen. Anmärkningar om dans och stora folksamlingar är ganska ovanliga i patrullboken. De förekommer kanske ett tjugotal gånger under Överpatrullens verksamma år (maj 1839-februari 1845). Just natten till den 30 september verkar ha varit extra stökig med tanke på att Dahllöf redovisar två ingripanden i sina anteckningar.

Vem var då denne Pehr Andersson och varför benämner Dahllöf i sin överpatrullsrapport platsen ”Månsagården”? Mer om Pehr Anderssons märkliga levnadsöde längre fram samt ett försök till en rimlig tolkning av begreppet ”Månsagården”.

Inledning

För många vänersborgare sticker nog de pittoreska små stugorna på Kronogatan 22-24 ut som något alldeles extra småstadsidylliskt och de har också blivit ett populärt fotograferingsobjekt. Ytterst få av oss som regelbundet passerar stugorna känner till något om de människor som i drygt tre sekler framlevt sina dagar här. För många av de boende var livet en hård kamp mot fattigdom och sjukdomar och knappast att betrakta som särskilt idylliskt. Särskilt hårt ska det visa sig att de fem koleraepidemier som härjade i Vänersborg under loppet av endast 32 år i mitten av 1800-talet slog mot de boende på ²⁾Kronogatan 22-24.

²⁾Det är egentligen helt anakronistiskt att använda den nutida adressättningsmodellen med gatunummer, som jag gör här ovan, eftersom den modellen infördes först i början av 1900-talet. (Jag kommer dock även fortsättningsvis att, i vissa fall och för tydlighetens skull, använda den moderna adressättningsmodellen). Det kan därför vara på sin plats att klargöra hur tomten har adresserats genom århundradena. Av de 231 tomterna på Kempenskölds karta från 1699, den äldsta bevarade kartan över Vänersborg, anges tomten på Kronogatan 22-24 vara ”n:o 117”. Från ca 1740 fram till tiden för förra sekelskiftet 1900 var staden administrativt indelad i 4 s k ”kvarter” (i detta fall avses fjärdedelar, ej att förväxla med dagens kvarter, utan snarare att betrakta som stadsdelar), med utgångspunkt i korsningen av nuvarande Kungs- och Edsgatorna. Kvarteret sydost därom gick under namnet ”kvarteret Liljan”, kvarteret sydväst därom kallades ”kvarteret Blomman” och kvarteret nordväst därom ”kvarteret Kransen”. Slutligen; i det nordöstra ”kvarteret Rosen” låg Kronogatan 22-24. Det vi idag kallar kvarter, benämndes ”rote”. Kvarteret Rosen hade t ex vid 1800-talets ingång 10 rotar och vår tomt benämndes officiellt ”Rosen, tredje roten, tomt n:o 129”. Efter stadsbranden 1834 antas en helt ny stadsplan där kvarteret Rosen har 8 rotar och efter det talar vi om ”Rosen, andra roten, tomt n:o 102”. När den moderna adressättningsmodellen slår igenom vid förra sekelskiftet används de gamla tomtnumren parallellt med de nya adresserna ”tomt n:o 102, Kronogatan 24” under en tid. Vid denna tid slopas också roteindelningen och vi får de moderna kvartersnamn och fastighetsbeteckningar som vi fortfarande använder. Idag (2024) har gillestugan som adress: ”Kronogatan 22-24” och fastighetsbeteckning ”Häggen 15”.

Förutom det strävsamma slitet i vardagen, har förstås även stunder av fest och glädje funnits. Livet på gården är också en spegelbild av ett Sverige som har gått från utbredd fattigdom och hög barnadödlighet till 1900-talets folkhem och den exempellösa tillväxten under efterkrigstiden. Jag ska på följande sidor försöka att teckna en bild av livet på Kronogatan 22-24 och berätta om några av de människor som levde där.

Bo Kempenskölds karta från 1699

Den första person vi med säkerhet kan knyta till fastigheten är färgaren Börje Tüüsk som på Kempenskölds karta står angiven som ägare till tomt n:o 117. Huruvida han och hans eventuella familj också bodde där går inte att utröna. På kartan är n:o 117 angiven som en bebyggd tomt och är en så kallad dubbeltomt, d v s den är dubbelt så stor som omgivande tomter. Tomten omfattade förutom det som idag är Kronogatan 22-24 även dagens Kronogatan 26 och del av dagens Kronogatan 20 fram till dess nuvarande östra husgavel. Inget är känt om husen på tomten, men som merparten av den övriga bebyggelsen i 1600-talets Vänersborg får man väl anta att den bestod av låga timmerhus med torvtak.

Ägar- och boendeförhållanden på 1700-talet (1744-1810)

Det bör påpekas att fastighetens ägarförhållanden har varit svåra att utreda. Deläggande är vanligt förekommande. Långt in på 1900-talet är ägandet ofta uppdelat på 1/3-del eller 1/6-del av fastigheten. Anledningen tycks vara snåriga arvsskiften och bodelningar med mera. Det förekommer till och med uppgifter om 1/14-dels ägande! Jag har därför varit sparsam med att redovisa uppgifter om ägare om det inte har varit av vikt för berättelsen. Beträffande perioden fram till 1810 är dock uppgifter om fastighetsägare de enda som finns att tillgå. Efter detta årtal ger bevarade husförhörlängder en rikare bild av gårdens människor.

Det finns få säkra uppgifter om vem eller vilka som bebott fastigheten under 1700-talet. Det går däremot att få en god inblick i ägarförhållandena under den senare halvan av seklet, tack vare bevarade mantalslängder. Åtminstone från år 1744 och framåt går det att säga vem eller vilka som var angivna som fastighetsägare.

Åren 1744-55 är flottkarlen Arfwid Lundgren upptagen som ägare till fastigheten, som då går under beteckningen, ”tomt n:o 75”. Han bor där från 1754 med hustrun Inga.

År 1756 tar sadelmakaren Lars Magnus Lindberg över som ny ägare. År 1780 tillkommer ostindiefararen Nils Wikström som delägare. Högst sannolikt bor Lindberg där ända fram till 1783 med sin hustru Inger Wennerberg och barnen Caijsa och Bengt samt ”bräckliga” dottern Maja, som dessutom uppges vara inhysesshjon. Året därpå dör Lars Magnus och hustrun Ingrid står kvar som ensam ägare. Wikström har flyttat till Uddevalla. 1785 tillkommer den ogifte sadelmakargesällen Anders Nordberg samt styckjunkaren Beckman som delägare.

År 1786 möter flera ägare: handskmakaren Anders Mellquist, änkan Ingrid Lindberg, den ogifte sadelmakaren Anders Nordberg, styckjunkaren Beckman, en Sjöberg samt Jonas Sundberg.

Ytterligare några år senare, 1793, ägs fastigheten av skräddarmästare Wennersten och den då utfattige styckjunkare Beckman. 1794 är Beckmans utfattiga änka, Caijsa Beckman, delägare. 1797 står Caijsa Beckman inte längre kvar som ägare. 1801 har Wennersten dött och hans änka, Christina Wennersten är ensam ägare. Året därpå är hon ägare tillsammans med snickaren Johan Sundberg, som i sin tur står som ensam ägare året därpå, och kommer att göra så fram till 1808 då karduansmakare Stenberg och en Peter Kindberg går in som delägare.

Från och med år 1810 träder den före detta bonden, tillika den man som förmodligen har gett Månsagården dess namn, Måns Olofsson in som en av flera fastighetsägare.

Måns Olofsson, bonde från Västra Tunhem

Det är först från och med år 1810 som vi med säkerhet kan se vem och vilka som inte bara har ägt utan också bebott Månsagården. Måns Olofsson föds i Västra Tunhem 1752. Från senast år 1785 då sonen Olof föds är Måns skriven som bonde på Brinketorpet i närheten av Önafors och gift med Stina Einarsdotter. Från senast år 1810 har familjen Olofsson med barnen Peter, Anna Maija, och Anders flyttat in till Vänersborg och bosatt sig på Månsagården. I Vänersborg försörjer sig Måns som arbetskarl.

Den äldre sonen, magasinsdrängen Olof Månsson och hans hustru Christina Bryngelsdotter flyttar in 1811. Paret får två söner, Jon Fredric och Emanuel. Måns dotter Anna Maija flyttar samma år till Göteborg. Hon återvänder några år senare till våra trakter för att ta tjänst på Önafors. Under de första åren, fram till 1816-17, är även inhysesshjonet och änkan Helena Blader med dottern Bolla samt inhysesshjonet Olof Andersson skrivna på tomt 129, som tomten nu officiellt benämns.

1815 drabbas Måns hushåll av sorg då hustrun Stina dör i en ålder av 59 år. 1820 står inte längre Måns Olofsson kvar som ägare. Sonen Olof, som varit delägare sedan 1812, anges nu som delägare tillsammans med bl a båtsmannen Pehr Andersson. I mitten av 1820-talet har Måns och även familjen Olofsson lämnat tomt 129. Fadern, Måns Olofsson återfinns nu på Månsatorp(!) i trakten kring Korseberg. Han dör av ålderdom vid 79 års ålder, år 1831.

Sonen Olof med familj flyttar endast ett stenkast, till tomt 117 (nuv. Kyrkogatan 28). In i döden kommer Olof att följas av en anteckning i husförhörlängden angående ”böter för slagsmål m.m. 1824-25”.

”Månsagården” som vedertaget begrepp

Det är givetvis Måns Olofsson eller sonen Olof Månsson som gett upphov till begreppet ”Månsagården” som möter i kyrkböcker och i överpatrullens anteckningar. Det första skriftliga belägg jag har kunnat hitta finns i husförhörlängden för 1837, alltså först flera år efter att samtliga i Måns Olofssons familj har lämnat Månsagården.

Det är med en självklarhet Dahllöf skriver sin anmärkning i patrullboken 1839: ”...hos Pehr i Månsagården...” och inte ”...hos Pehr Andersson...” som hade varit det naturliga och helt i överensstämmelse med gängse modell för anteckningar i patrullboken. Månsagården måste alltså ha varit ett allmänt känt ställe då Dahllöf gör sin anteckning, och varit allmänt vedertaget i folkmun under en längre tid. Man skulle kunna förvänta sig att det i de skriftliga källorna dök upp motsvarande belägg för hypotetiska ”Olofsgårdar”, ”Jonsgårdar”, ”Bengtsgårdar” o s v i Vänersborgs stadskärna, men de tycks inte förekomma där.

Var det då något unikt eller särskilt med Månsagården? Av den arbetskraft som behövdes och som strömmade till Vänersborg för att bygga upp staden efter branden 1834, kom säkert många från den nordöstra delen av Dalsland, från just de trakter Pehr Andersson härstammade. Kanske förmedlade Pehr och hans familj sovplatser och tillfällig inkvartering åt arbetsfolk; kanske spred sig ryktet om möjlig inkvartering hos Pehr i Månsagården i de dalsländska bygderna, och när arbetsfolk anlände till staden frågade de om vägen till Månsagården. På så sätt kan ”Månsagården” ha blivit ett begrepp även hos de bofasta vänersborgarna.

Detta är förstås bara spekulationer, men Hjalmar Lindedal tecknar i sin bok ”Vänersborgs historia och historier” från 1927, en liknande

bild angående namnursprung för det s k ”Vångål” (ska uttydas ”våran gård”) belägen på nuvarande Kyrkogatan 27, dit arbetsfolk från Dalsland ska ha sökt sig under det sena 1800-talet.

En familj som med visshet har bott på Månsagården och dessutom haft en ägarandel (1/6-del) är bonden Petter Olsson med familj. De kommer just från Pehrs hemtrakter i norra Dalsland: Ör, Tydje och Ånimskog. Familjen kommer att bo på Månsagården under en längre tid. Petter Olsson dör i ett slaganfall 1847.

Kolera och stadsbrand – hösten 1834

Den första koleraepidemi som drabbade Vänersborg på sensommaren år 1834, och tog cirka 130 människoliv, tycks ha skonat ³⁾de boende på Månsagården. När väl epidemin var över drabbades staden av ännu en katastrof, den stora stadsbranden. Mycket finns skrivet om detta inferno där endast en handfull av stadens hus och gårdar stod oskadda morgonen efter branden. Månsagården som vid tiden låg i bebyggelsens utkant kan möjligen ha klarat sig, men inget går säkert att veta.

Pehr Andersson, bonde från Fröskog

Den tidigare nämnde Pehr Andersson föddes den 28 september 1770 i Knarebyn (nuv. Knarrbyn) strax nordväst om Fengersfors i Fröskogs församling i norra Dalsland. Fadern hette Anders Jonsson och modern Elin Eriksdotter. I tjugooårsåldern lämnar Pehr Fröskog. Han träffar blivande hustrun Cajsa Jonsdotter (f. 1779) och de gifter sig runt år 1800. Paret's förstfödda, Maja, föds i Järpås utanför Säffle 1801. Sonen Anders, föds i Ånimskog 1803. 1812, då tvillingarna Nils och Jacob föds, återfinns paret i Björbyn i Tydje församling i norra Dalsland. Pehr är bonde, förmodligen under någon hemmansägare i trakten. Kanske är det missväxten runt 1815 som ställer Pehr på bar backe, för familjen flyttar detta år till Rolfsbyn Stommen i trakten av Åmål där man är skrivna som inhysseshjon hos sergeanten Gustaf Sahlström.

1816 anländer familjen Andersson till Vänersborg och husen på Månsagården där man till en början hyr av Olof Månsson. Redan året därpå är Pehr delägare i fastigheten. Kort efter ankomsten till Väners-

³⁾Koleraepidemin 1834 skördade emellertid dödsoffer bland tidigare boende på Månsagården, nämligen Måns Olofssons båda söner: Peter Olofsson, som dog den 14 augusti, och Olof Månsson, som dog den 28 augusti.

borg föds dottern Christina. Pehr uppges vara arbetskarl hos en Olof Brink. I kyrkböcker från tiden möter namnet Petter Andersson och först fram emot 1830-talet Pehr Andersson. Pehr uppges i kyrkböckerna vara båtsman, skutkarl (matros) och arbetskarl.

I maj 1827 dör hustrun Cajsa av för oss okänd orsak och Pehr står ensam med de 15-åriga sönerna och den 11-åriga dottern. Sonen Anders tar som 17-åring tjänst hos skomakare Lindgren på tomt 112 (nuv. Drottninggatan 22). Anders uppges senare vara skeppare och lever fram till augusti 1849. Maja tar tjänst som piga hos stadsfiskal Beckman. 1823 föder hon dottern Anna Caisa, som tyvärr får ett kort liv, och dör endast fem år gammal, 1828. Fadern uppges vara okänd. Nils, den ene av tvillingarana, gifter sig 1837 med Anna Maria Nilsdotter från Gärdhem. Paret bosätter sig på nuvarande Drottninggatan 30A. Nils tvillingbroder Jacob gifter sig aldrig. Det finns en anteckning från tidigt 1840-tal att han "*seglar på Wenern. Saknar försvar*". Senare är han skriven som dräng i faderns hushåll, och kommer att så förbli livet ut.

Familjen Andersson tycks under åren på Månsagården ha deltagit i husförhören, där Pehrs dotter Christina är den som tycks klara katekesläsningen bäst, med genomgående högt betyg; *ab*. I husförhörlängderna från 1840-talet möter begreppet "Månsagården" i samband med Pehr Andersson. Vid ett tillfälle också det tidigare nämnda "Bondepehr", ett epitet som kanske inte är menat att vara smickrande.

1833 flyttar Christina till Rommele och senare till Myckleby. Hon återvänder till Vänersborg 1842, då tillsammans med sin trolovade, drängen och f d skepparen Herman Larsson (född i Myckleby 1816). Paret gifter sig på trettondagen 1843. I september samma år föds sonen Olof Emanuel. 1847 föds sonen Herman Ferdinand och 1849 dottern Mathilda Charlotta. Från år 1845 står Herman Larsson angiven som Månsagårdens ägare och Pehr kommer i fortsättningen att vara s k inhysseshjon på gården.

Den förskräckliga julen 1850 – den skoningslösa koleran drabbar Månsagården.

Under senhösten 1850 drabbades Vänersborg för andra gången av koleran. Farsoten skördade denna gång inte lika många offer som sensommaren 1834. De officiella dödstalen stannade vid drygt 75. Den 9 december blåstes faran över och staden ansågs vara fri från kolera. Enstaka sjukdomsfall uppträdde dock efter detta datum.

Koleran slog dock hårt mot Månsagården. Fredagen den 20 december insjuknar Pehrs 34-åriga dotter Christina plötsligt i svåra magsmärtor, hög feber och kraftiga diaréer. Sjukdomsförloppet är mycket snabbt och inom loppet av några timmar har hon avlidit. Hon begravs i all hast dagen därpå. Samtidigt har även Pehrs 38-årige hemmason, drängen Jacob, samt Christinas son, det sjuåriga barnbarnet Olof, insjuknat med liknande symptom. Båda dör lördagen den 21 december och begravs dagen därpå. Hermans och Christinas 21-åriga inhysespiga Johanna Andersdotter dör den 22 december; koleran tar även hennes liv.

Det måste ha varit ett mycket hårt slag för den nu åttioårige Pehr Andersson att se sin familj mer eller mindre utplånas på bara ett par dagar. Året innan hade dessutom hans äldste son, den 46-årige skepparen Anders Persson, avlidit.

Tidning för Wenersborgs Stad och Län konstaterar den 24 december: *"Sedan staden den 9 dennes, med afseende på kolera-farsoten, enligt gällande föreskrift, förklarades vara såsom friskt att anse, hafwa från den 16.de ytterligare 3:ne personer af nämde sjukdom härstädes dött. Emedlertid hafwa läkare witsordat, att regnig wäderlek i förening med wårdslöshet i klädsel och lefnadssätt warit härtill orsaken..."*

Herman Larsson, änpling efter Christina, gifter om sig den 27 februari 1852 med svärfadern Pehrs hushållerska, den 26-åriga Augusta Wilhelmina Backman.

Pehr Anderson lever i ytterligare nästan 13 år efter tragedin julen 1850 och dör av *"ålderdom"* den 18 december 1863 i den aktningssvärda åldern av 93 år, 2 månader och 20 dagar. Hans hustru, tre av hans barn och två barnbarn har dött före honom. De sista åren av sitt liv lever han som fattighjon i sin svärson Hermans hushåll. I husförhörslängden för 1856-1869 antecknas att Pehr har betyget *"b"* i innanläsning, vilket väl får tolkas som att Pehr kunde läsa innantill relativt obehindrat. Beträffande förståelsen av katekesen får Pehr dock lägsta betyg; ett *"c"*. I dödboken antecknas att Pehr vid sin död är *"utfattig"*. Begravningsceremonin förrättas av kyrkoherde Warholm den 22 december, på dagen 13 år efter den förskräckliga julen 1850.

Herman Larsson bor kvar på Månsagården ca två år efter svärfaderns död, och kommer att leva fram till sommaren 1871. Han är vid sin död skriven i det Sandmarkska huset i sydöstra hörnet av Eds- och nuvarande Gasverksgatorna. Hans änka flyttar sedermera till Vara och slutar sina dagar i juni 1909. Med Herman Larssons utflyttning 1865 är den egentliga Månsagårdsepoken till ända.

Kronogatan 22-24, mars 1977. Foto: Karl Bernling.

”Månsagården” faller i glömska

”Månsagården” som begrepp möter i skrift endast i samband med Pehr Anderssons namn. De första beläggen är exemplet ovan från Överpatrullens anteckningsbok och i husförhörlängd från 1837. Med Pehr Anderssons död faller troligen begreppet ”Månsagården” snart i glömska. Hjalmar Lindedal (1848-1928) minns i sin bok ”Vänersborgs historia och historier” (1927) barndomsåren i nordstan i Vänersborg på 1850-talet. Han berättar bland annat om de hus och gårdar i staden som har haft särskilda, inofficiella, namn och benämningar. Han nämner drygt tio namn; Månsagården finns inte med bland dessa.

Koleraepidemin 1866

För Vänersborgs del blev koleraepidemin på sensommaren 1866 den femte och sista, men också den mest dödsbringande. Bland de boende på Månsagården skördade den inom loppet av två veckor, tre dödsoffer. För arbetskarlen och sågaren Nils Fredrik Jonsson och hustrun Eva Sofia blev tragedin extra stor. Lördagen den 1 september dör sjuåriga dottern Kristina av koleran och två dagar senare trettonårige sonen Karl Gustaf i samma sjukdom (eller möjligen i tyfoidfeber, som anges som alternativ orsak).

Tio dagar senare, torsdagen den 13 september, dör 42-åriga ar-

betskarlen Johannes Andersson, också han i kolera. Han hinner dock tas in för isolering på epidemisjukhuset på nuvarande Edsgatan 53, ett par hundra meter bort, innan han dör. Epidemisjukhuset hade uppförts år 1859 och inköptes, för övrigt, år 1921 av Vänersborgs Söners Gille för att efter ombyggnad tjäna som dess ålderdomshem.

Familjen Brobäck/Berndtsson/Fröberg

Tre familjer träder tydligast fram på Månsagården under 1800-talet. Vi har redan träffat Måns Olofssons och Pehr Anderssons familjer. De båda familjerna levde sida vid sida under nästan tio år. En av den tredje familjens medlemmar var Anna Stina Brobäck (1814-1910). Hon var dotter och andra barnet till arbetskarlen Sven Brobäck från Mellby och Britta Svensdotter från Västra Tunhem. Familjen Brobäck var inneboende hos Pehr Andersson en kortare period i mitten av 1820-talet, men flyttade sedan runt under ett antal år och bodde på motsvarande Kronogatan 18 och motsvarande Sundsgatan 23, innan man återkom till Månsagården 1836. Sven och Britta kommer att bo kvar där livet ut. Sven dör, utfattig, 1847 och Britta 1863.

Slaktaren Olof Berndtsson, också han boende på Månsagården, kommer in i Anna Stinas liv 1851. Olof och Anna Stina blir ett par, gifter sig den 21 november 1851, och flyttar ett stenkast västerut till motsvarande Kronogatan 18, hörnhuset vid Edsgatan, där de bor in kvarterade hos slaktaren Andreas Eriksson. Paret återkommer till Månsagården 1858, då med två döttrar, femåriga Christina Elisabeth och ettåringen Anna Elisabet. Deras tvååriga son, Anders Fredrik, var ett av dödsoffren för koleraepidemin i december året innan. Även Anna Stinas nio år yngre syster Betty Brobäck var ett av offren. 1874 flyttar äldsta dottern, Christina Elisabet, till Borås. I december 1879 dör maken Olof Berndtsson och Anna Stina står ensam kvar med dottern Anna Elisabet.

På våren 1886 gifter sig Anna Elisabet med målaren Carl Gustaf Fröberg. Paret har två döttrar då de 1890 återvänder till adressen och flyttar in i gårdshuset. På senhösten 1896 föds den för många vänersborgare välkände apotekaren och vänersborgsprofilen Gustaf Johan Wilhelm Fröberg, mer känd som Gösta Fröberg (1896-1994). Familjen Fröberg lämnar Månsagården 1897 och flyttar till en adress i sörstan.

Frågan om stugorna på Kronogatan brann ner vid stadsbranden 1834 går som tidigare nämnts inte att besvara. Däremot har åtminstone gårdshuset vid ett senare tillfälle brandhärjats. I en artikel i årsskriften 1974 (*"Tidiga barndomsminnen"* av Gösta Fröberg) berättar han följande: *"...en dag på väg hem [från skolan] till middagen kl 12 såg jag*

mycket folk gå in genom porten till de små gavelhusen på Kronogatan 20-22 och vad fick jag se: mitt födelsehus var nerbrunnet. Brandkåren hade gjort ett gott arbete, ty ett hus nära intill hade räddats". Fröberg var vid tiden för denna brand i småskoleåldern vilket placerar branden tidsmässigt runt 1903 till 1905; mest sannolikt till 1905. I Elfsborgs Läns Annonsblad den 10 november 1905 publiceras en av Magistraten utfärdad kungörelse där en 1/6-del eller 88 kvadratmeter av tomten bjuds ut på exekutiv auktion. Man skriver bl a: "Å fastigheten finnas följande byggnader: boningshus av timmer, indeladt i två rum och kök till följd av eldsvåda i sådant skick att det ej med fördel kan repareras[...].

Gårdshuset återuppbyggdes förstås och vid renoveringsarbeten 2015 konstaterades brandskador på delar av timmerkonstruktionen.

Familjen Carl Fredrik Andersson och "Bröderna Lindgren"

Även den för många äldre vänersborgare välkända byggmästarsläkten Lindgren har bott på gården. Familjens anfader, Carl Fredrik Andersson med hustru Anna Maria och sju barn, flyttade in på gården 1887. Carl Fredrik var en skicklig snickare och under en följd av år med början runt 1865 arbetade han på Plates skeppsvarv på Tackjärnsbacken i Blåsut. Varvet var känt för sina oceangående fartyg. I hemmet på Kronogatan spelade musiken en viktig roll; Carl Fredrik var känd som en duktig musiker och flitigt anlitad violinist. Då varvsepoken var över på 1880-talet startades egen firma som till att börja med inriktades på inredningsarbeten. Företaget utvecklades så småningom, under ledning av de tre sönerna John Adolf, Knut Teodor och Johan Wilhelm, till ett av de mer betydande byggföretagen i trakten under firmanamnet "Bröderna Lindgren".

Så småningom blir Carl Fredrik delägare i fastigheten. Långt in på 1900-talet kommer familjemedlemmar att stå som delägare i fastigheten, och sonen Karl Richard, "Lille-Kalle", (1874-1952) kommer att bo kvar på Kronogatan 24 livet ut.

Harry och Elsa Detterberg – den sista familjen på gården

På 1920-talet möter oss en tomt som har antagit de proportioner den fortfarande, år 2024, har. I mars 1924 avstyckas den västra tredjedelen av fastigheten Häggen 15/Kronogatan 22-24 och tillförs granntomten Häggen 16/Kronogatan 20. Under samma årtionde möter vi också de sista stadigvarande boende på Kronogatan 22-24, dit änkan Olga Thunberg f. Sjöberg (mer om henne längre fram) och paret Harry och Elsa Detterberg får räknas. Thunberg och Detterbergs är sannolikt också

tomtens sista privata ägare; i juni 1933 upprättas lagfartshandlingar gällande fastigheten som undertecknas av båda parter. Och 1941 uppger Kronokassören i Vänersborg dem som de enda ägarna.

Till vänster: Harry Detterberg med döttrarna Ingbritt och Märta, 1932. Till höger: Märta Detterberg, 1950-tal. I bakgrunden syns det östra gatuhuset. Foton: privat.

Paret Harry och Elsa Detterberg flyttar in på gården i oktober 1926 med sju månader gamla dottern Ingbritt. 1932 föds dottern Märta. Elsa är hemmafru (eller "husmor" som det står i SCB:s folkräkning för år 1940). Familjen bor i gårdshuset i 2 rum och kök. Visserligen med elektricitet och rinnande kallt vatten, men inget varmvatten eller moderna bad- och toalettmöjligheter. Utedasset ligger i den uthuslänga som sträckte sig längs den norra tomtgränsen (uthuslängan revs 1987).

Harry Detterberg, november 1934. Fotot publicerades i ett kåseri i "Länstidningen i Vänersborg" den 20/6 1935 (se nedan). Foto: Ateljé Mira. Källa: Vänersborgs museum.

Harry Detterberg arbetade som typograf på Länstidningen i Vänersborgs tryckeri, där han anställdes som 15-åring 1910. Han var även fackligt aktiv i "Vänersborgs Typografklubb". Harry beskrivs som en arbetsam och trevlig person. I ett kåseri i "Länstidningen i Vänersborg" den 20/6 1935 lovprisar Harry och gode vännen och mekanikern vid Granström & Söner, Ferdinand Nilsson för sina förträffliga insatser vid monteringen av Länstidningens nya rotationspress som de båda herrarna, enligt kåsören, lyckades montera utan hjälp av annan monteringsanvisning än ett vanligt katalogfoto! ³⁾Signaturen "Scaramouche" skriver: "Harry Detterberg gör allting bra, men en sak har han gjort bättre än andra ting [monteringen av tryckpressen]". Efter Länstidningens nedläggning arbetar Harry på CW Carlssons tryckeri.

Märta Detterberg till höger i bild, september 1942. Kvinnan och flickan med dockvagnen är på besök. Notera den numera rivna uthuslängan i bakgrunden. Foto:privat.

Efterlevande talar varmt om besöken man som barn gjorde till mormor och morfar på Kronogatan, som glädjen i att få smälla s k "smällbär" (snöbär) i häcken vid planket mot granntomten, och speciellt om när det var uppdukat till kaffekalas i den lilla trädgården på somrarna. Annars tillbringade familjen helst somrarna i den enkla sommarstugan uppe vid Sjung-Sjung (Bäsingebo). I Länsan låg den aktersnurreförsedda ekan och väntade på Harry som brukade packa den full med sommarens förnödenheter innan det skulle bära iväg. Det lär ha varit ett smärre folknöje att bevittna Harrys stundtals fruktlösa försök att få igång snurran. Elsa och dottrarna tog helst bussen till sommarnöjet...

Det berättas också om Harrys stora hundintresse och den

³⁾Bakom signaturen "Scaramouche" döljer sig tidningens redaktör Ernst Wilck, född i Skara 1892.

trofasta storpudeln Murre som på eftermiddagarna satt i fåtöljen vid södergaveln och spanande efter Harry som skulle komma hem från arbetet på tryckeriet.

Elsa Detterberg och Murre vid gårdshusets södra gavel, 1950-tal. Foto:privat.

”Tant Olga” och ”Lille-Kalle”

Olga Sjöberg föddes 1873 på den tomt (n:o 98) som idag motsvaras av Kronogatan 25, alltså knappt femtio meter från tomt 102/Kronogatan 22-24. 1899 flyttade hon till Stockholm och tog anställning som hushållerska hos en familj på Kommendörsgatan, nära Karlaplan på Östermalm. I Stockholm träffade hon sin blivande make, urmakaren Erik Magnus Leopold Thunberg. Paret flyttade runt på ett antal adresser i stockholmstrakten under de kommande 20 åren. De fick aldrig några barn och när maken 1919 drabbades av psykisk sjukdom och togs in på

Ulfunda sinnessjukhus, bestämde sig Olga så småningom för att ta ut äktenskapsskillnad och återvända till födelsestaden.

Olga Thunberg anlände från Spånga till Vänersborg den 21 januari 1921 och flyttade in i den västra av de två mindre stugorna som vetter ut mot gatan. Först i maj 1925 gick äktenskapsskillnaden från maken igenom. Fram till sin död 1956, 83 år gammal, kommer "tant Olga", som Detterbergs döttrar senare kommer att tilltala henne, att bo på Kronogatan 24.

Enligt uppgift ska finsnickaren och gårdskarlen (vid Lindgrenska fastigheten på Norra gatan 6-10) Karl Richard Andersson, den tidigare nämnde "Lille-Kalle", ha delat lägenhet med Olga. Den lilla stugan ska ha delats av med ett draperi. Förutom som bostad ska Lille-Kalles del ha använts som snickeriverkstad för hans tillverkning av likkistor.

Under årens lopp har Richard Andersson gått från att vara fullt arbetsför finsnickare och gårdskarl till att vara i behov av omvårdnad och en god man. Det framgår av bouppteckningen efter Richard Andersson från 7 maj 1952 att Olga Thunberg ansvarade för hans omvårdnad. Kjell Sundelius och Karl Schöndell var hans gode män. Harry Detterberg närvarade vid bouppteckningen. Att Richard Andersson levde ett mycket enkelt liv går med all önskvärd tydlighet att utläsa i bouppteckningen. Hans efterlämnade lösöre redovisas på endast fyra rader som inventarier till ett samlat uppskattat värde av 18:- (ca 340:- i dagens penningvärde). Hans samlade tillgångar uppgår till 673:50- (ca 12.730:- i dagens penningvärde).

I minnesrunan i VSG årsskrift 1953 kan man bl a läsa: "*Lika stilla som han levat, lika stilla gick han bort*". Som tidigare nämnts, kom alltså Lille-Kalle till Månsagården redan 1887 då hans familj flyttade dit. Bröderna och systrarna flyttade med åren ut och när först modern dog 1918 och sedan fadern 1932 blev Lille-Kalle den som blev kvar. Med 65 års oavbrutet boende på Kronogatan 24 torde alltså Richard "Lille-Kalle" Andersson vara den person som bott allra längst på Månsagården någonsin.

Från åtminstone år 1940 är även byggnadsarbetaren och gillebrodern Klas Emil Westerbom skriven på Kronogatan 24. Han är skriven här intill sin död hösten 1968. I en minnesruna i VSG årsskrift 1969 kan man läsa: "*Originell till sin läggning levde han tillbakadraget, men med sin vetgirighet och läshust följde han väl med allt som hände såväl på det lokala planet som i större sammanhang*".

I det östra gathuset hade skomakaren Erik Pettersson under många år sitt skomakeri. Enligt uppgift ska verksamheten alldeles säkert ha

varit i drift åtminstone till och med 1968, förmodligen något längre. Pettersson bodde i Blåsut. Han var socialt engagerad och arbetade på kommunal nivå i det som idag motsvaras av socialnämndens serviceutskott.

Paret Detterberg bodde kvar i gårdshuset på Kronogatan 22-24 fram till ca 1964-65 då man flyttade till ett modernt boende på Nygatan 29 A med alla moderna bekvämligheter som t ex centralvärme och badrum med toalett.

I början av 1964 säljs fastigheten till Vänersborgs stad. Under några år på 1970-talet fungerar förmodligen fastigheten som ett slags "socialt boende".

"Månsagården" blir Vänersborgs Söners Gilles gillestuga

1986 sålde Vänersborgs Söners Gille sitt f d ⁴⁾ålderdomshem, sedermera "Hotell Gillet", fastigheten Hasseln 1 på Edsgatan 53 till byggmästare Erik Odelius. Föreningen som tidigare hållit sina styrelse- och nämndmöten i vindslägenheten i huset behövde efter försäljningen en ny möteslokal och gavs möjlighet att av kommunen hyra stugorna på Kronogatan 22-24. Vänersborgs Söners Gille förvaltar fastigheten sedan slutet av 1980-talet, genom avtal om skötsel m m. Inflyttningen föregicks under våren 1987 av omfattande in- och utvändiga renoveringsarbeten i husen. Nya takpannor lades och del av fasadpanelen byttes ut. Uthusen längst in mot norr revs. Inne i gårdshuset revs den vägg som skiljde systrarna Detterbergs sovrum från storstugan och föräldrarnas sovrum. Skomakare Petterssons verkstad i det östra av gatuhuset röjdes också ut.

Sammanfattning och avslutning

Många är de människor som genom århundradena haft sin bostad på tomten på Kronogatan 22-24. Att teckna alla dessa människors livsöden har inte varit möjligt av utrymmesskäl. Några familjer träder tydligare fram i källorna i kraft av att ha bott här längre än andra; Måns Olofssons i början av 1800-talet; Pehr Anderssons från 1816 och nästan 50 år framåt; Brobäck/Berndtsson/Fröbergs som finns med ända in i 1900-talets allra första år. Och så förstås Anderssons/Lindgrens och Detterbergs som avslutar det mer långvariga boendets historia på gården. Dessa familjers liv överlappar också varandras genom åren.

⁴⁾Det var för övrigt Bröderna Lindgren som år 1921 byggde om fastigheten till ålderdomshem för Vänersborgs Söners Gilles räkning.

Bland dem som inte har omnämnts här vill jag särskilt lyfta fram fattighjonet Oktavia Sandberg, som Peter Johansson berättar om på annan plats i denna årsskrift (sid 3-8). Hon och hennes tre söner bodde på gården en kortare period från 1892 till 1894.

Några rader ur Elsa Detterbergs dagbok, skrivna pingsthelgen 28-31 maj 1966, får avsluta berättelsen om Månsagården och människorna som bodde och levde sina liv där:

...men Harry mår gott nu, [han] saknar ej idyllen från Kronogatan heller, vilket jag tyvärr gör, i synnerhet vår o sommar. Skulle ändå ej vilja flytta tillbaka dit nu, vi har det så bra, där vi bor.

Källor

Otryckta källor

Vänersborgs kyrkoarkiv: husförhörlängder, församlingsböcker, födelseböcker, dödböcker, vigselböcker, fastighetslängder, inflyttningsbok, utflyttningsbok

Vänersborgs stads arkiv: kronokassören, Vänersborgs inskrivningsdomare

Vänersborgs rådhusrätt och magistrat: bouppteckningar

Födelseböcker, husförhörlängder och församlingsböcker från följande kyrkoarkiv:

Fröskog, Tydje, Tösse, Vara samt Ånimskog

Älvsborgs läns arkiv: mantalslängder 1642-1820

Överståthållarämbetet (Stockholm), Rotemännens arkiv för Rote 24, Karlaroten

Brandvakternas anteckningsbok (Överpatrullen)

Tryckta källor

Lindedal, Hjalmar: Vänersborgs historia och historier, 1927

Vänersborgs historia, del I, 1944

Vänersborgs historia, del II, 1944

Vänersborgs historia, del III, 1994

Svärd, Agnes: "Kronogatan", VSG årsskrift 1968

Fröberg, Gösta: "Tidiga barndomsminnen", VSG årsskrift 1974

Johansson, Peter: "När döden kom med Wetter. Koleraepidemin i Vänersborg år 1866", VSG årsskrift 2013

Vänersborgs Söners Gilles årsskrift 1988: Årskrönika och Styrelseberättelse

Vänersborgs Söners Gilles årsskrift 1989: Styrelseberättelse
Tidning för Vänersborgs stad och län, 24 december 1850
Elfsborgs Läns Annonsblad 10 november 1905
Länstidningen i Vänersborg, 20 juni 1935

Kartor

Bo Kempenskölds karta från 1699
Hans Lindsboms karta från 1787
Nya stadsplanen från 1834
”Min karta” – Lantmäteriets kartapp

Digitala källor

Statistiska centralbyrån: 1940 års folkräkning och ”Prisomräknaren”
Digitalt Museum

Stort tack till följande informanter som bidragit med information och material:

Lena Ahlström (Harry och Elsa Detterbergs dotterdotter, barn till Märta Pettersson f. Detterberg) som bidragit med riklig information om familjen Detterberg samt lånat ut privata bilder, tidningsurklipp och dagboksanteckningar.

Håkan Dufgård som bidragit med information om Carl Fredrik Anderssons familj och Bröderna Lindgren

Anita Alvin som bidragit med information om skomakare Pettersson

Inge Detterberg som bidragit med information om Harry Detterberg

*Karl Bernling,
ersättare i styrelsen,
ledamot i årsskriftsnämnden*

Holmängenskolan

På Holmängen står den nybyggda Holmängenskolan klar att ta emot ca 300 elever från förskoleklass till och med årskurs 6. Skolan har adress Östra vägen 11 och närmaste granne är Regionarkivet. På bilden ses del av den intensivt gröna fasaden mot Östra vägen. Källa: Vänersborgs kommuns hemsida. Foto augusti 2024: Karl Bernling

Skolgården, belägen på baksidan, är generöst tilltagen med stora ytor och erbjuder goda möjligheter till lek och idrott. Foto augusti 2024: Karl Bernling

Hur Axel Eriksson fick en förskola

Av

Roger Olsson

Vänersborgssonen Axel W Eriksson, som reste till södra Afrika som 19-åring år 1865, och som levde och verkade där resten av sitt liv, är nog välbekant för de flesta. Här hemma vittnar samlingen av afrikanska fåglar på Vänersborgs museum om hans gärning som naturforskare. Han gjorde bestående avtryck i historien också i den region där han verkade. I nuvarande Namibia finns gator som bär hans namn både i huvudstaden Windhoek och i andra orter, och hans grav är klassad som nationalmonument. Att upptäcktsresanden, storviltjägaren och kreaturshandlaren Axel W Eriksson mer än 100 år efter sin död skulle få ge namn åt en afrikansk förskola ter sig ändå ganska osannolikt.

Man skulle kunna hävda att allt började med fågelsamlingen. Namibia blev fritt 1991 och några år efter självständigheten fick museitjänstemän i det nya landet klart för sig att en unik samling av namibiska fåglar fanns på ett museum någonstans i närheten av Nordpolen. Kontakt togs och – för att göra en lång och vindlande historia mycket kort – ledde så småningom detta till ett avtal om utbyte mellan Vänersborg och den kommun i Namibia där Axel Eriksson hade sin bas, Omaruru.

Inom ramen för avtalet drevs under en rad år, fram till 2014, projekt inom olika områden – hälsovård, utbildning, miljöfrågor m m – finansierade genom SIDA. Tjänstemän och företrädare för olika verksamheter i Vänersborg besökte Omaruru och vice versa, i syfte att utbyta erfarenheter och lära av varandra.

Ett av dessa projekt – ”Connecting Cultures” – syftade till att bredda kontaktytan och involvera inte bara den kommunala organisationen, utan också civilsamhället i utbytet. Det inleddes 2012 med en inventering av föreningar och grupper i Omaruru som skulle kunna kopplas ihop med systerorganisationer i Vänersborg.

En av de kontakter som etablerades på detta sätt var mellan Svenska kyrkan i Vänersborg och den svarta protestantiska Alpha & Omega-församlingen i Omaruru. (Som ett arv från apartheidtiden är segregationen i Namibia alltför stor att det finns två protestantiska

församlingar även i en liten ort som Omaruru, en för de svarta och en för den lilla vita minoriteten.)

Församlingen drev vid den här tiden en förskola, eller kanske rättare ett daghem, ”Alpha & Omega Kindergarten”, med plats för ett femtiotal barn. Men kyrkans ekonomi var ansträngd på grund av minskat stöd från stiftet, och daghemmet hotades av nedläggning.

Skolans nya logo anspelar på den globala byn, där barn från alla världens hörn går hand i hand under den gula solen, lånad från Namibias flagga. Akacieträdet i förgrunden står för hårdighet och uthållighet.

Nu råkade det finnas lite outnyttjade pengar kvar från ett tidigare projekt, som syftat till att förbättra kvinnors möjligheter till försörjning genom utbildning i olika hantverk och mikrolån för att starta verksamheter. Gruppen som drev ”Connecting Cultures” enades om att det vore helt i linje med ändamålet att använda dessa pengar för att ge daghemmet en chans att komma på fötter. Utan tillgång till barnomsorg är det svårt för kvinnor att förvärvsarbeta och förbättra sina villkor.

Sagt och gjort. Ett avtal skrevs mellan daghemmet och Omarurugruppen i Vänersborg, som bildats för att hålla samman de grupper och föreningar som var inblandade i utbytet. Omarurugruppen förband sig att täcka daghemmets baskostnader, främst hyra och löner till de två lärarna. Det handlade om ungefär 4 000 svenska kronor i månaden

under två år. Under tiden, var det tänkt, skulle daghemmet bygga upp en egen hållbar ekonomi, baserad på avgifter.

Det krävdes ingen avancerad matematik för att konstatera att de kvarvarande pengarna från kvinnoprojektet inte skulle räcka. Omarurugruppen satte därför igång att värva faddrar – personer som var villiga att ge en slant per månad för att hålla förskolan vid liv. Ganska många vänersborgare hade vid det laget varit i Omaruru inom ramen för utbytet mellan kommunerna, och en hel del av dem hade också besökt daghemmet och imponerats av vad de två lärarna, Renchia Uxam och Lehanna Gaomas, åstadkom med ytterst begränsade resurser.

Renchia Uxam och Lehanna Gaomas har drivit förskolan tillsammans i närmare 20 år.

Det fanns ett engagemang. Faddergåvorna började droppa in. Några lite större engångsgåvor fyllde på i kassan. Bland annat började Svenska kyrkan i Vänersborg ta upp kollekt till daghemmet en gång om året.

Ända sedan de första kontakterna har Renchia och Lehanna också bett om hjälp med att utveckla verksamheten. 2016 blev ett pedagogiskt

Lärare och barn vid det första besöket av förskollärare från Vänerorg (2016). Bakre raden fr v Ann Olsson (Omarurugruppen), Eva-Karn Hagberg, Lehanna Gaomas, Hans-Ove Loodus, Mia Lundqvist (projektledare), Rencia Uxam, Gunbritt Levin.

utbyte möjligt tack vare projektmedel från universitets- och högskolerådet. Det pågick fram till 2023, med avbrott under pandemiåren 2020-21. Personal från Öxnereds och Blåsuts förskolor har besökt Omaruru och arbetat tillsammans med Rencia och Lehanna, som också varit i Vänersborg och delat vardagen med barn och kolleger på Öxnered och Blåsut. Man har arbetat med gemensamma teman och metodik. Barnen har skickat teckningar och små presenter till varann, skrivit frågor och fått svar. Pedagogerna har haft återkommande planeringsmöten över Internet. Tack vare detta utbyte har "Alpha & Omega Kindergarten" tagit stora steg från att vara ett daghem till att bli en förskola i verklig mening.

Sedan 2014 har faddrar och andra givare stött verksamheten med sammanlagt över 400 000 kronor. Det har varit nödvändigt, för det har gått trögt med att öka intäkterna från föräldraavgifter. Många familjer lever under ytterst knappa förhållanden, samtidigt som Rencia och Lehanna alltid sätter barnens bästa i första rummet. Alla är välkomna, även om betalningen uteblir. Ansträngningar har dock gjorts för att förbättra ekonomin, och under 2017 och 2018 ökade intäkterna ganska kraftigt.

Sedan kom corona-pandemin. Nyckfulla och hårda regeringsbeslut tvingade skolor och förskolor att stänga långa perioder och någon hjälp att klara sig genom nedstängningarna erbjöds inte. Lokalerna stod tomma, och eftersom de ligger lite avsides utsattes de för stöld och svår vandalisering. Inbrott hade förekommit redan tidigare, och nu bestämde sig Rencia och Lehanna för att det var nog.

Det fanns andra lokaler i anslutning till Lehannas bostad. Mindre än de gamla visserligen, men tryggare och mer ombonade. Rencia och Lehanna bedömde att det skulle kosta omkring 7 000 namibiska dollar att fräscha upp dem och ställa dem i ordning. Pengar som de förstas inte hade.

Lektion i en av de små rummen i förskolans nya lokaler. Foto: Marianne Brattberg.

Omarurugruppen gick ut till kretsen av faddrar, förklarade situationen och bad om en extra gåva för att ge förskolan chansen till en nystart. Gensvaret blev överväldigande. Inom en månad hade Rencia och Lehanna fått inte bara vad de bett om, utan tre gånger så mycket!

I och med flytten bröt förskolan banden med Alpha & Omega-församlingen. Så vad skulle förskolan heta i sin nya skepnad?

- "Det får ni bestämma", svarade Rencia med adress till vännerna i Sverige. Omarurugruppen gick därför ut till faddrar och andra givare och sympatisörer och bad om förslag. Rencia och Lehanna fick sedan välja bland den handfull förslag som kom in.

Under solskyddet i förskolans nya lokaler. De väl använda tråklossarna är i stort sett de enda leksaker som finns. Foto: Marianne Brattberg.

Och vinnaren blev – ”Axel Eriksson Preschool”! Ett fint sätt att hedra banden mellan Omaruru och Vänersborg och att visa tacksamhet för stödet från Sverige.

Bakom det vinnande förslaget stod kommunalpolitikerna Marie Dahlin och Bo Carlsson samt museichefen och Gillets förre ålderman Peter Johansson, alla djupt engagerade i utbytet med Omaruru. Och numera också med största sannolikhet de enda svenskar som namngett en förskola i södra Afrika.

Senare har förskolan bytt namn till ”Axel Eriksson Daycare Center”, men markeringen av banden till Sverige finns alltså kvar.

Det pedagogiska utbytet med förskolorna i Vänersborg upphörde under 2023. Kommunen ansåg sig inte ha ekonomiskt utrymme för ännu en projektperiod. Men de

personliga vänskapsband som knutits under drygt 20 år av kontakter och samarbeten finns förstås kvar. Och så länge det finns generösa och engagerade givare kvar kommer bidragen från Axel Erikssons födelsestad att fortsatt göra livet lite lättare för både barn, föräldrar och förskollärare på den ort där han levde större delen av sitt liv.

*Roger Olsson
Journalist*

Med Stellan Granat på fotografisk vandring genom 1960-80-talens Vänersborg Del III

Gillebrodern, antikvarien, Stellan Granat (1948-2004) efterlämnade en rik bildskatt bestående av fotografier som han själv tog under sina många vandringar i barndomsstaden Vänersborg på 1960-80-talen. Bilderna framkallades i de flesta fall i Vänersborgs Fotoklubbs mörk-rum. Efter Stellans död donerades dessa fotografier och stora delar av Stellans rika personarkiv till Vänersborgs museum av hans syskon Lennart och Eva Granat.

För tredje gången publicerar nu Vänersborgs Söners Gille i sin års-skrift delar av denna samling, de tidigare publiceringarna gjordes 2018 och 2021. Motiven vittnar om Stellans syfte med sin fotogärning, att dokumentera miljöer som var på väg att förändras eller försvinna. Han fotograferade även särskilda händelser som han förstod skulle ha ett värde att dokumenteras för framtiden såsom exempelvis studentfiranden och högertrafikomläggningen.

Redan under unga år visade Stellan ett stort intresse för kulturhisto-ria och detta intresse banade väg för hans yrkesval – museimannens. Efter ett antal år som amanuens vid Vänersborgs museum kom Stel-lan senare att tjänstgöra som antikvarie med ansvar för föremålssam-lingarna på Bohusläns museum i Uddevalla dit han då också flyttade. Kärleken till barndomsstaden falnade dock aldrig vilket bland annat kom till uttryck i Stellans flitiga arbete i Vänersborgs Söners Gilles Årsskriftsnämnd – ett arbete för vilket Stellan belönades med Gillets medalj år 1998.

Merparten av bilderna i denna årsskrift har beskurits från sitt ur-sprungliga negativformat 6x6 cm för att bättre passa till sidformatet. Inskanning av bilderna har gjorts av Micael Eriksson, som även författat bildtexterna. Bildbearbetning inför tryck har gjorts av Micael

Eriksson och Karl Bernling i samverkan. I varje bildtext återfinns även det filnamn bilden har i Vänersborgs museums samlingar. Stora delar av Stellans bildsamling är även sökbar via Digitalt museum.

(Peter Johansson)

F.d. strandhotellet. Foto ca 1965-67. SG00044-002

Julgransförsäljning på Fisktorget 1970 eller 1971. SG00040-002

Hamnplan 1972. SG00044-011

Hamngatan 19 c. Längst till vänster skimtar varmbadhuset. Foto 1970. SG00061-002

Första vågbrytaren, augusti 1963. SG00033-006

Innergården Kronogatan 16. Foto 1972. SG00058-003

Kronogatan 14. Biografen Roxy. Ca 1970. SG00058-002

Gamla fattiggården Residensgatan. Fotot visar dess baksida. Foto 1971, huset revs samma år. SG00053-011

Utsikt från Residensgatan 27 över kvarteret Lönnens norra del. Foto vårvintern 1980. SG00136-011

Edsgatan 37. Foto 9/3 1980. SG00137-004

Kronogatan mot ost, nr 20 närmast i bild. Foto 9/3 1980. SG00137-003

Edsgatan 39, januari 1968. Huset revs i december samma år. SG00030-002

Edsgatan 45, 1970. SG00029-008

Edsgatan mot norr, nr 45 med A. F. Gustafssons ångbageri närmast i bild. Foto 1970. SG00029-009

Kyrkogatan mot syd, nr 28 närmast i bild. Foto mars 1978. SG00118-009

Kronogatan mot väst, nr 34 närmast i bild. Odelius Kol Koks & Ved. Foto februari 1968 SG00059-005

Kronogatan mot väst, nr 43 närmast i bild. Foto 1968. SG00059-011

Gårdshus Kronogatan 37. Foto 1968. SG00060-001

Kronogatan mot ost, nr 37 närmast i bild. Foto 1968. SG00059-008

Bandygrytan, Holmängen. Foto 1962. SG00049-004

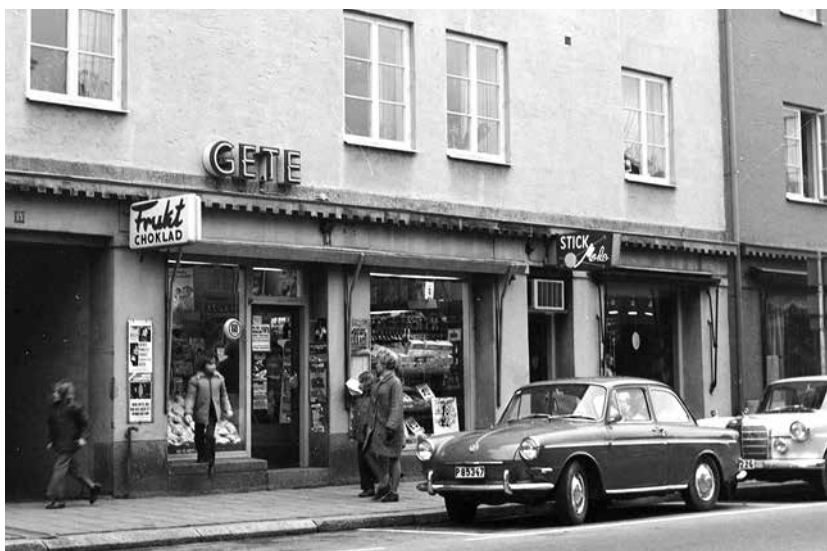
Drottninggatan 42. Annexet läroverket. Uppfört 1842 och rivet 1963. Foto 15/7 1962. SG00009-102

Drottninggatan mot väst, nr 30 närmast i bild. Foto 1968. SG00026-011

Drottninggatan 22 med Malmbergs cykel, sport och fiske. Foto 1968. SG00026-010

Edsgatan 15, 1969. SG00031-006

Edsgatan mot norr, nr 19 närmast i bild. Foto 1969. SG00031-007

Flickskolans bakgård. Foto augusti 1968. SG00048-002

F.d. garveriet i kvarteret Myrten på Vallgatan, september 1972. SG00048-006

Södergatan mot ost, nr 7 närmast i bild. Foto oktober 1965. SG00016-008

Regementsgatan mot syd. Del av Televerkstadens lokaler närmast i bild. Foto juni 1963. SG00017-010

Torpaövergången mot norr. Foto ca september. 1974. SG00108-004

Torpaövergången mot norr. Foto 10/2 1975. SG00108-010

Torpaövergången mot syd. Foto 8/3 1975. SG00136-011

Torpaövergången mot syd. Foto ca september. 1974. SG00108-005

Gångbron över järnvägen vid Vallgatans södra ände. Foto maj 1980. SG00125-008

Edsvägen mot norr, nr 19 närmast i bild. Foto juni 1968. SG00033-004

F.d. trafikchefsexpeditionen vid järnvägsstationen. SG00075-003

Järnvägsstationen 4/3 1966. Huset till vänster var tidigare trafikchefsexpedition. SG00017-004

Edsgatan mot norr, nr 2 närmast i bild till vänster. Foto juni 1968. SG00032-008

Gamla fängelset, mars 1978. SG00118-010

Edsgatan 6, 1969. SG00031-010

Sundsgatan 5-7. Foto 1963. SG00056-005

Stadsbiblioteket under byggnad. Foto taget mot ost från Vattugränd, troligen våren 1972. SG00039-012

Gårdsmiljö Kyrkogatan 18. Foto juni 1968. SG00055-002

Gårdsmiljö Kyrkogatan 18. Det var på denna adress Oktavia Sandberg bodde under sina sista år i livet, se vidare Peter Johanssons artikel "Oktavia Sandberg – affischörskan och fattighjon" sid 3-8. Foto juni 1968. SG00055-001

ÅRSKRÖNIKA 2023

Pandemin som höll oss i ett krampaktigt järngrepp under två år tonade bort som om den aldrig funnits och vår folkkäre statsepidemiolog Tegnell gick i pension samtidigt som flertalet av oss andra överlevde med några sprutstick i armen. Gillet firade med en ny vers till överlevnadssnapsen:

När folkhälsan svikta då fick vi ta smällen,
Hålla oss skilda det krävde Tegnellen.
Men nu är vi åter ute i samma hus.
Firar med OP och får ett vi-rus!

När virusets aggressivitet dämpats har en annan farsot dykt upp och tagit över och förpestar alla världens medier med sitt fula tryne. Det är maktlystnadens monster som det uppenbarligen inte finns något vaccin emot. Kryddat med hämndlystnad och rasism skördar nu krigen i Ukraina och Mellanöstern tusentals soldater och civila, barn som gamla – urskillningslöst.

Lilla Svedala har tagit ett steg närmare krigets centrum genom sin fåfänga strävan att komma med i NATO. Våra två kortaste ministrar, Jonsson och Kristersson, reser i omgångar till Turkiet för att bocka och ta Erdogan i hand i tron att ett sådant anslag skall säkra svenskt inträde i krigsmaskineriets formel ett. Samtidigt står några vettvillingar utanför svenska moskéer och bränner koraner utan att vare sig polis eller brandkår får ingripa. Kan någon begripa hur tokigt det har kunnat bli? Hela den muslimska världen rasar givetvis mot att detta kan få ske. Kulmen blir när två svenska fotbollssupportrar skjuts ihjäl av en muslimsk terrorist i samband med att Sverige möter Belgien i ännu en förlustmatch i EM-kvalet. Gillebrodern och tillika fotbollförbundets säkerhetschef Martin Fredman gjorde en heroisk insats för att hjälpa de hundratals supportrar som blev föremål för de kusliga händelserna i Bryssel. Ett avståndstagande till de idiotiska koranbränderna vid moskéerna yttrade sig i följande kväde:

Värmen den stiger vid tempel och bönhus.
Så även här när vår snaps ger ett skönt rus.
Men utan att uppreta nån muselman.
Vi bränner vårt brännvin men ingen Koran.

Våra lokalpolitiker är på hugget när det gäller naket. Inte så att de lagt sig i den nationella debatten som blossat upp om huruvida man skall ha kläder eller vara naken i bastun. Det bråkar man förresten inte heller om i bastun vid varvet på Blåsut, för när man doppar sig i en isvak spelar kläderna begränsad roll för överlevnaden. Nej politikerna, med Dan Nyberg i spetsen, vill se en ökad tillsyn av thaimassage-salonger. Det visar sig nämligen att respekterade vänersborgsherrar som besökt slika salonger fått helt andra kroppsdelar masserade än de som remissen från ortopedden föreskrivit. Enligt obekräftade källor uppstod ett osedvanligt stort intresse hos etablissemangen för att delta i denna ökade tillsyn av thaisalongerna.

En annan lokalpolitiker som inte riktigt vet vilken gren han ska sitta på är sverigedemokraten och mentalskötaren Jan Appelqvist Palmqvist. Han lämnade alla sina politiska uppdrag när han prickades av IVO, institutet för vård och omsorg, för att han skickat kärleksbrev till en kvinnlig patient och berört henne på ett ”oprofessionellt sätt”. Oklart dock om den oprofessionella beröringen var av just typ ”thaimassage”.

Redan för över 100 år sedan visade Anders Zorn hur man kan tjäna pengar på svenska nakenbilder. Det är precis vad vänersborgsflickan Kammi Rosenskjöld gör. Hon tjänar i dag miljoner på att visa sig lättklädd på nätet. Yrkesrollen heter influencer och är väl någon form av digital thaimassage antar jag. Vår vän ifrån de gula sofforna i plantaget, Hinka-Sven ni vet, hade kommit med i ett nudistsällskap och lockat med sin kompis Kalle Förhuden på ett nudistläger vid Nordkroken. Sven hade lärt sig nudistreglerna och sa till Kalle att om du ser en tjuvig tjej som gör att kroppen reagerar på ett okontrollerat sätt så släng dig i vattnet direkt. Den första Sven och Kalle mötte var en bedagad kvinna i nittioårsåldern. Kalle kastade sig huvudstupa i Vänern. Efteråt frågar Sven hur han kunde reagera så på den gamla damen? Men, sa Kalle, man får väl visa lite artighet.

Vänersborgs museum dubblerade besöksantalet i juli 23 jämfört med juli 19, det vill säga före pandemin. Det är väl inte bara vår ålderman emeritus, Peter Johanssons, förtjänst. Knappast heller det faktum att invånarantalet i lilla Paris nu nått över den magiska gränsen på 40 000 invånare. Mycket sannolikt är dock att den nya färgsättningen på några

av stadens tråkiga och nakna husfasader spelat viss roll. Med den superkreativa samarbetsorganisationen Forum Vänersborg som dragkrok har nämligen kommunen, fastighetsägare och handlare anlitat 9 gatukonstnärer i en organisation som kallar sig "Artscape". Nio makalöst spännande och illusoriska gatukonstverk har på detta vis gjort staden ännu mer sevärd. Redan har stadens handlare märkt att vi fått en ny färgstark turistmagnet.

Förra årets mest färgstarka turistmagnet, den sibiriska rubinnäktergalen, flög av en helt outgrundlig anledning fel på sin väg från Sibirien tillbaka till Vargön och hamnade till sin och alla ornitologers stora fasa i Trollhättan! För att framgent hjälpa den stackars pippin ur denna pinsamma belägenhet och få honom tillbaka till Vargön kanske vi kan be gillet holkgäng att bygga ett stylat hem åt den vilseflugna krabaten? Holkgänget är 5 gillebröder med systrar som årligen bygger 200 arkitekturritade holkar som säljs till förmån för skolvavgifter åt föräldralösa barn i Kenya. Årets holkarkitekt har varit Sveriges mest hajpade husdesigner Gert Wingård och som mått och materialansvarig för holkarna har gillebrodern och professorn Arvid Uggla fungerat. Holkarnas spektakulära estetik skapade en hysterisk åtgång och försäljningen säkrade ett helt års skolgång för barnen i Homa Bay. Den mest exklusiva holken som dessutom hade en signatur av självaste Nils van der Poel ropades in på Vänersborgsgalans auktion av kommunstyrelsens ordförande gillebrodern Benny Augustsson för inte mindre än 10 000 riksdaler. Applåd! En annan sensationell händelse på galan var att krönikören själv, till sin uppenbara häpnad, fick Vänersborgs kommuns hederspris "Näringsliv". "No comments", som man säger. Gubevars var det fler som uppmärksammades. Emma Hamberg fick årets hederspris "Kultur". Årets företagare blev Anna o Richard Johansson. Hederspriset "Idrott" fick Peter Strömdahl. "Årets Unga Företagare" blev Björn Brusing och tomteparaden i Brålanda är nu inte bara med i Guinness rekordbok utan har nu också Vänersborgs Kommuns utmärkelse "Årets Evenemang".

Vänersborg har utsetts till årets filmkommun. En utmärkelse som manar till eftertanke. Kanske filmatiseringen av vipeholmsstudierna som gjordes här på Restad Gård bidrar till utmärkelsen? Krönikören som blev vän med en av de professorer som gjorde sin karriär på de banbrytande resultaten om orsakerna till tandröta, karies, som gjordes i vipeholmstudierna känner hur eftertankens kranka blekhet svider över det som för 50 år sedan var ett gigantiskt genombrott för kunskapen om hur Karius och Baktus kan terrorisera mänskligheten.

Man ska inte tappa tron på bönhörelse, för nu har äntligen regeringen

tagit upp tanken på att införa gårdsförsäljning av alkohol. Kanske Gillets gård på Kronogatan kan platsa för dylik gårdsförsäljning? Vi har ju dessutom en andre ålderman som varit regionchef för Systembolaget, så det skulle ju bara kännas naturligt. Problemet kan vara Socialstyrelsens nya rekommendationer om fyra öl per kväll. På Gillets kvällar tar vi i regel aldrig mer än en öl.

Älg och surströmming är på väg in på rödlistan. Jägarna gråter och lider "älgskam" när man fällt en 16-taggare. Som tur är finns det andra djur i skogen. Vårt förra kommunalråd och gillebroder Gunnar Lidell har gillrat en sofistikerad fälla för den växande stammen av vildsvin. Att jägarkollegorna inte tycker detta är riktig jakt bryr sig inte Gunnar om. Det är ju miljöanpassat och sparar krut.

Två bokstäver som vi inte får hoppa över i årets krönika är A och I. Vartannat barn i skolan fuskar enligt uppgift med denna AI-teknik. Allt talar dessutom för att massor av tidskrävande sammanställningar kommer att utföras av dessa smarta dataprogram. Redan nästa år kommer exempelvis Gillets årskrönika vara producerad av en artificiell intelligens. Det kommer att göra krönikan pinsammare, uppkäftigare och roligare än någonsin.

I korrekturstadiet av årets krönika dimper TTELA ner och hela första sidan täcks av en braskande rubrik. *"Vargön ska bli centrum för världens största anläggning för bioraffinering!"* Investering på mångmiljardbelopp och nyanställning av 500 personer. Det låter för bra för att vara sant tänker jag och googlar på det tjeckiska företaget Sund Santos representant, Leif Engelthon, som sålt in projektet till Vänersborgs kommun.

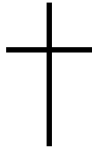
Det visar sig att denne Leif är en fängelsekund som har tre domar på sig i Sundsvalls tingsrätt. En gäller bokföringsbrott. En annan näringsförbud och den tredje grov misshandel. Undrar hur detta ska sluta?

Vänersborgs skidklubbs Mikael Johansson försvarade sitt VM-guld i precisionsorientering och Vänersborgs simmarstjärna Felix Persson tog två guld i Paralympics, men det som skapade störst rubrik i lokaltidningens sportdel var när några gillebröder arrangerade "Lilla Paris Open" i den franska precisionssporten boule i vårt vackra plantage. Intensiva tävlingar i 3 dagar som mynnade ut i ett otydligt resultat men med många glada och muntra tävlande som roade sig i den stora pensionärssandlådan. Vårt stolta bandylag IFK Vänersborg gjorde ytterligare en medioker säsong vilket tillsammans med den nya lagen om portföljförbud på matcherna drog ner mungiporna ytterligare på den annars så trogna men småfrusna bandypubliken.

Begreppet ”Vänerträffen” innebär för vänersborgarna att det hänger en liten vettskrämd Volkswagenbubbla högt över marken i en majestätisk mobilkran på Sanden. Det gör att man nästan kör i räcket när man ska över Dalbobron. Janne Sandin som startade detta spektakel i tidernas begynnelse vet verkligen hur man ska väcka uppmärksamhet. Nu hotar han med att detta var sista gången vi såg den svävande Porsche-skapelsen i skyn över vårt vackra hamnområde. Sorgligt tycker Gillet. Det har verkligen varit ett charmigt inslag i sommarstaden som väckt minnen och fantasier som berikar. Exempelvis som den där historien om bonden Gustavsson från Kvänum som var ute och finåkte med familjen i sin nya blanka Volkswagenbubbla. När de kom till Vårgårda fick Gustavsson syn på en fasligt grann ko på ett gärde där och stannade bilen och kom snabbt i samspråk med bonden som ägde koa. Hur det var så kom de överens om ett pris på koa och gjorde affär. Men bonden som sålde det granna kreaturet varnade Gustafsson för att hon är lite speciell för det blir inga kalvar å na. Så fort tjuren kommer så sätter hon sig på arslet. Men Gustafsson var så betagen i koa så några kalvar brydde han sig inte om. När Gustafsson fått hem koa så kommer grannen Pettersson över och beundrar dyrgripen. Då sa Gustafsson det där med att ho var speciell, och satte sig på arslet när tjuren kommer. ”Jaha”, sa Pettersson. ”Är koa från Vårgårda? Hur i hela friden kunde du veta det?”, sa Gustafsson. ”Jo du, det kunde jag gissa för jag är gift med en som kommer från Vårgårda.”

Stenhaga,
Allhelgonaften 2023

Lars Salonen
Krönikör

Minnesord

Under tiden juni 2023 – juni 2024 har 26 Gillebröder
för alltid lämnat oss. Vi lyser frid över deras minne.

Per-Axel "Pelle" Karlsson, född i Vänersborg den 29 mars 1925, avled i sin hemstad den 29 maj 2023. Efter avslutad folkskola började Per-Axel att arbeta som springpojke hos Ericssons bageri och därefter hos sin broder Hilding vid hans bageri på Blåsut. Efter detta blev det jobb på Nabbensberg och sedan Televerkstaden fram till sin pension 1985. I unga år fotograferade Karlsson mycket och då främst stadsbilder samt smalfilmade även stadens hus och byggnader. Under en tid var han också frilansfotograf hos ELA samt G-P och då främst inom idrotten. Förutom att påta i trädgården var dans med makan Siv ett stort fritidsintresse. Makarna ordnade dans i Televerkstadens matsal samt motionsdans i Huvudnässkolans matsal. Tillsammans med makan reste också Per-Axel med såväl buss som flyg runt om i Europa. Han hade alltid ett stort hjärta för sin familj och var mycket mån om sina barn, barnbarn och barnbarnsbarn. Inträdde i Gillet 1985.

Björn Olsson, född i Grästorps den 18 april 1939, avled i Vänersborg den 29 maj 2023. Han växte upp i Grästorp, gjorde sin värnplikt vid flottan i Karlskrona och flyttade sedan till Vänersborg i början på 60-talet. Han fick anställning vid Teli och var dem trogen fram till sin pensionering på 90-talet. Då han gick tidigt i pension, fann han mycket tid till sina barnbarn. Hans stora intresse i livet var sport. Olsson spelade fotboll i Gauthiod, Trollhättans IF samt i Vänersborgs IF och var mycket framgångsrik under åren samt fick smeknamnet "Guldfot". Björn var även engagerad och arbetade mycket i Vänersborgs Tennisklubb. Såväl han själv som dottern Ann spelade här. Han bildade Vänersborgs Bouleklubb "Skjut och Smek". Här kröntes hans framgång med ett Svenskt Seniormästerskap 2022. Tills för något år sedan cyklande han 1-2 mil om dagen. Även om sporten tog mycket tid, så var han även mycket händig. Han snickrade och hjälpte sina döttrar Pernilla och Ann med att renovera deras hus. Med hustrun Berit reste han ofta till Danmark. Inträdde i Gillet 2004.

Jan-Olof Andersson, född i Vänersborg den 1 maj 1945, avled i hemstaden den 10 juni 2023. Han växte upp på Enelid utanför Blåsut med familjen som först bestod av mamma och pappa men sen kom lillebror Jens 1950. Jan-Olof gick på Läroverket i Vänersborg och därefter började han jobba på Televerkstaden. Tillsammans med hustrun Kerstin byggde han hus 1972 i Långebo utanför Vänersborg och 1976 fick de sonen Matz. Jan-Olofs stora intressen var bilar och båtar och han tog gärna med familjen och tog en tur när tid fanns. 1997 började han jobba på Göteborgs universitet inom telekommunikation. Jan-Olof skilde sig 2003 och flyttade till Marierovägen i Vänersborg. Han hjälpte sonen Matz och hans sambo med att renovera huset de köpte i Timmervik. Jan-Olof fick uppleva både bröllop 2007 samt de två barnbarnen Hampus och Edvin tillsammans med sin son Matz och svärdotter Maria. Jan-Olof gick i pension 2009 och då ägnade han mycket tid åt både släktforskning, sonen och de två barnbarnen samt tillbringade mycket tid i Falköping hos sin särbo Mona.

Inträdde i Gillet 2017.

Byggnadsingenjör Per Ström, född i Vänersborg den 1 mars 1920, avled i Motala den 16 juni 2023. Ungdomsåren ägnade han åt fotboll, scouting och musik. Musiken fängade honom tidigt och han spelade Ess-kornett i Vänersborgs stadsmusikkår. Studier ledde fram till examen som byggnadsingenjör. I början av 50-talet flyttade familjen till Motala där Per fick anställning i ett byggföretag där han efter några år också blev delägare. Under 50- och 60-talen var Per verksam som byggnadsentreprenör och deltog aktivt i stadens förändring och var därutöver politisk engagerad inom landstings och kommunpolitik. Mellan 1968-1985 var Per heltidsarvoderat kommunalråd och därefter under 10 år kommunfullmäktiges ordförande.

Inträdde i Gillet 1976.

Egenföretagaren Alfred Rapp, född i Norge den 19 maj 1943, avled i Vänersborg den 3 augusti 2023. Alfred Rapps yrkesbana startade som skötare, överskötare, sjuksköterska och sedan som klinikföreståndare inom psykiatri på Östra Klinikerna i Vänersborg. Olika akademiska utbildningar ledde honom vidare som primärvårdsföreståndare i Ale primärvårdsdistrikt. Han startade och drev sedan med sin hustru Margaretha olika vårdbolag i Skåne och i Östergötland. De senare åren även med sin son Urban. Alfred Rapp var en sann entreprenör och engagerad föreningsmänniska. Under åren var han medlem i Lions Club, Odd Fellowlogen 147 Brette, Frimurarelogen, Par Bricole samt Rotary International. Övriga fritidsintressen var resor med familjen, vinterhuset i Sälen med skidåkning och sommarhuset i Lysekil med trädgårdsarbete samt att snickra och renovera hus. Han hade även ett stort intresse för fastigheter och ägnade sig under många år åt den branschen samt inte minst sitt älskade Skokloster i Vänersborg. Alfred hade ett stort hjärta för sin familj och sina vänner, där just Skokloster under åren varit en samlingsplats för många olika tillställningar. Alfred Rapp har också tilldelats Kungliga Patriotiska Sällskapets medalj i guld, för långvarig uppskattad arbetsinsats. Inträdde i Gillet 2003.

Sjökapten Erik Karlsson, född i Bua den 25 augusti 1932, avled i Vänersborg 8 augusti 2023. Direkt efter folkskolan började han som fiskare på sin fars båt tillsammans med sina bröder. Vid femton års ålder mönstrade han på fartyg inom svenska handelsflottan som han tillhörde fram till 1965 med undantag för studier vid Navigationskolan 2,5 år och Kungl. Flottan 1,5 år. Styrmansexamen tog Erik 1955 vid Göteborgs Navigationskola och 1956 tog han sjökaptensexamen vid Kalmar Navigationsskola. Underofficersutbildning vid Kungl. Flottan avslutade han 1959. Under åren 1960-1965 var han befälhavare i svenska handelsflottan. De många åren ombord på fartyg innehöll flera äventyr. Redan på andra resan blev fartyget sjanghajat och var borta i Asien i tre år innan de kom till USA och sedan till Göteborg. Hans fartyg räddade all besättning då det franska fartyget Louis Pasteur förliste. Han fick tapperhetsmedalj, orden "Mérite Maritime" 1966 för insatsen av franske presidenten. Erik var kapten på Ahlmarksfartygen och bodde under den tiden i Karlstad. Han blev lots på Vänern 1965 och flyttade till Trollhättan. Det blev senare en flytt till Vänersborg och han var mästerlots fram till pensionen 1997. Erik var med i flera föreningar som Kanalfloottans Ångfartygs-Befälhavare Sällskap från 1965, Göteborgs Fartygs - Befälhavare Förening från 1975, The Royal North Cape Club från 1993 och Svenska Lloyds Sjökaptenklubb från 1995. Han tog emot Kungl. Sällskapets medalj "Pro Patria" i guld av Kung Carl XVI Gustaf 1990. Erik tyckte om att träna skidåkning och löpning vid Skidstugan i Vänersborg där han var ideellt engagerad. Inträdde i Gillet 1996.

Gunnar Hallqvist, född i Vänersborg den 26 februari 1939, där han också avled den 15 augusti 2023. Gunnar arbetade från 1962 som trafikskollärare i sin fars körskola i Vargön som han sedan övertog vid sin fars bortgång. Där var han sedan yrkesverksam fram till 2004. För Gunnar var samarbetet med andra trafikskolor över hela Sverige viktigt och han var mycket respekterad av många kollegor. Under många år var han också verksam som ordförande i Västgötadals trafikskoleförening. Gunnar var oerhört sportintresserad och i unga år aktiv och tävlande i bandy, fotboll och bordtennis. Han behöll detta intresse hela livet och blev under senare år mer aktiv inom bland annat golf och curling. Gunnar var mycket musikalisk och humoristisk. Han spelade piano utan noter, sjöng gärna en visa och berättade många roliga historier, till nöje för familj, vänner och bekanta. Hans underfundiga sinne för humor roade också hans trafikskoleelever. Han fick två döttrar med sin fru Eva och hans stora glädje blev sedermera att spendera tid med att underhålla sina 5 barnbarn. Inom föreningslivet var han också aktiv inom Rotary, Odd Fellow och PB.

Inträdde i Gillet 2005.

Ronny Eriksson, född i Vänersborg den 6 oktober 1938 avled i hemstaden den 5 september 2023. Ronny föddes i Nordstan och bodde där med hustru Inger och fick två barn. Som yrkesverksam arbetade Ronny på Teli i Vänersborg fram till det att nedläggningen påbörjades, då han avgick med avtalspension efter 30 år på företaget. Efter nedläggningen var han aktiv i Teli-seniörerna där han medverkade för att organisera träffar och utflykter. Ronny var också verksam som deltidssbrandman i Vänersborgs Brandkår under många år. Därutöver var han även brandchef vid Industribrandkåren på Teli. I början av 60-talet blev han intresserad av roddsporten och började då som aktiv roddare i Vänersborgs Roddklubb. Sedermera blev det styrelseuppdrag där han genom åren innehaft de flesta olika posterna i föreningen och var hedersmedlem i klubben. En gång roddare – alltid roddare. Ronny var med och startade Regattaförening 84, som bland annat arrangerade Veteran-VM i Lilla Edet. Av både Västergötlands och Svenska Roddförbundet tilldelades Ronny förbundens guldmedaljer efter lång och trogen tjänst. De sista stora uppdragen inom rodden hade han som kock vid träningsläger i regionen vilket särskilt de tränande ungdomarna uppskattade väldigt mycket. Matlagning var en stor passion. Ronny hade under åren många stora fritidsintressen. På 1960-talet var det sommarstugan i Skållerud i Dalsland. Under 1970-talet blev det mer husvagn och resor samt under 1980-talet segelbåt och utförsåkning.

Inträdde i Gillet 1988.

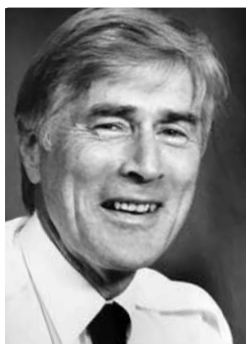
Johan Gustafsson, född i Vänersborg 19 september 1961, avled 8 september 2023 i hemstaden. Johans skolgång var på Södra skolan och Torpaskolan. Efter avslutad skola började Johan som springpojke på Länsstyrelsen i Vänersborg och fick därefter anställning på Vägverket, där han tog körkort och taxikort. Detta resulterade i att han startade eget taxiföretag. 1994 började Johan en utbildning till civilekonom, vilket efter att denna fullgjorts ledde till en anställning på Sparbanken. Han fortsatte sedan på revisionsfirman ”Knutsson, Lilja och Lång”. När företaget såldes öppnade Johan eget företag, ”Gustafssons Redovisningsbyrå”, först på Södergatan och sedan på Edsgatan 2. Johan vurmade för lagidrott, framförallt bandy, men även för fotbollslagen IFK Göteborg, Juventus samt Arsenal och besökte London Emirates Stadium minst 10 ggr. Johan var en framgångsrik bandyspelare i IFK Vänersborg och sin sista säsong i Blåsut Bandyklubb. 1994 fick barnen skridskor och Johan var i 10 år med som tränare i ungdomsidrotten för IFK Vänersborg. Johan var omtänksam, rak och ärlig i sin kritik och var en fantastisk mentor till människor i sin omgivning, men framförallt till sina barn. Sin fritid tillbringade Johan gärna i stugan i Grundsund. Han trivdes bra vid havet och tog gärna en tur med båten till närliggande öar.

Inträdde i Gillet 1999.

Åke Westerlund, född i Vänersborg den 6 januari 1950, avled den 10 september 2023 i hemstaden. Han bodde under uppväxten vid Skräcklan i Vänersborg. Efter studentexamen 1969 blev det studier i ekonomi i Malmö, och sedan i engelska i Göteborg. Efter avslutade studier anställdes Åke 1973 vid Stadshypotek Västgöta-Dal och 1985 blev han kontorschef vid Stadshypoteks kontor i Uddevalla. 1992 rekryterades han till SBAB där han hade olika befattningar såsom kreditchef på huvudkontoret i Stockholm, och regionchef på kontoret i Göteborg fram till pensioneringen. Åke var aktiv inom föreningslivet och var medlem i Vänersborgs Bordtennisklubb från tidig ungdom till senior. När han flyttade tillbaka till Vänersborg fortsatte han med bordtennisen både som korpspelare och som ungdomsledare under flera år. Åke var också engagerad inom ett flertal organisationer genom åren såsom Junior Chamber International (JCI), Sankt Lazarusorden, Svenska Frimurarorden och Samfrimurarorden ”Le Droit Humain”. Inom Vänersborgs Söners Gille var han under en period ledamot i beredningsnämnden. Han visade på många sätt sitt sociala intresse och engagemang för medmänniskor, inte minst genom sin julkappsinsamling under flera år till barn i Vänersborg och Trollhättan. På sommarhalvåret spelade Åke gärna golf tillsammans med goda vänner.

Inträdde i Gillet 1980.

Ingenjör Kjell Granqvist, född den 22 januari 1932 i Slottsbron, avled den 6 oktober 2023 i Vänersborg. Vid 10 års ålder flyttade han med föräldrar och broder till Vänersborg. Efter avslutad skolgång började Kjell arbeta vid laboratoriet på smältverket. Efter en tid på smältverket flyttade han till Filipstad för att där utbilda sig till ingenjör. Utbildningen ledde till jobb inom Volvo-koncernen där han blev Volvo trogen nästan hela sitt yrkesliv. Han arbetade bla i Karlskoga, Arvika, Lindsberg och Vara. Han avslutade dock sitt yrkesliv på SAAB i Trollhättan vid 58 års ålder. Kjell avancerade inom Volvo och innehade ett flertal chefspositioner, bla som fabrikschef i Lindsberg. I Lindsberg slog han vad med arbetsstyrkan att om ett visst uppsatt mål nåddes skulle han gå på lina över ån i Lindsberg. Målet uppnåddes och Kjell var tvungen att hålla sitt löfte. Stor uppståndelse i staden med orkester och TV-sändning. Allt gick bra tills orkestern började spela ”Oh my Papa”, då tappade Kjell koncentrationen och föll till allmänt jubel ner i ån. I början av 1960-talet köptes sommarstugan i Fjällbacka där familjen, med hustru Ing-Britt och barnen Ingemar och Christina, tillbringade mycket tid. Fjällbacka blev den fasta punkten eftersom familjen flyttade till olika orter pga av Kjells jobb. Med sin hustru reste han ofta till svenska fjällen och vandrade. Fågelskådning och segling var likaså stora intressen. Han följde gärna IFK Vänersborg i bandyn och var aktiv som ledare i Vänersborgs Gymnastikförening. Inträdde i Gillet 1997

Gerhard Hagemann, född den 8 september 1940 i Westfalen, Tyskland, avled den 22 oktober 2023 i Vänersborg. Efter avslutad skolgång började han sin restaurangbana i familjeföretaget Bückburger Hof i Niedersachsen och fortsatte sedan som kock-elev på hotell Waterloo i Hannover. Den 15 april 1959 anländer Gerhard till Sverige med ett stort mått av optimism och ett tydligt driv. Hans första jobb blev som såskock på Henriksberg i Göteborg, där han fick en gedigen erfarenhet och hade många elever. Gerhard var intresserad av alpin skidåkning och sökte sig därför vidare och jobbade på två olika hotell i Åre. Karriären fortsatte därefter på ett antal orter i södra Sverige, varpå så Gerhard vid 26 års ålder landade i Vänersborg och startade restaurang Koppargrillen på Sundsgatan. Restaurangen var i många avseenden före sin tid, bland annat med ett öppet restaurangkök och efter 2 år inrättades även en pub. Utöver restaurangen i gatuplanet fanns en festvåning en trappa ner. Sommaren 2011 flyttade Koppargrillen till Hamngatan, blev ett familjeföretag och drivs idag av hustrun Inger och sönerna Niclas och Andreas. Gerhard lade hela sin själ i restaurangen och var aktiv i den dagliga verksamheten ända tills han tvingades dra sig tillbaka på grund av sjukdom. Inträdde i Gillet 2006.

Banktjänstemannen Claes-Göran "Tjalle" Kihlsten, född i Säffle den 24 oktober 1947, avled i Vänersborg den 28 oktober 2023. Hans familj flyttade 1947 till Göteborg där de bodde i 10 år och därefter flyttade till Trollhättan. År 1962 övertog hans far en speceriaffär i Vänersborg. I Vänersborg tillbringade sedan Claes-Göran resten av sitt liv. Claes-Göran tog realexamen på läroverket 1964 och gick därefter på Handelsskolan i Vänersborg, som hade sin verksamhet i gamla Strandhotellet. Den 6 juni 1966 anställdes han på Handelsbanken i Vänersborg, en arbetsgivare han blev trogen resten av arbetslivet. På sextioalet spelade Claes-Göran med i det lokala popbandet Mc Coons. Han träffade hustrun Lena från Göteborg och dom fick tre barn. Hans familj reste mycket, till en början i Sverige med husvagn och senare ett stort antal bilresor i Europa, där Frankrike med tiden blev en favorit. Han gick i pension på sin födelsedag år 2008. Därefter blev det mycket koncentration på familj och framför allt barnbarnen. Claes-Göran var en av grundarna till Fredax-klubben, ett sällskap med från början 18 medlemmar som efter hand har minskat på naturlig väg. Inträdde i Gillet 1993.

Överläkare Lars-Olof Andersson, född i Vänersborg den 3 mars 1945, avled i Orrvik sydväst om Örnsköldsvik den 12 november 2023. Han tog studenten 1964 och läste sedan till läkare i Göteborg. Lars-Olof tjänstgjorde därefter på flera platser i Sverige tills han hamnade i Örnsköldsvik. Här arbetade han i många år som allmänläkare och sedan som Överläkare med inriktning inom invärtesmedicin och ämnesomsättningssjukdomar, ex Diabetes. I slutet av 1990-talet flyttade han med hustrun tillbaka till Vänersborg och fick då arbete på NÄL. Lars-Olof Andersson var en mycket uppskattad, samvetsgrann och lättillgänglig kollega och mycket omtyckt bland sina patienter. Efter ett antal år flyttade han med sin hustru åter norrut och bosatte sig i Orrvik. Hans fritidsintressen var många. Han var en duktig tennisspelare, tyckte om sport och då särskilt friidrott. Han var mycket naturintresserad och tyckte om konst. Resor till olika länder i Europa var också ett stort intresse, helst till länder som producerade vin, eftersom han var såväl mat- som vinintresserad. Tidigare var han också medlem i Munsänkarna i Vänersborg. I Skår byggde Andersson en sommarstuga, då västkusten alltid funnits i hans hjärta och dit hans barn och 10 barnbarn alltid var välkomna. Inträdde i Gillet 2000.

Jan Brattwall, född i Brålånda den 7 oktober 1942, avled på samma ort den 16 november 2023. Vid 11 års ålder flyttade Jan från familjehemmet i Stigen, där hans föräldrar Folke och Margit drev manufaktur, till Restenässkolan på internat. Sommarloven spenderade han hos sin morfar som var storbonde i Dalsland och Jan drömde tidigt om att själv bli bonde. Jan blev reservofficer 1967, sedermera kapten i luftvärnet, och han tog sin studentexamen 1968. Efter en fil.kand-examen i ekonomi på Handels 1970 arbetade han under 70-talet på Länsstyrelsen i ett tiotal olika befattningar. Under 80- och 90-talet arbetade Jan för Landstinget i Älvsborgs län och senare i Västra Götalandsregionen. Han var bland annat ekonomichef i landstingen och avslutade 1996 sin karriär som landstingsdirektör. Förutom sitt arbete hade Jan ett stort engagemang i ideella föreningar och var ordförande i Vänersborgs IF, ordförande i kyrkofullmäktige, Svenska Kyrkan och medlem i Posk. Vännerna träffade han i Par Bricole, Round Table och Frimurarna. Jan var en levnadsglad människa som älskade samvaron med familjen, sin älskade Eva och deras tre barn. De gladdes mycket åt sommarhuset i Gällenas /Hopperud där de tillbringade sin ålderdom. Där renoverade Jan, lekte med barnbarnen och odlade potatis, grönsaker och blommor. Precis som sin morfar.

Inträdde i Gillet 1991.

Företagskonsult Lennart Harlitz, född den 22 maj 1943 i Vänersborg, avled i sin hemstad den 22 november 2023. Lennart var boende i Vänersborg i stort sett hela sitt liv, med undantag för när han studerade vid Bergskolan i Filipstad, där han tog sin ingenjörsexamen 1970. Efter examen flyttade han tillbaka till Vänersborg, där han drev Harlitz gjuteri tillsammans med sin far Alvar Harlitz fram till 1978. Efter ett par år som anställd på Volvo Flygmotor, startade han sin bana som företagskonsult. I mitten av 90-talet sadlade han om för att arbeta med att köpa och förvalta fastigheter i Vänersborg. Under en tid arbetade han även som vårdare på Kriminalvårdsanstalten Brinkeberg i Vänersborg. Harlitz tidigare fritidsintressen var som aktiv i såväl Hantverkarföreningen som i Frimurarelogen Råta Vinkeln. Han var medlem i Gillet i nästan 60 år.

Inträdde i Gillet 1964.

Lars Tornberg, född i Vänersborg den 26 augusti 1934, avled i hemstaden den 28 november 2023. Lars växte upp i området Fredriksberg och var hela sitt liv staden trogen. Efter avslutad skolgång med en realexamen vid Vänersborgs läroverk började han som representant för Braun Electric Photo, dels som anställd men också under ett antal år som egen företagare. Hans stora intresse i ungdomsåren var båtar och bilar, gärna om dessa gick fort. Intresset för film och foto fanns i familjen och dessa intressen upptog en stor del av hans tid. Senare utförde han ett stort arbete med att redigera pappa Victor Tornbergs rika smalfilmsarkiv om livet i Vänersborg, till sammanhållna filmer som visades på biografier i staden. För detta mycket uppskattade arbete, helt i Gillets anda, tilldelades han 2010 Gillets medalj. Båt- och sjölivet var ett stort intresse för honom. Omtalat var också hans stora intresse för matlagning. Tillsammans med maken Monica och familjen tillbringades varje år flera veckor till sjöss, främst på Västkusten. Övrig tid var det sommarstugan i Timmervik som lockade.

Inträdde i Gillet 1975.

Kenth Mayborn, född i Nossebro den 25 januari 1953, avled i Vänersborg den 21 januari 2024 efter en kort tids sjukdom. Kenth gick nioårig grundskola i Nossebro. Hans idrottsintresse väcktes tidigt och han spelade både fotboll och handboll i Nossebro idrottsförening. 1969 började han på Polhemsgymnasiet i Trollhättan och gick en tvåårig ekonomisk linje. Han blev värvad till Trollhättans IF samma år. Var med och spelade upp TIF till dåtidens division 2. Kenth flyttade till Vänersborg 1976 och avslutade sin fotbollskarriär med spel i Vänersborgs IF under de första åren på 1980-talet. Han var ungdomsledare i Vänersborgs IF och Blåsuts Bandyklubb samt var sekreterare i Dalaborgsparkens styrelse under 1990-talet. Förutom idrotten var musiken hans stora intresse. Han arbetade på Saab från 1973 fram till konkursen, började som truckförare och avslutade som arbetsledare. Efter Saabs konkurs arbetade han som elevassistent på Fridaskolan i Vänersborg fram till pensioneringen.

Inträdde i Gillet 2016.

Ingenjören Göran Ahlin, född i Vänersborg den 10 februari 1944, avled i barndomsstaden den 28 februari 2024. Efter avslutad skolgång och realexamen 1961 fick Ahlin en kortare tid arbete vid Vargöns Pappersbruk innan det var dags för militärtjänst med befälsskola vid T2 i Skövde. Några månader till sjöss som motorelev följde därpå innan Ahlin påbörjade studier vid Göteborgs Tekniska Institut där han tog examen som motoringenjör 1965. Ett år senare fick han tjänst på Vänersborgs Trafikskola AB och 1973 övertog han bilskolan efter sin far och skolan bytte namn till Ahlins Trafikskola. Efter det att trafikskolan sålts 1986 fick Ahlin tjänst på försäkringsbolaget Skandia där han fick utbildning i juridik, ekonomi och försäkringsfrågor. Därpå följde anställning som distriktschef på Trygg Hansa. Som kunnig i försäkringsfrågor erbjöds han 1991 anställning vid Sparbanken Väst där han senare fick ansvar för förmögenhetsplaceringar, aktiehandel och personalutbildning. Tjänsten vid banken lämnade Ahlin vid pensioneringen 2005. Vid sidan av yrkesverksamheten var Ahlin dessutom under ett antal år ägare av hyresfastigheter i centrala Vänersborg. Ahlin var en föreningsmänniska och samlade under åren en lång rad förtroendeuppdrag. Främst bland dessa kan ändå räknas uppdragen som ordförande i Onsjö Golfklubb, Styrande Kanslär i Det Lysande Sällskapet Vänersborgs Par Bricole, ordförande i Föreningsarkivet Vänersborg och president i Rotary. Hans insatser för Vänersborgs Söners Gille var mångåriga och synnerligen betydande. Sina första uppdrag fick han redan 1976 och åren 2006-2010 var Ahlin Förste Älderman. Fram till sin bortgång var han ledamot av Gillets Årsskriftsnämnd och kunde med detta räkna 48 år i Gillets tjänst. För sina insatser belönades Göran med Gillets medalj. Bland Göran Ahlins övriga fritidsintressen, utöver föreningslivet, kan nämnas golf och resor, då gärna resor med fokus på golf, kultur, historia och natur. Inträdde som ständig medlem i Gillet 1958.

Håkan Andréén, född den 9 oktober 1942 i Vänersborg, avled i hemstaden den 7 mars 2024. Han bodde under femtio år på Stora Kopperud i Frändefors. Efter realexamen i Vänersborg gick Andréén på Skogsbruksskola i Dals Långed och Dals Ed i början på 60-talet. Under åren 1974 - 75 läste han på Nuntorps lantbruksskola och därefter utbildade han sig till Skoglig skyddsingenjör vid Svenska Lantbruksuniversitetet i Skinnkatteberg. Militärtjänstgöring var i Borås, där han också gjorde sin underofficersutbildning. Regelbundet under hela sitt arbetsliv har Håkan Andréén gått fackliga utbildningar. Nämnas kan fackliga uppdrag i många år i Skogsarbetarförbundet och Skogs- och träfacket. Han var styrelseledamot i Västra Sveriges skogshälsa under 1980-talet. Från 1970 till sin pensionering arbetade Andréén för Skogssällskapets Förvaltnings AB. Under drygt 20 år var han arbetstagarrepresentant i bolagsstyrelsen för Skogssällskapet. Vid pensionering erhöll Andréén, som första skogsarbetare, Skogssällskapets förtjänstmärke i silver, något han gladdes åt då hela hans liv och intresse har varit att arbeta i skog och mark. Som ung var han aktiv inom scoutrörelsen. Han tyckte mycket om jakt och att fjällvandrade med sin hustru Elsa, samt läsa historisk litteratur särskilt om andra världskriget. Han var mycket intresserad av hästens roll i samhället och besökte gärna hästpremieringar. Inträdde i Gillet 1982.

Museitekniker Sören Elmqvist, född i Vänersborg den 24 januari 1945, avled i födelsestaden den 9 april 2024. Efter avslutad skolgång fick Elmqvist 1963 tjänst som konditorilärning på Frisks konditori i Vänersborg, parallellt med att han arbetade som springpojke i Nyströms kemikalieaffär. Han fick tidigt en känsla för det konstnärliga skapandet och flyttade till Göteborg där han fick arbete vid Hulda Lindgrens konditori, studerade vid konditorskolan, där han avlade gesällprov, samtidigt som han studerade konst vid Hovedskous Målarskola. Efter studierna bytte Elmqvist verksamhetsområde till byggbranschen för några år. På grund av en arbetsolycka tvingades han upphöra med tyngre byggarbeten. Elmqvist flyttade då tillbaka till Vänersborg där han fick tjänst vid Älvsborgs länsmuseum – Vänersborgs museum som utställningstekniker. Under närmare 20 år deltog Elmqvist där i en lång rad av turnerande utställningsproduktioner. En stor del av Elmqvists fritid ägnades åt det konstnärliga skapandet inom såväl måleri som skulptur och hans verk visades på en rad konstutställningar. Hans mest uppmärksammade konstverk torde vara skulpturen ”Edsmärren”. Ett annat stort intresse var trädgårdsodling, något hans rikt grönskande trädgård på Gaserksgatan vittnade om. Även resor satte Elmqvist stort värde på, särskilt om de kunde kombineras med naturupplevelser. Som förtroendevald för Centerpartiet hade Sören Elmqvist uppdrag inom kommun- men framför allt kyrkopolitiken. Inträdde i Gillet 1975.

Elmontören Evert Svensson, född i Vänersborg den 9 mars 1952, avled i hemstaden den 28 april 2024. Evert växte upp i Blåsut och efter avslutad skolgång genomgick han en 2-årig yrkesutbildning inom elområdet. Därefter började han sin yrkesbana hos två väletablerade elfirmor i staden, Sjöstads Elektriska och Enorsons Elektriska i Vargön. Senare fortsatte han att arbeta inom Vänersborgs Elverk och slutligen fram till pensioneringen vid Vattenfall. Sportintresset låg honom alltid varmt om hjärtat, i ungdomen tennis och fotboll men senare främst bandy, där han aldrig missade en hemmamatch med IFK Vänersborg. Övrig fritid ägnades helst åt familjen och somrarna i husvagnen vid Sörbo Strand vid Sikkhall. Inträdde i Gillet 2016.

Berny Karlsson född i Vänersborg 17 augusti 1941, avled i Nödinge 14 maj 2024. Han växte upp på Gyllenheimgatan i Vänersborg. Staden växte söderut och här fanns närheten till Vänersvallen där Berny tillbringade mycket tid med att åka skridskor. När det inte fanns is så tränade han ihärdigt på att skjuta puckar mot källardörren i huset där han bodde. Att träna mycket var tidigt något som han tyckte om. Hösten 1956 gjorde han som femtonåring A-lagsdebut i ishockey för VIF. Säsongen 1960-61 spelade VIF i div 2 och mötte Frölunda på Holmängen inför storpublik. Nästa säsong spelade han i IFK Trollhättan och det var där som Frölunda fick upp ögonen för Berny. Frölunda hade storsatsat med landslagsspelare som Lasse Lundvall, ”Sura-Pelle” Pettersson, Gert Blomé och Ulf Sterner. De blev hans lagkamrater 1963 i högsta serien. Redan första säsongen fick Berny leda försäsongsträningen. Frölunda blev svenska mästare för första gången 1965 och Berny gjorde mål i den avgörande matchen. Det blev fem framgångsrika säsonger i Frölunda innan han 1968 flyttade till Nybro. Han var tillbaka i Frölunda 1975 som assisterande tränare till Arne Strömberg. Efter några år som assisterande tränare blev han 1980 huvudtränare i Frölunda. Berny var instruktör i GBG:s Ishockeyförbund och inom Svenska ishockeyförbundet. Han var med och bildade Frölunda Oldimers som turnerade runt om i världen. Turnandet fortsatte efter hockeykarriären med det stora fritidsintresset som var golf. Tillsammans med frun och Oldimers blev det många långväga golfresor. I Nödinge startade han upp Golfklubben. Berny arbetade som fordonslärare och som metodingenjör vid Volvo. Inträdde i Gillet 1980

Mats Höglund, född i Vänersborg den 5 april 1956, avled i hemstaden den 14 maj 2024. Mats växte upp på Kyrkogatan 46, där föräldrarna drev Höglunds pensionat. Efter att ha gått byggnadslinjen på gymnasiet och därefter arbetat något år som byggnadsarbetare utbildade han sig till undersköterska och tog anställning som ambulanssjukvårdare 1984, ett arbete som han behöll intill pensionen. På 80-talet drev han Simsons gym tillsammans med dåvarande hustrun Maggan. Paret fick fyra barn. Under 1982 förvärvade Mats fastigheten på Kyrkogatan 46 och fortsatte rumsuthyrningen, nu under namnet Hotell 46:an. Ansvaret för verksamheten har under senare år övertagits av sambon Lone, då Mats drabbades av sjukdom. Mats har under hela sin livstid varit mycket arbetsam. Vid sidan av sina verksamheter var han en engagerad badmintonspelare och idkade såväl korpfboll som bordshockey. Att resa var ett stort intresse. Mats hade först en sjöbod i Sunnanå, Mellerud vilken han sålde och skaffade därefter fritidshus i Spanien. Inträdde i Gillet 2015.

Christer Petersson, född i Vänersborg den 12 aug 1943, avled i Vargön den 16 maj 2024. Christer började första klass 1950 på Norra skolan och gick där fram till 1955 då han började realskolan och tog realen 1961. Sitt första arbete hade han på kyrkogårdsförvaltningen 1961-1962, därefter vidtog militärtjänstgöring i Eksjö. Efter militärtjänsten började Christer på Vänersborgs kommun, på förrådet från 1964 fram till pensionen. Hans stora intresse var familjen, framförallt barnbarnen, resor med husvagn och sedermera husbil till södra Europa. Han var även väldigt sportintresserad, sprang 15 Göteborgsvarv och åkte Vasaloppet en gång. Inträdde i Gillet 1971.

Roland Turesson, född i Tingsryd den 7 januari 1946, avled i Vänersborg den 25 maj 2024. Han växte upp på familjegården i Ulvasjömåla, tillsammans med tre äldre systrar och en äldre bror. Efter realexamen i Jönköping fortsatte studierna på Polishögskolan i Stockholm. Hans första anställning blev i Enköping, men han sökte senare till Vänersborg och började där sin tjänstgöring 1968. Polisyrket bibehöll han till sin pension, men under åren hann han med att arbeta på många olika avdelningar inom yrket. Turesson var fotpatrullerande polis, kvarterspolis i Brålanda, trafikpolis och MC-polis samt senare också på narkotikaroteln och på span. Ett avbrott från sin tjänst i Vänersborg blev då han tjänstgjorde som FN-polis inom de fredsbevarande styrkorna på Cypern under åren 1987-88. Roland var praktiskt lagd och som avbrott i sitt polisyrke ägnade han fritiden åt träbearbetning, möbelsnickeri och bilrenoveringar. Bilintresset var stort och det hann bli många bilar för Roland under åren. Drömmärket var Jaguar, vilket han under åren också ägde ett par stycken av. Som pensionär engagerade han sig flitigt i föreningslivet i Vänersborg. Bland annat i Par Bricole, Odd Fellow och i Röda Korset. Inträdde i Gillet 2016

Sida vid sida falla de,
samlas allt fler och fler,
somliga tidigt kallade,
andra då sol gått ner.

Skuggorna breda sig över dem,
vilan är djup och lång.
Nattliga vinden sover dem,
susar sin vaggande sång.

(Anita Halldén)

VÄNERSBORGS SÖNERS GILLES MEDLEMMAR

	Födelse- år	Inträdes- år
AARSRUD, ANTON, VD, Torslanda	1968	17
AARSRUD, WILHELM, Direktör, Vänersborg.....	1942	06
ABRAHAMSSON, GUNNAR, Vänersborg	1942	05
ABRAHAMSSON, LARS, Vänersborg	1939	16
ADOLFSON, HANS, Vänersborg.....	1963	11
ADOLFSON, ULF, Eventansvarig, Trollhättan.....	1961	10
* ADOR, HANS, Personaldirektör, Växjö	1935	75
AHLBERG, SVEN ARNE, F.d. Enhetschef, Örebro.....	1942	24
AHLÉN, LEIF, Enhetschef, Vänersborg.....	1948	23
AHLENIUS, PER, Civilingenjör, Vänersborg.....	1951	09
* AHLIN, ANDERS, Ingenjör, Västra Frölunda, ständig medlem	1965	78
* AHLIN, ULF, Göteborg, ständig medlem	1968	78
AHNFELT, LENNART, Vänersborg	1942	10
AHNSTEDT, LENNART, Vänersborg	1945	00
ALDÉN, BENNY, Vänersborg	1942	06
* ALEXANDERSSON, HANS, Biolog, Vänersborg.....	1948	75
ALFREDSSON, BJÖRN, Vänersborg.....	1983	20
* ALFREDSSON, HÅKAN, Bovallstrand.....	1951	95
* ALFREDSSON, LARS, Administrativ Chef, Vänersborg, 1:e Älderman	1956	76
ALFREDSSON, PIERRE, Vänersborg.....	1955	20
ALM, LARS, Vänersborg	1944	13
ALMQVIST, BENGT, Vänersborg.....	1946	13
ALMQVIST, PETER, Hälsooskyddschef, Vänersborg	1950	00
ANDER, LENNART, Pensionär, Vänersborg	1951	20
ANDERSSON, ARNE, Pensionär, Vänersborg.....	1939	15
ANDERSSON, BENGT, Vänersborg	1944	04
ANDERSSON, BILL-ARNE, Pensionär, Vänersborg	1948	17
* ANDERSSON, BO, Vaktmästare, Vänersborg	1957	88
ANDERSSON, BOSSE, Vänersborg.....	1946	08
ANDERSSON, BÖRJE, Senior Konsult, Nyköping	1946	22
* ANDERSSON, CENNY, Ingenjör, Vänersborg	1963	83
ANDERSSON, DANIEL, Vänersborg	1993	15
ANDERSSON, DAVID, Fil. Dr., Ödeshög.....	1947	09
* ANDERSSON, GLENN, Elektriker, Trollhättan.....	1946	84
ANDERSSON, GUNNAR, Vänersborg.....	1949	19
ANDERSSON, HANS, Vänersborg	1965	04
ANDERSSON, HANS, Rektor, Vänersborg	1951	17
* ANDERSSON, HÅKAN, Vänersborg.....	1950	98
* ANDERSSON, JAN, Legitimerad Veterinär, Vänersborg.....	1951	89
ANDERSSON, JOACHIM, Elhandlare, Vargön	1963	09
ANDERSSON, JOHAN, Säljare, Vänersborg.....	1976	23
* ANDERSSON, JOHN, Marknadschef, Vänersborg.....	1953	74
* ANDERSSON, KENT, Bilförsäljare, Vänersborg.....	1944	81
* ANDERSSON, KENT, Verkstadsmontör, Brastad	1942	90
ANDERSSON, KENT OVE, Vänersborg	1945	04
* ANDERSSON, KURT, Typograf, Vänersborg	1940	80
ANDERSSON, MATS, Vänersborg	1970	10

www.vanersborgssonersgille.se

ANDERSSON, ROLF, Vänersborg	1948	20
* ANDERSSON, STIG, Vänersborg	1938	94
ANDERSSON, STIG-ÅKE, Polis, Vänersborg.....	1951	13
ANDERSSON, SVEN, Mälare, Vargön	1949	00
ANDERSSON, SÖREN, Pensionär, Vänersborg	1947	22
ANDERSSON, THOMAS, Frändefors	1960	21
* ANDERSSON, TOMMY, Köpman, Vänersborg.....	1950	75
* ANDERSSON, TOMMY, Ingenjör, Vänersborg	1950	83
ANDERSSON, TORBJÖRN, Trollhättan.....	1961	21
ANDERSSON, UNO, Vänersborg	1948	13
ANDERSSON, ÅKE, Arvika	1941	07
ANDREEN, ROBERT, Lysekil	1976	99
ANDRÉEN, FREDRIK, Vänersborg	1971	99
ANDRÉEN, GUNNAR, Egenföretagare, Malmö	1940	14
ANDRESEN, BERTEL, IT-Tekniker, Hisings Kärra	1963	12
* ANKARTOFT, BENGT, Verktygstekniker, Vänersborg	1942	90
ANKARTOFT, LUDVIG, Student, Vänersborg	2004	19
* ANKARTOFT, PATRIK, Ingenjör, Vänersborg	1964	90
ANKARTOFT, ROBIN, Ingenjör, Vänersborg.....	1994	19
* ANKARTOFT, STURE, Pensionär, Vänersborg	1936	90
* ARFWIDDSSON, SUNE, Fastighetsmäklare, Vänersborg.....	1942	98
ARTHURSSON, GÖRAN, Vänersborg	1956	15
ARVEBLAD, SVEN OLOF, Ingenjör, Vargön.....	1946	08
* ARVEKLEV, LAGE, Vänersborg.....	1950	98
* ARVEKLEV, LEIF, Vänersborg	1952	96
ARVIDSON, THOMAS, Vargön	1947	19
ARVIDSSON, KENNETH, Vänersborg, innehavare av Gillets medalj (2010) ..	1967	10
ARWIDSON, ANDREAS, Vänersborg	1974	19
* ARWIDSON, BENGT, Skötare, Vänersborg	1949	75
ASP, PETER, Informationschef, Vänersborg	1968	05
AUGUSTSSON, BENNY, Ombudsman, Vänersborg	1961	22
AXELSSON, FRANK, Vänersborg.....	1944	17
* BACK, ROGER, Fotograf, Frändefors	1956	83
* BARTHOLMES, MICHAEL, Ingenjör, Vänersborg.....	1957	89
BENGTTSSON, JAN-GUNNAR, Vänersborg.....	1949	16
BENGTTSSON, LARS-GÖRAN, Vänersborg.....	1945	12
BENGTTSSON, PER GÖSTA, Vänersborg	1953	19
* BENGTTSSON, ROLF, Faktor, Vänersborg	1934	76
BENGTTSSON, THORILD, Pensionär, Vänersborg	1951	19
BERG, LARS, Vänersborg	1945	00
BERG, LARS, Chef Kapital Förvaltning, Uddevalla	1967	02
* BERG, LENNART, Mellerud	1950	94
* BERGENHEIM, KLAS, Hovås	1970	96
BERGENLID, BJÖRN, Vänersborg.....	1955	17
* BERGER, ANDRÉAS, Malmö, ständig medlem	1974	76
* BERGER, MAGNUS, Lund, ständig medlem.....	1967	76
* BERGER, MAX, Vänersborg, ständig medlem.....	1970	76
* BERGER, NIKLAS, Åkersberga, ständig medlem	1973	98
** BERGER, ORVAR, Tandläkare, Vänersborg	1937	72
BERGLÖF, RIKARD, Vänersborg	1968	14
* BERGSTRÖM, JOHAN, Vänersborg.....	1950	80
BERNER, THOMAS, Advokat, Lidköping.....	1955	23

* BERNLING, KARL, Postiljon, Vänersborg, ersättare i styrelsen	1957	97
BERNTSON, STURE, Värnamo	1944	08
* BILLENGREN, LARS, Köpman, Vänersborg	1938	75
BIRGERSSON, KURT-OLOF, Vänersborg	1955	20
BJARNELL, YAN-ERIK, Laholm	1955	07
BJELKHOLM, STEFAN, Vänersborg	1954	05
BJERKELUND, HENRIK, Göteborg	1960	19
BJÖNBERG, HÅKAN, Pensionär, Vänersborg	1954	22
BJÖREND AHL, ANDERS, Ingenjör, Upplands Väsby	1943	08
* BJÖRKENSTOCK, JAN OLOF, Munsökän, Växjö	1948	82
BJÖRKLUND, JAN ÅKE, Stockholm	1938	00
* BJÖRNBERG, THOMAS, Civilingenjör, Vargön	1953	77
* BJÖRNDAHL, GUNNAR, Vara	1939	97
* BLIXT, PETER, Begravningsentreprenör, Vänersborg	1965	95
* BLOM, TOMAS, Vänersborg	1964	98
BLOMBERG, LENNART, Vänersborg	1942	08
BLOMGREN, BENGT, Vänersborg	1946	04
* BLOMGREN, MATS, Nacka	1960	77
* BLOMQVIST, STEN, Vargön	1939	94
* BOBERG, LARS, Advokat, Hunnebostrand	1946	92
* BOBERG, MARKUS, Enskededalen	1972	87
BODÉN, HÅKAN, Skatteintendent, Vänersborg	1948	08
BODIN, LARS, Vårgårda	1953	16
BOMAN, FREDRIK, Civilingenjör, Torslanda	1973	00
* BOMAN, GÖRAN, Försäljningschef, Vänersborg, 2:e Älderman	1948	94
* BOMAN, MERRIL, PR Manager, Fiskebäckskil	1953	90
BONDESON, CHRISTER, Hovås	1941	02
BORGEMYR, JAN, Vänersborg	1946	04
* BORGLIDEN, INGE, Vänersborg	1936	94
BORGMALM, KENNETH, Vänersborg	1950	19
BORNSTRÖM, MATS, Bibliotekarie, Karlstad	1965	21
BRATTBERG, JACOB, Överstyrmann, Vänersborg	1989	23
BRODÉN, KARL-ERIK, Vänersborg	1950	22
BRÄNNLUND, FRANK, Vänersborg	1953	02
BUCCI, JAMES, Vargön	1966	10
BÄCKSTRÖM, ANTON, Vargön	2005	14
* BÄCKSTRÖM, EMIL, Vargön	1976	85
BÄCKSTRÖM, MELKER, Vargön	2007	13
BÖNGREN, PER-OLOF, Färgelanda	1951	12
BÖNSTRÖM, ERIC, Arbetsledare, Vänersborg	1984	21
BÖRJESON, BJÖRN, Adjunkt, Vänersborg	1952	05
BÖRRETZEN, JENS, Överläkare, Vänersborg	1938	06
BÖTTIGER, ANDERS, Vänersborg	1962	21
BÖTTIGER, KARL-IVAR, Vänersborg	1932	05
* CARLÉN, BENGT, Dals Långed	1947	83
CARLSON, BENNY, Gymnasielärare, Vänersborg	1951	06
** CARLSSON, CARL OTTO, Speditör, Göteborg, ständig medlem	1939	47
CARLSSON, CLAS, Frändefors	1944	09
CARLSSON, HÅKAN, Vänersborg	1949	04
CARLSSON, JONATHAN, Student, Vänersborg	1995	17
CARLSSON, LARS-GÖRAN, Vänersborg	1943	10
** CARLSSON, LENNART, Göteborg, ständig medlem	1946	47

CARLSSON, PETER, Vänersborg	1963	00
* CARLSSON, THOMAS, Målarmästare, Vänersborg	1957	96
CARLSSON, TORE, Vänersborg	1952	13
* CARLSTRÖM, ROLAND, Vänersborg	1942	96
CARLSUND, BO, Norsborg	1933	19
* CEDER, BERNT, Telearbetare, Vänersborg	1933	90
CEDER, CARL, Verksamhetschef, Vänersborg	1979	19
CEDERLUND, ARNE, Jägmästare, Vänersborg	1936	11
CEDERQVIST, PÅR, Kommunjurist, Vänersborg	1944	99
CHRISTIANSSON, ROGER, Vargön	1950	15
* CRANTZ, CURT GÖRAN, Pol. Mag., Vänersborg	1958	90
DAHL, MICHAEL, Vänersborg	1962	12
DAHLBOM, MATS, Kommunjurist, Vänersborg	1964	01
DAHLÉN, BERN, Pensionär, Vänersborg	1945	19
DAHLGREN, PETER, Frändefors	1963	24
* DAHLLÖF, MATS, Uppsala	1965	67
* DAHLLÖF, PETER, Civilekonom, Stockholm, ständig medlem	1972	72
DAHLQVIST, INGEMAR, Vargön	1952	14
DAHLSTRAND, GÖRAN, F.d. Förvaltningschef, Stockholm	1950	23
* DANIELSSON, THOMAS, Frändefors	1948	97
DIKELIUS, LENNART, Vänersborg	1945	16
* DRUFVA, ULF, Ingenjör, Vänersborg	1950	97
DUBERG, PER, Vänersborg	1959	19
EDBERG, PEO, Fårösund	1948	01
* EK, CARL-GUSTAF, Teknologie Doktor, Västra Frölunda	1958	83
* EK, LARS ANDERS, Teologie Kand., Tun	1954	83
* EKHOLM, JOHAN, Vänersborg	1963	87
* EKLIND, LARS, Lysekil	1957	74
* EKLUND, BO, Lagerchef, Vänersborg	1937	80
* EKMAN, LARS, Tekniker, Vänersborg	1949	74
EKSTEDT, GÖRAN, Vänersborg	1949	05
** EKSTEDT, THOMAS, Utvecklingsledare, Rydebäck	1951	65
* EKSTRÖM, JOHAN, Kommunalråd, Skövde	1943	80
ELMQVIST, CLAES, Pensionär, Vänersborg	1957	22
EMANUELSSON, CONNY, Vänersborg	1950	15
EMANUELSSON, GÖTE, Vänersborg	1956	06
ENG, KENT, Fotograf, Vänersborg	1964	18
ENGDAHL, KENT, Posttjänsteman, Vargön	1953	04
** ENGLUND, CLAËS, Agronom, Lidköping	1943	47
** ENGLUND, MAGNUS, Tandläkare, Göteborg, ständig medlem	1949	49
* ENGLUND, NILS-ERIK MAGNUS, Vänersnäs, ständig medlem	1966	66
** ENGLUND, NILS TURE, Legitimerad läkare, Lidköping,	1939	47
ENGLUND, OSKAR, Professor, Nälden, ständig medlem	1982	83
* ENGLUND, SAMUEL, Civilingenjör, Lidköping, ständig medlem	1977	82
ENGLUND, TEODOR, Tandläkare, Lerum, ständig medlem	1985	85
* ENGSTRÖM, PER ARNE, Försäljare, Vänersborg	1935	85
* ERICSON, LENNART, Adjunkt, Vänersborg	1940	85
ERICSON, PER-OLOF, Vänersborg	1945	06
ERICSON, SVEN-GÖRAN, Vänersborg	1948	11
ERICSON, TOMMY, Urmakare, Vänersborg	1946	04
ERICSSON, BO, Fritidspedagog, Skövde	1939	01
ERICSSON, CARL, Vänersborg	1960	16

* ERICSSON, JOHAN FREDRIK, Vänersborg.....	1966	66
** ERICSSON, JOHN OLOF, Tandläkare, Vänersborg, Hedersledamot, innehavare av Gillets medalj (2000).....	1939	54
ERICSSON, MICAEL, Vänersborg	1969	02
ERICSSON-KLEIN, CARL, Vänersborg, ständig medlem	2000	05
ERIKSSON, BJÖRN, Kungsbacka.....	1973	04
ERIKSSON, CARL-GUSTAV, Vänersborg.....	1952	13
ERIKSSON, CEJE, Vänersborg	1952	16
ERIKSSON, GÖRAN, Konsult, Vänersborg.....	1954	22
ERIKSSON, HÅKAN, Uddevalla	1956	07
* ERIKSSON, INGE, Vänersborg	1946	96
ERIKSSON, MATS, Vice Chefsåklagare, Göteborg	1967	99
ERIKSSON, PATRICK, Egenföretagare, Vänersborg.....	1967	12
* ERIKSSON, SVEN-INGVAR, Kommunalråd, Vänersborg.....	1940	92
ERLANDSSON, GUNNAR, Äldreomsorgschef, Vänersborg	1950	09
* FAGER, JAN, Direktör, Bovallstrand.....	1940	90
* FAGERSTRÖM, MAGNUS, Landvetter	1966	89
* FALK, CLAES, Chefsrådgivare, Vänersborg.....	1970	97
FALK, JAN-ERIK, Vänersborg	1950	12
FALK, LENNART, Läkare, Göteborg	1952	23
FALK AHLQVIST, MARCUS, Guldsmed, Vänersborg	1992	18
FASTH, CONNY, Gymnastikdirektör, Öjersjö.....	1948	05
FASTH, KENTERIC, Vänersborg	1955	05
FERM, ROLAND, Vänersborg.....	1959	05
* FILIPSON, GÖRAN, Vänersborg	1947	94
FILIPSSON, PETER, Officer, Skurup.....	1975	06
FJELLMAN, HANS, Stockholm	1945	21
* FLOBERG, TOMMY, Skyddsförare, Vänersborg.....	1961	94
FLOOD, STURE, Vänersborg	1947	19
* FOCK, CARL-GÖRAN, Lerum	1953	77
FORSBERG, STEN, Vänersborg	1934	11
FORSELL, OLOF, Ingenjör, Västerås	1937	08
FORSHELL, LEIF, Jur. Kand., Spånga.....	1942	02
FRANKE, NIKLAS, Samlingsassistent, Vänersborg.....	1986	23
FREDÉN, HÅKAN, Ystad	1937	05
* FREDMAN, MARTIN, Polisman, Göteborg.....	1970	83
FREDMAN, STEFAN, Produktionstekniker, Vänersborg	1964	04
* FRICK, LARS H, Kommunchef, Borgholm.....	1948	98
FRIDH, BENGT, Banktjänsteman, Vargön	1958	21
FRISELL, BENGT, Mentor, Vänersnäs.....	1953	17
FRISELL, HANS, Pensionär, Vänersnäs	1953	24
** FRÄNDEGÅRD, BENGT OLOF, Ingenjör, Vänersborg.....	1927	67
* FURBO, MATTIAS, Vänersborg	1972	94
* FURBO, STURE, Adjunkt, Vänersborg	1944	87
GARDEBRANDT, LARS, Konstnär, Brålanda.....	1961	22
GEDELL, STELLAN, Teknologie Doktor, Vänersborg.....	1959	22
GELANG, PELLE, Civilingenjör, Vänersborg	1945	99
GILLBERG, HANS, Vänersborg	1960	05
GILLBERG, PETER, Advokat, Askim.....	1965	21
GILLBERG, STEFAN, Vänersborg	1964	08
* GRANLUND, KURT, Ekonomichef, Trollhättan.....	1938	94
* GRANQVIST, TORE, Verkstadsägare, Vargön.....	1948	91

* GRAUMANN, GUNNAR, Lund	1933	93
GRETIVE, LARS, Överläkare, Vänersborg	1942	11
** GRÖNBERG, MATTIAS, Civilingenjör, Bromma	1932	60
GRÖNROS, BERNT, Vänersborg	1963	99
GUILOTTE, LEIF, Teknisk Dokumentation, Frändefors	1964	23
GULDBRAND, GERT, Produktionschef, Vänersborg	1963	23
GUSTAFSSON, BENKT, Vänersborg	1940	09
GUSTAFSSON, JAN, Musiklärare, Vänersborg	1952	05
* GUSTAFSSON, JAN-OLOF, Vänersborg	1947	94
GUSTAFSSON, LEIF, Vänersborg	1956	18
GUSTAFSSON, MAGNUS, Brålanda	1970	22
GUSTAFSSON, STIG-ARNE, Läkare, Vänersborg	1952	17
GUSTAVSSON, BJÖRN, Kulturskribent, Boda Kyrkby	1956	21
* GUSTAVSSON, LARS-ÅKE, Vänersborg	1958	92
GUSTAVSSON, STEN, Vänersborg	1941	13
* GUSTAVSSON, SVEN, Vänersborg	1951	92
* GÄRDEHALL, LARS, Vänersborg	1945	97
GÖRANSSON, STEFAN, Köksmästare, Grästorp	1961	21
HAGBERG, JAKOB, VD, Vargön	1954	24
HAGBERG, SVEN, Personaldirektör, Vänersborg	1958	07
** HAGBORG, GÖRAN, Redovisningskonsult, Vänersborg, Hedersledamot, innehavare av Gillets medalj (2000)	1941	53
HAGBORG-OLSSON, OSCAR, Mora	1993	05
HAGEMAN, ANDREAS, Vänersborg	1981	06
HAGEMAN, NICLAS, Vänersborg	1975	06
** HAGLIND, STURE, Gymnastikdirektör, Skövde	1946	68
HAGSÉR, HÅKAN, Vänersborg	1947	12
* HALLBERG, LEIF, Vänersborg	1948	96
* HALLBERG, WILLARD, Typograf, Vänersborg	1931	86
HALLBLAD, BJÖRN, Vänersborg	1986	04
HALLBLAD, CARL, Vänersborg	1982	04
HALLBLAD, LARS, Bilplåtslagare, Vänersborg	1959	04
HALLBÄCK, INGEMAR, Vänersborg	1954	18
* HALLQVIST, ANDERS, Veterinärassistent, Vänersborg	1945	76
* HALLQVIST, ANDERS, Lantmästare, Vänersborg	1954	94
HALLQVIST, ERIC, Vänersborg	1973	07
HALLQVIST, HANS, Vänersborg	1949	07
HALLQVIST, INGVAR, Vänersborg	1954	01
HALLQVIST, LARS, Leg. Veterinär Assistent, St. Levene	1941	08
* HALLQVIST, TOMAS, Laboratorieassistent, Vänersborg	1951	84
HAMBERG, JAN, Lidköping	1943	13
HANSANDER, EINAR, Riksspeleman, Vänersborg, innehavare av Gillets medalj (2011)	1938	11
* HANSSON, H O LENNART, Kulturkonsulent, Vänersborg	1947	96
* HANSSON, LENNART, Fastighetsmäklare, Vänersborg	1932	84
HANSSON, PER, Vara	1968	18
HANSSON, TOMMY, Musikproducent, Vänersborg	1952	04
HARLITZ, HENRIK, Vänersborg	1973	05
* HARRING, TORD, Hönö	1940	95
* HASSELLIND, KAJ, Vänersborg	1945	76
HEDBERG, INGVAR, Ingenjör, Frändefors	1954	23
HEDENSTEDT, GÖRAN, Vänersborg	1942	12

HEDLUND, JOHAN, Ekonomie Mag., Göteborg	1970	04
* HEDLUND, STIG, Tekniker, Vänersborg	1941	95
* HEDQVIST, PER, Byråassistent, Vänersborg, innehavare av Gillets medalj (2005)	1943	76
* HEIDENGÅRD, KLEIFT, Förvaltare, Frändefors	1949	96
HEITLER, LASZLO, Vänersborg	1971	22
HELLDÉN, MIKAEL, Telemontör, Vargön	1959	22
HELLDIN, LEIF, Kommunikatör, Vänersborg	1963	24
* HELLMAN, ANDERS, Vänersborg	1955	73
HELLMAN, NILS, Vänersborg	1988	16
HENRIKSSON, CONNY, Vänersborg	1969	20
HERLOGSSON, NILS ERIK, Vänersborg	1940	13
* HERMANSON, JAN, Teol. Dr. Univ. Lektor, Lund	1949	91
HERMANSSON, THOMAS, Vänersborg	1979	18
* HERTZ, ARNE, Ingenjör, Trollhättan	1939	79
* HJALMARSSON, GUNNAR, Auktoriserad Revisor, Vänersborg	1957	97
HJELTE, ANDERS, Tandläkare, Hovenäset	1954	21
HJERTÉN, NILS, Kyrkoherde, Vänersborg	1934	13
HOBERG, DIETER, Konsult, Vänersborg	1939	19
HOFLING, ERIK, Vänersborg, ständig medlem	2000	00
HOFLING, OSCAR, Vänersborg, ständig medlem	1996	96
HOLM, JAN OLOF, Vänersborg	1940	04
* HOLM, LARS ERIK, Vägtekniker, Vänersborg	1944	82
HOLMGREN, BENGT, Vänersnäs	1944	15
HOLMQVIST, MATS, Vänersborg	1960	06
HORSTER, ROLF, Lärare, Vänersborg	1950	24
** HURTIG, BENGT, Katrineholm	1953	66
HÅKANSSON, ULF, Montör, Vänersborg	1965	19
HÅRD AF SEGERSTAD, BJÖRN, Rektor, Vänersborg, innehavare av Gillets medalj (2013)	1954	05
HÖGBERG, JERKER, Vänersborg	1951	02
HÖGBERG, STIG-ARNE, Ingenjör, Onsala	1944	22
HÖGLUND, ANDREAS, Systemutvecklare, Vänersborg	1980	12
HÖGLUND, DAN, Vänersborg	1962	10
HÖGLUND, STIG-GÖRAN, Pensionär, Mjölby	1955	18
HÖGLUND, ULF, Vänersborg	1964	10
HÖRKE, JAN, Vargön	1943	16
* ISACSSON, JÖRGEN, Banktjänsteman, Vänersborg	1964	97
ISRAELSSON, BENGT, Vänersborg, ledamot i beredningsnämnden	1949	15
IVARSSON, STURE, Vänersborg	1940	13
JACOBSSON, BÖRJE, Vänersborg	1962	18
** JANSON, LARS, Gymnastikdirektör, Falkenberg	1938	66
JANSSON, ANDERS, Köpman, Vargön	1940	05
JANSSON, BJÖRN, Köpman, Vargön	1966	11
JANSSON, MIKAEL, Frändefors	1966	23
JANSSON, TOMMY, Vänersborg	1947	18
* JARHED, GUNNAR, Banktjänsteman, Vänersborg, innehavare av Gillets medalj (2015)	1947	78
JARHED, STEFAN, Vänersborg	1953	17
** JENNISCHE, MATS, Agronom, Runhällen, ständig medlem	1944	64
** JENNISCHE, PER, Fil. Dr., Uppsala, ständig medlem	1943	64
** JENNISCHE, ÅKE, Socionom, Katrineholm, ständig medlem	1947	64

* JOACHIMSSON, ERLING, Civilingenjör, Torslanda	1950	77
* JOELSSON, LARS, Civilingenjör, Bromma, ständig medlem	1954	76
JOELSSON, MAGNUS, Vänersborg	1962	13
JOHANNESSON, MARTIN, Vänersborg	1960	24
* JOHANSSON, BENGT, Vänersborg	1945	96
* JOHANSSON, BENGT, Vänersborg	1937	96
* JOHANSSON, BENGT, Konstnär, Glommen	1941	98
* JOHANSSON, BJÖRN, Göteborg	1963	93
* JOHANSSON, BO, Frändefors, ständig medlem	1959	76
* JOHANSSON, CASPER, Göteborg, ständig medlem	1976	76
* JOHANSSON, CONNY, Distriktschef, Hamburgsund	1950	94
JOHANSSON, DANIEL, Fastighetsmäklare, Vänersborg	1977	20
JOHANSSON, ERIK, Pensionär, Vänersborg	1945	19
JOHANSSON, HENRIK, Vänersborg	1941	16
* JOHANSSON, HÅKAN, Vänersborg	1947	92
* JOHANSSON, JAN, Åkeriägare, Vänersborg	1937	76
JOHANSSON, JAN, Musiker, Nesttun	1957	22
JOHANSSON, JAN KENNETH, Präst, Vänersborg	1949	17
JOHANSSON, JOEL, Vänersborg	2003	05
JOHANSSON, KENNETH, Vänersborg	1951	07
* JOHANSSON, LARS, Byggnadssnickare, Vänersborg	1934	86
JOHANSSON, LARS, Kock, Vänersborg	1964	17
* JOHANSSON, LARS ERIK, Vänersborg	1936	96
JOHANSSON, LARS GUNNAR, Civilingenjör, Norrköping	1957	23
JOHANSSON, LARS-OLOF, Musiklärare, Vänersnäs	1957	13
* JOHANSSON, LEIF, Vänersborg, ständig medlem	1962	76
JOHANSSON, LEIF, Vänersborg	1965	10
JOHANSSON, LENNART, Frändefors	1931	05
JOHANSSON, MICHAEL, Vänersborg	1963	09
JOHANSSON, PER ERIK, Vänersborg	1951	16
JOHANSSON, PER-OLOF, Vänersborg	1942	15
* JOHANSSON, PETER, Museichef, Vänersborg, bisittare i styrelsen, innehavare av Gillets medalj (2021)	1963	89
* JOHANSSON, PONTUS, Sjöingenjör, Vänersborg, ständig medlem	1973	76
JOHANSSON, RALF, Officer, Vänersborg	1974	04
JOHANSSON, RICKARD, Vänersborg	1973	06
* JOHANSSON, RUNE, Reservdelnsman, Vänersborg	1944	76
JOHANSSON, RUNE, Vänersborg	1938	07
JOHANSSON, STEN, Vänersborg	1939	04
JOHANSSON, SUNE, Arkitekt, Brottbby	1943	02
JOHANSSON, SVEN OLOF, Vänersborg	1950	99
JOHANSSON, SVEN-ERIK, Verkstadschef, Vänersborg	1958	19
* JOHANSSON, SÖREN, Snickare, Vänersborg	1940	98
* JOHANSSON, THOMAS, Reservdelnsman, Vänersborg	1957	76
JOHANSSON, THOMAS, Vänersborg	1969	05
JOHANSSON, TORE, Vänersborg	1951	09
JOHANSSON, ULF PEDER, Skådespelare, Vänersborg	1957	12
* JONSSON, BERTIL, Uddevalla	1934	88
JONSSON, KARL-GUNNAR, Vänersborg	1947	09
* JONSSON, LEIF, Personalchef, Uddevalla	1952	96
* JOSEFSSON, JOHN, Teletekniker, Vänersborg	1964	98
JOSEFSSON, KENT, Lokalvårdare, Vänersborg	1945	22
JOSEFSSON, LARS OLOF, Verkstadsarbetare, Vänersborg	1939	00

JOSEFSSON, STEFAN, Vänersborg.....	1971	04
JOSTEN, HENRIK, Lärare, Vänersborg, ledamot i beredningsnämnden	1968	10
* JÄRPLER, LENNART, Vänersborg	1947	83
JÄRPLER, PER, Ingenjör, Hisings Backa.....	1970	16
* JÄRPVIK, CURT, Enhetschef, Vänersborg.....	1946	95
JÄRPVIK, DANIEL, Psykolog, Vänersborg	1977	14
* JÖNSSON, GUNNAR, Vänersborg	1960	88
KARLBERG, CONNY, Vänersborg.....	1956	13
KARLSSON, ANDERS, Slöjdlärare, Vänersborg.....	1959	18
KARLSSON, BENGT, Pensionär, Vänersnäs	1952	13
KARLSSON, BENNY, Vänersborg.....	1947	09
KARLSSON, BO-GÖRAN, Vänersborg	1953	08
KARLSSON, CONNY, Frändefors	1964	12
KARLSSON, JOHAN, Inköpare, Trollhättan.....	1991	17
KARLSSON, KENT, Kriminalkommissarie, Trollhättan.....	1944	01
* KARLSSON, LEIF, Vänersborg.....	1952	98
KARLSSON, MAGNUS, Åkeriägare, Vänersborg.....	1961	07
* KARLSSON, MARTIN, Åkeriägare, Frändefors, ständig medlem	1976	87
KARLSSON, MARTIN, Civilingenjör, Vänersborg	1970	22
KARLSSON, PATRIK, Försäljningsingenjör, Vänersborg	1967	19
KARLSSON, PETER, Vänersborg	1964	10
KARLSSON, PETER, Kapten, Vänersborg	1970	12
* KARLSSON, ROGER, Senior Consultant, Vargön.....	1943	96
KARLSSON, STEFAN, Vänersborg	1960	17
KARLSSON, STURE, Helsingborg.....	1951	16
KARLSSON, THOMAS, Upphandlingschef, Mora.....	1951	17
* KARLSSON BERNDTSSON, KENT, El Campello, Alicante	1940	97
KAUFFELDT, ANDERS, Vänersborg	1951	15
KENNHOLM, SVEN, Vänersborg.....	1945	17
** KIHLESTRÖM, LARS GÖRAN, Banktjänsteman, Vänersborg.....	1936	65
* KJELLSSON, DAN, Vänersborg	1941	74
* KJELLSSON, UNO, Direktör, Hälleviksstrand	1944	74
KNUTSSON, ANDERS, Vänersborg	1944	05
* KNUTSSON, BO, Pol. Mag., Vänersborg.....	1945	90
KNUTSSON, FREDRIK, Vänersborg.....	1971	08
KNUTSSON, LARS, Vänersborg.....	1950	18
** KNUTSSON, LEIF GUNNAR, Ärvika.....	1934	64
KOPP SÖDERSTRÖM, HENRIK, Företagare, Göteborg	1980	17
KORITZ, PETER, Läkare, Vänersborg	1939	02
KORP, JAN-OLOF, Vargön	1944	12
KULLENBERG, KRISTER, Vänersborg.....	1943	17
KÄCK, LENNART, Ekonom, Vargön, ledamot i beredningsnämnden	1952	04
KÄLLGÅRD, MARTIN, Göteborg	1976	21
KÄLLGÅRD VIDELL, MAGNUS, Systemadministratör, Vänersborg	1968	21
KÄRVLING, STEFAN, Pensionär, Vänersborg	1954	22
* KÄRVLING, URBAN, Journalist, Alingsås.....	1957	85
LAND, INGEMAR, Vargön	1953	16
LANDÉN, INGEMAR, F.d. Lärare, Göteborg	1948	22
LANDGREN, HENRIK, Brälåda	1987	95
LARSSON, ALVAR, Direktör, Vänersborg.....	1943	03
* LARSSON, ANDERS, Spånga, ständig medlem	1963	63
* LARSSON, ANDERS, Persstorp	1951	94
LARSSON, ANDERS, Vänersborg	1960	08

LARSSON, ANDERS, Byggnadsarbetare, Vänersborg	1966	19
* LARSSON, ARNE, Ingenjör, Vänersborg	1943	95
LARSSON, ARNE, Vänersborg	1954	17
LARSSON, BENNY, Brålanda	1956	13
* LARSSON, BERTIL, Sjöman, Vänersborg	1942	81
* LARSSON, BJÖRN, Vänersborg	1975	97
LARSSON, BÖRJE, Fastighetsmäklare, Brålanda	1959	09
LARSSON, DAVID, Varekil, ständig medlem	1998	98
LARSSON, ERIK, Kvissleby	1933	06
** LARSSON, GÖSTA, Civilingenjör, Stockholm, ständig medlem	1936	55
LARSSON, HÅKAN, Vänersborg	1957	11
* LARSSON, INGEMAR, Plåtslagare, Huskvarna	1939	89
* LARSSON, INGEMAR, Civilingenjör, Vänersborg	1955	96
LARSSON, JAN, Vargön	1966	23
LARSSON, JAN-OLOF, Åkeriägare, Vänersborg	1946	03
* LARSSON, JOHAN, Vänersborg, ständig medlem	1966	66
** LARSSON, LARS, Revisor, Mölndal	1943	68
LARSSON, LEIF, AV-Chef, Vänersborg	1947	01
LARSSON, LEIF, Länsbrandingenjör, Vänersborg	1962	10
LARSSON, LEIF, Chief Steward, Väjern	1968	13
LARSSON, LENNART, Mellerud	1962	07
LARSSON, MARTIN, Trafikinspektör, Vänersborg	1961	05
LARSSON, PER ARNE, Hunnebostrand	1953	00
LARSSON, PETER, Vänersborg	1957	16
* LARSSON, SVEN-ÅKE, Hamnchef, Vänersborg	1947	95
LARSSON, TOMMY, Färgelanda	1953	16
LARSSON, YNGVE, Vänersborg	1944	16
* LARSSON, ÅKE, Vänersborg	1944	77
LAUDON, ANDERS, F.d. Skolläkare, Vänersborg	1932	01
LEJDSTRÖM, MICHAEL, Vänersborg	1968	10
LEJON, STEFAN, Marknadskoordinator, Vänersborg	1964	08
LENNARTSSON, BERNT, Lantbruksekonome, Vänersborg	1947	19
LIDELL, GUNNAR, Frändefors	1960	16
* LIDÉN, JAN-GUNNAR, Vänersborg	1948	95
LIDÉN, JOHAN, Vänersborg	1961	15
LIDHOLM, KARL ERIK, Vänersborg	1954	12
LIDHOLM, PETER, Vänersborg	1960	04
LILJEKVIST, KURT, Civilekonom, Vänersborg	1946	11
** LIND, HÅKAN, F.d. Chefredaktör, Vänersborg, innehavare av Gillets medalj (2017)	1948	54
* LIND, JESPER, Göteborg	1975	83
** LIND, LARS, Civilingenjör, Lerum	1944	50
LIND, RUNE, Vänersborg	1940	16
LINDAHL, LENNART, Vänersborg	1953	16
** LINDBERG, ANDERS, Bankdirektör, Upplands Väsby	1938	66
** LINDBERG, BENGT ARNE, Verkstadsarbetare, Vargön	1949	66
** LINDBERG, CARL AXEL, Ingenjör, Vallda	1944	65
LINDBERG, JOAKIM, Vargön	1979	88
LINDBLUM, HANS, Polis, Vänersborg	1935	23
* LINDÉN, LARS, Civilingenjör, Vargön, ständig medlem	1954	75
LINDGREN, LARS, Civilingenjör, Västra Frölunda	1944	23
LINDH, LARS, Kungshamn	1944	19
LINDMARK, LARS GÖRAN, Vänersborg,		

innehavare av Gillets medalj (2016).....	1950	16
* LINDSKOG, HANS, Byråchef, Vänersborg	1940	94
LINDSTEDT, SVANTE, Vänersborg	1943	08
LINDVALL, PER, Vänersborg	1946	06
* LINNARSSON, JÖRGEN, Ekonomiansvarig, Vänersborg	1948	97
* LINNARSSON, LENNART, Begravningsentreprenör, Vänersborg, Gilleskrivare.....	1952	98
* LJUNG, INGEMAR, Vänersborg.....	1966	94
* LJUNGGREN, LARS GÖRAN, Inspektör, Frändefors	1946	98
LJUNGSTRÖMER, ANTON, Hunnebostrand	1989	01
* LJUNGSTRÖMER, ARNE, Glasmästare, Hunnebostrand	1951	95
LOHEDEN, HÅKAN, Vänersborg	1962	13
* LOHEDEN, KARL GUSTAV, Vänersborg.....	1925	95
LOHEDEN, PER, Stockholm	1959	13
* LOHM, SÖREN, Kranmaskinist, Vänersborg	1942	93
LOJANDER, URBAN, Vänersborg	1946	17
LOMAN, JAN, Vänersborg	1931	17
LUDWIGSON, HÅKAN, Fotograf, Göteborg	1948	20
LUND, KARL-GUSTAV, Vänersborg.....	1952	15
LUNDBERG, ANDERS, Civilekonom, Vänersborg.....	1977	05
LUNDBERG, GUNNAR, Vägmästare, Vänersborg	1955	02
LUNDBERG, ROGER, Vänersborg.....	1945	05
LUNDBERG, SVEN-GUNNAR, Vänersborg	1939	16
LUNDBERG WIMAN, ALEX, Vänersborg	2013	16
LUNDBERG WIMAN, WILGOT, Vänersborg.....	2008	09
LUNDBORG, ANDERS, Köpman, Vänersborg	1994	00
** LUNDBORG, BO, Operasångare, Handen	1932	66
* LUNDBORG, ERIC, Köpman, Vänersborg, ständig medlem, Gillevård	1957	66
LUNDBORG, GUSTAV, Fysioterapeut, Vänersborg	1987	00
** LUNDBORG, JAN, Vänersborg.....	1952	73
LUNDBORG, NIKLAS, Projektledare, Varberg	1989	00
LUNDGREN, DICK, Fastighetsägare, Trollhättan	1962	22
LUNDGREN, MIKAEL, Egenföretagare, Vänersborg	1969	23
LUNDGREN, STEN ÅKE, Bilhandlare, Frändefors	1954	01
* LUNDGREN, ÅKE, Kriminalinspektör, Virserum	1946	88
LUNDH, STAFFAN, Zanzibar, Tanzania	1965	12
** LUNDIN, PER, Köpman, Vänersborg.....	1953	55
LUNDQVIST, LARS-GUNNAR, F.d. Distriktsläkare, Vänersborg	1955	22
* LUNDQVIST, ULF, Banktjänsteman, Vänersborg	1946	93
* LÅNG, KENT, Bankdirektör, Vargön.....	1940	80
LÅNG, KURT, Regionchef, Vänersborg	1951	06
* LÅNG, OWE, Revisor, Vargön.....	1963	97
* LÅNG, STIG-ARNE, Projektledare, Kolmården	1953	85
LÄCKBERG, HENRIK, Mediasäljare, Vargön	1970	17
LÖNN, PER, Fondförvaltare, Malmö	1977	08
MAGNUSSON, ANDERS, Vänersborg.....	1944	06
** MAGNUSSON, DICK, Vänersborg.....	1943	72
MAGNUSSON, FREDRIK, Vargön.....	1970	16
MAGNUSSON, HANS, Vänersborg	1933	15
MAGNUSSON, LARS, Frändefors	1946	16
** MAGNUSSON, NILS, Folkskollärare, Ljungskile	1940	65
MAGNUSSON, PER, Bromma	1965	07

MAGNUSSON, TORD, Företagare, Vänersborg.....	1962	24
MAHLVIKER, GUY, Vänersborg.....	1944	16
MALM, RUNE, Direktör, Vänersborg.....	1956	07
MALMBERG, NILS, Vänersborg.....	1990	00
* MALMBORG, JOHAN, Civilekonom, Bromma, ständig medlem.....	1975	76
* MARKLUND, BERTIL, Professor, Vänersborg.....	1945	80
MAYBORN, ROBERT, Brandman, Vänersborg.....	1979	24
MEYERDAHL, RONNY, Vänersborg.....	1952	15
MILÉN, FILIP, Program Manager, Brålanda.....	1993	22
MOLIN, ELVING, Vänersborg.....	1942	08
MOLLBERG, THOMAS, Tullinge.....	1949	06
* MOSSBERG, BERTIL, Pensionär, Uddevalla.....	1937	85
MOSSBERG, ULF, Civilingenjör, Vänersborg.....	1955	21
MUNKBO, LEIF, Dals Rostock.....	1959	07
* MÅRTENSSON, ARNE, Bankdirektör, Djursholm.....	1951	87
* MÅRTENSSON, BERNT, Ekonomidirektör, Skövde.....	1958	95
MÖLLER, ALEXANDER, VD, Vänersborg.....	1991	18
MÖRK, SVEN-OLOF, Norrtälje.....	1942	08
NEJDMO, TOMMY, Vänersborg, ständig medlem.....	1947	05
NIDSJÖ, KENNET, Konstruktör, Vänersborg.....	1963	04
NILSÉN, PER, Docent, Vellinge.....	1967	07
NILSSON, BENGT, Vänersborg.....	1948	17
NILSSON, BERNT, Fastighetsmäklare, Vänersborg.....	1948	99
* NILSSON, BO, Bankkamrer, Hisinges Kärra.....	1944	83
NILSSON, BO, Vänersborg.....	1943	08
NILSSON, GÖRAN, Vänersborg.....	1947	19
NILSSON, LARS, Vänersborg.....	1946	99
NILSSON, PATRIK, Vänersborg.....	1968	10
NILSSON, PER OLOF, Vänersborg.....	1961	03
* NILSSON, PETER, Kontorist, Vänersborg.....	1971	97
* NILSSON, PETER, Wien.....	1955	10
NILSSON, THOMAS, Vänersborg.....	1944	11
NORBERG, KENNETH, Vänersborg.....	1949	09
NORBERGER, JAN, Vänersborg.....	1947	12
NORBERGER, ÅKE, Trollhättan.....	1946	16
* NORDGREN, KENTH, Ingenjör, Vänersborg.....	1937	81
NORDHOLM, PAUL, Vänersborg.....	1950	17
NORDMARK, STEFAN, Ekonomichef, Göteborg.....	1957	12
NORDQUIST, PETER, Vänersborg.....	1954	12
NORÉN, HANS, Vänersborg.....	1966	11
* NORLIN, BERNDT-OLOF, Vänersborg.....	1942	97
NORRMAN, JONTE, Personalchef, Billdal.....	1955	23
NORRMAN, JÖRGEN, Postiljon, Vänersborg.....	1965	14
* NORRMAN, TOMMY, Posttjänsteman, Vänersborg.....	1944	90
* NYLÉN, TORE, Civilingenjör, Lidköping.....	1936	89
NYSTRÖM, PER-ÅKE, Pensionär, Vänersborg.....	1949	09
* NYSTRÖM, ULF, Smältarbetare, Vänersborg.....	1967	95
ODELIUS, KARL-ANDERS, F.d. Företagare, Trollhättan.....	1955	22
* ODELIUS, SVEN ERIK, Vänersborg, ständig medlem.....	1957	79
ODHAMMAR, IVAN, Lagman, Vänersborg.....	1932	06
OKSTAM, LARS-GÖRAN, Vänersborg.....	1940	22
OLOFSSON, CLAS- GUNNAR, Skötare, Åmål.....	1952	11

* OLSEN, POUL, Frisörmästare, Vänersborg.....	1938	91
OLSSON, ANDERS, Vänersborg.....	1978	07
OLSSON, BOSSE, Institutionschef, Vänersborg.....	1948	07
* OLSSON, CHRISTER, Verkstadsmontör, Vänersborg.....	1956	83
OLSSON, FOLKE, Vänersborg.....	1942	19
OLSSON, JAN-OLOF, Vänersborg.....	1945	16
OLSSON, JOHAN, Postiljon, Vänersborg.....	1981	17
OLSSON, PETER, Utvecklingsledare, Vänersborg.....	1956	13
OLSSON, ROGER, Journalist, Vänersborg.....	1948	18
** OLSSON, ROLF, Företagsekonom, Vänersborg.....	1949	72
OLSSON, THOMAS, Värnamo.....	1961	13
OLSSON, THORLEIF, Vänersborg.....	1948	24
OLSSON, ULF, Ombudsman, Vänersborg.....	1962	09
* OLSSON, ÅKE, Köpman, Vara.....	1945	83
OTTOSSON, TORE, Vänersborg.....	1953	18
PAJUSI, ARWO, Antikvarie, Söderåkra.....	1965	99
PALM, RÅGER, Vänersborg.....	1945	13
PALMQVIST, JAN, Vänersborg.....	1959	16
* PATRIKSSON, HÅKAN, Företagsskonsult, Vänersborg.....	1946	94
* PATRIKSSON, ANDERS, Arkitekt, Vargön.....	1960	85
PATRIKSSON, FILIP, Jur. Kand., Stockholm.....	1997	23
* PATRIKSSON, HENRIK, Driftsingenjör, Vänersborg.....	1965	85
* PATRIKSSON, MAGNUS, Rådman, Timmersdala.....	1965	85
PAULSSON, INGVAR, Lagman, Göteborg.....	1948	21
PAULSSON, MATS, Brandman, Frändefors.....	1957	17
PEDERSEN, HELGE, Vänersborg.....	1944	19
* PERMVALL, OSKAR, Civilingenjör, Älvsjö.....	1957	88
PERSSON, KENNETH, VD, Kungshamn.....	1962	08
PERSSON, STIG, Direktör, Vänersborg.....	1949	04
PETERSEN, THOMAS, Pensionär, Frändefors.....	1952	17
* PETERSON, ERNST, Fil. Mag., Vänersborg.....	1931	98
* PETERSON, KARL AXEL, Västra Frölunda.....	1940	95
PETERSSON, SET, Vänersborg.....	1965	15
PETTERSSON, BENNY, Vänersborg.....	1957	12
* PETTERSSON, BJÖRN, Elektriker, Vänersborg.....	1962	92
PETTERSSON, INGEMAR, Kungshamn.....	1950	99
PETTERSSON, OLLE, Vänersborg.....	1942	16
* PETTERSSON, TOMMY, Grästorp.....	1957	96
* PRINS, EDDIE, Frisör, Vänersborg, ledamot i beredningsnämnden.....	1971	94
* PRINS, SETH, Frisör, Vänersborg.....	1947	94
RAHM, BÖRJE, Vargön.....	1947	13
RAHM, JAN-OLOF, Vargön.....	1946	12
RAMM, TOMMY, Vänersborg.....	1948	09
RAPP, CARL, Frändefors.....	1992	05
RAPP, MARCUS, Vänersborg.....	1994	05
RAPP, MARCUS, Göteborg.....	1998	16
RAPP, PATRIK, Vänersborg.....	1962	00
RAPP, URBAN, Vänersborg.....	1968	05
RASMUSSEN, NILS ERIK, Vänersborg.....	1948	14
ROBERTSSON, SÖREN, Vänersborg.....	1934	14
ROHLIN, LENNART, Vänersborg.....	1946	11
** ROSENGREN, KARL ERIC, Ingenjör, Vänersborg.....	1938	71

* ROSLIN, LENNART, Ingenjör, Ryssby	1945	79
RUDQUIST, GUNNAR, Frändefors	1953	20
RUDSTRÖM, LARS, Samhällsplanerare, Grundsund	1957	02
RUSSBERG, KENT, Vänersborg	1939	11
RUSSBERG, MIKAEL, Civilingenjör, Vallentuna	1969	04
* RYBERG, EVERT, Lagerchef, Linköping	1940	90
RYRVIK, PETER, Konsult, Vänersborg	1965	18
RÅDBERG, YNGVE, Hägersten	1968	21
RÅDMARK, THURE, Överläkare, Vänersborg	1952	99
** SAHLIN, PER ANDERS, Fil. Kand., Enskededalen	1945	50
SAHLIN HILMERSSON, ERIK, Vargön	2015	17
SAHLSTEN, BO, Trollhättan	1950	05
SAHLSTEN, PETER, Företagare, Trollhättan	1977	20
* SALANDER, HÅKAN, Doktor, Vänersborg	1939	85
SALONEN, ARVID, Tandläkare, Vänersborg	1980	87
* SALONEN, BÖRJE, Örebro	1951	95
* SALONEN, EMIL, Torslanda	1977	87
* SALONEN, LARS, Tandläkare, Vänersborg, bisittare i styrelsen	1948	81
SALONEN, OSKAR, Stockholm	1987	89
SANDGREN, ROGER, Vänersborg	1954	14
SANDGREN, TORSTEN, Pensionär, Trollhättan	1944	19
SANDKVIST, JONAS, Rektor, Vargön	1967	19
SCHAGERSTRÖM, ROLAND, F.d. Brandmästare, Vänersborg	1936	05
SCHWARTZ, TORBJÖRN, Brandingenjör, Vänersborg	1956	21
SELIN, LEIF, Direktör, Vänersborg	1947	02
SILLÉN, SVEN, Frändefors	1950	15
SJÖSTAD, EMIL, Vänersborg	1990	00
* SJÖSTAD, LEIF, Elektriker, Vänersborg	1958	81
* SJÖSTRAND, CHRISTER, Civilingenjör, Göteborg	1943	79
* SJÖSTRAND, GÖRAN, Ingenjör, Vänersborg	1944	94
SJÖSTRÖM, STAFFAN, Adjunkt, Vänersborg	1954	10
SKAGERLIND, HANS-RUNE, Göteborg	1937	08
SKARSJÖ, LENNART, Företagsförmidlare, Vänersborg	1945	99
SKOOG, EIVIND, Vänersborg	1947	08
* SKOOGH, LENNART, Sollentuna	1949	92
SLAPEK, JOSEF, Vänersborg	1948	16
SOLBERG, JOHAN, Civilekonom, Järfälla	1966	23
SPJUTH, LENNART, Civilingenjör, Oxelösund	1949	02
STAKEBERG, HÅKAN, Göteborg	1940	13
STARK, DAN, Vänersborg	1946	02
STARKEBO, GÖRAN, Advokat, Vänersborg	1965	20
STEFFENBURG-NORDENSTRÖM, JOACHIM, Ingenjör, Vänersborg	1962	22
STEINER, ARNE, Vänersborg	1945	09
STENMAN, GÖRAN, Rådman, Vänersborg	1956	19
STENSON, MORGAN, Lidköping	1960	07
* STENSTRÖM, GÖRAN, Pol. Mag., Göteborg	1939	74
* STENSTRÖM, ROLF, TV-tekniker, Vänersborg	1937	76
* STERNER, ANDERS, Instrumentkontrollant, Grästorp	1955	94
STERNER, MATS-JOHAN, Vänersborg	1977	24
STERNER, SVEN-OLOF, Vänersborg	1953	15
STORM, GÖRAN, Bohus	1946	02
STORM, LARS, Vänersborg	1962	11

STRAND, JAN-OLOF, Bankchef, Vänersborg, Granskningsman	1969	99
* STRAND, OLLE, Vänersborg	1931	93
* STRANNE, HENRIK, Vänersborg	1964	97
STRID, BROR, Vänersborg	1944	04
* STRIVE, STAFFAN, Sjökapten, Ljungskile	1960	85
STRÖM, DAG, Vänersborg	1951	04
* STRÖM, RAGNAR, Civilingenjör, Stockholm	1939	82
* STÅHLBERG, PER OLOF, Plåtslagare, Vänersborg	1944	95
STÖÖK, ANDERS, Vänersborg	1937	09
* SULTAN, JAN, Förvaltare, Vänersborg	1934	84
* SUNDELIUS, CLAES, Ingenjör, Vänersborg	1936	75
SUNDELIUS, JONAS, Vänersborg	1963	04
SUNDELIUS, PONTUS, Vänersborg	1965	21
SUNNERDAHL, KJELL, Vänersborg	1955	22
SVAHN, PETER, Avdelnings Chef, Vänersborg	1975	18
* SVANBERG, HENRIK, Ingenjör, Vänersborg, Kassafogde	1966	84
* SVANBERG, MARTIN, Ingenjör, Trollhättan	1962	84
* SVANBERG, ÅKE, Informationschef, Strömstad	1943	96
SVANLING, THOMAS, Byggnadstekniker, Vänersborg	1958	05
SVENN, JOACIM, Vänersborg	1960	13
** SVENSSON, BENGT, Representant, Vänersborg	1932	64
SVENSSON, BENGT, Vänersborg	1962	24
SVENSSON, GÖRAN, Brandman, Vänersborg	1956	01
SVENSSON, GÖRAN, Kungshamn	1951	08
SVENSSON, HANS, Vaktmästare, Vänersborg	1957	05
SVENSSON, JOHAN, Vänersborg, ledamot i beredningsnämnden	1962	18
SVENSSON, JONAS, Konsult, Vänersborg, Granskningsman	1966	18
SVENSSON, KENT, Vänersborg	1937	04
* SVENSSON, LARS GUNNAR, Brastad	1952	80
* SVENSSON, LENNART, Vänersborg, ledamot i beredningsnämnden	1952	80
SVENSSON, LENNART, Vänersborg	1969	15
SVENSSON, MATS OVE, Kommunchef, Kungshamn	1949	14
SVENSSON, PER, Pensionär, Vänersborg	1953	19
SVENSSON, STEFAN, Driftledare, Vänersborg	1966	04
SVENSSON, THOMAS, Resemontör, Vänersborg	1958	22
SVENSSON, ÅKE, Vänersborg	1948	12
SWAHN, JANERIC, Vänersborg	1950	05
SYLVÉN, FRED, Vänersnäs	1949	15
SÖDER, LARS, Vänersborg	1963	16
* SÖDERBOM, LARS ÅKE, Målare, Vänersborg	1954	81
* SÖDERKVIST, GUNNAR, Snickare, Vänersborg	1955	92
* SÖDERQVIST, NILS-ERIK, Riksdagsman, Brälånda	1948	95
SÖDERSTRÖM, HÅKAN, Vänersborg	1949	23
* SÖDERSTRÖM, LEIF, Vänersborg	1960	84
** SÖDERSTRÖM, PER ARNE, Kamrer, Vänersborg	1933	66
* SÖDERSTRÖM, STIG, Vänersborg	1940	83
* SÖDERSTRÖM, SVEN, Postmästare, Vänersborg	1933	83
* TALLBO, BO, Nyköping	1952	95
* TENGBLAD, SVANTE, Ekonomichef, Vänersborg	1953	87
** THERNQUIST, KJELL, Redovisningskonsult, Vänersborg, Hedersledamot, innehavare av Gillets medalj (1990)	1939	50
THORELL, LAVE, Vänersborg	1944	16

* THORELL, SUNE, Logistiker, Båstad	1955	88
THORNELL, ERLAND, Vänersborg	1943	08
THORSELL, MAGNUS, Vargön	1967	21
THORVALDSSON CARLSSON, PER, IT-Tekniker, Brålanda	1962	04
THUNBERG, BO, Biolog, Kil	1952	01
THUNBERG, HÅKAN, Vänersborg	1957	18
THÖRNKVIST, OVE, Kommundirektör, Uddevalla	1960	10
TIBBLIN, RONNY, Vänersborg	1954	21
* TIDSTRAND, LENNART, Kamrer, Hamburgsund	1936	76
TIMMERFORS, STIG, Frändefors	1938	03
* TURTELL, LARS, Byggnadsingenjör, Vänersborg	1942	80
TVIKSTA, EVALD, Ödsmål	1935	04
* TÖRNER, SVEN-OLOF, Vänersborg	1950	98
UGGLA, ARVID, Professor, Nacka	1948	22
* ULLDAL, CONNY, Distributör, Vänersborg	1956	88
ULVEGÄRDE, SVEN OLOF, Grästorp	1945	16
* UTTER, KARL ANDERS, Frändefors	1947	95
VENNBERG, MATS, Platschef, Vänersborg	1942	02
VESSBY, ENAR, Gamleby	1939	05
VIBERG, ALF, Vänersborg	1956	16
VILGEUS, LARS-GUNNAR, Komminister, Karlskrona	1943	02
VÅNGFORS, JOHAN, Vänersborg	1961	18
* VÄNERLÖV, INGEMAR, Riksdagsledamot, Vänersborg	1944	94
WADELL, LEIF, Köpman, Göteborg	1940	01
* WADMAN, DAG, Bankdirektör, Vänersborg	1949	80
* WAERN, FREDRIK, Lantmästare, Vänersnäs	1943	89
WAGNERVIK, THOMAS, Miljöchef, Vänersborg	1956	11
* WAHLIN, JACOB, Vargön	1960	71
WALLIN, BENGT, Vänersborg	1944	18
* WALLIN, BJÖRN, Civilingenjör, Vänersborg	1939	94
* WALLIN, KENNETH, Målare, Vänersborg	1964	92
WALLIN, HÅKAN, Enhetschef, Vänersborg	1968	01
WARG, PER-ÅKE, Pensionär, Vargön	1948	21
WASSÉN, HANS, Vänersborg	1952	04
** WEISS, ANDERS, Byrådirektör, Varberg	1940	66
* WELÉN, PER, Civilingenjör, Trollhättan	1960	73
* WENNBERG, LENNART, Kontrollant, Vänersborg	1951	75
* WENNBERG, YNGVE, Telearbetare, Vänersborg	1934	79
WENNERBERG, FREDRIK, Vänersborg	1990	04
* WENNERBERG, HENRIK, Vänersborg	1948	85
* WENNHAGE, PER, Teknologie Doktor, Älvsjö	1966	80
* WERNER, SVEN, Teknologie Doktor, Steninge	1952	77
WERNSTÅHL, OLLE, Ingenjör, Vänersborg	1953	14
* WESTERBERG, LARS, Vänersborg	1928	81
* WESTHALL, HÅKAN, Kronofogde, Vänersborg	1938	74
* WESTHALL, SVEN, Ingenjör, Vänersborg	1945	75
WIKSTRÖM, JONNY, Elektriker, Borås	1958	20
WRAMNER, NILS-OLOF, Vänersborg	1950	16
** WULF, ERIK, Civilekonom, Lerum	1950	63
ZETTERBERG, BO, Vänersborg	1950	16
* ZETTERBERG, CHRISTER, Näringslivschef, Vänersborg, innehavare av Gillets medalj (2022)	1945	88

ZICKERMAN, MAGNUS, Helsingborg.....	1955	05
ÅBERG, DAN, Kanslichef, Vänersborg, ersättare i styrelsen.....	1956	12
* ÅBERG, GERT OLOF, Byggnadssnickare, Vänersborg.....	1958	74
ÅBERG, SVEN, Vänersborg.....	1943	16
* ÅHLUND, BO, Ingenjör, Vänersborg.....	1944	95
ÅHLUND, JOHAN, Banktjänsteman, Vänersborg.....	1974	11
ÅKESSON, BO, Pensionär, Vänersborg.....	1949	22
ÖBERG, ANDREAS, Musiker, Solna.....	1997	22
ÖBERG, KRISTIAN, Advokat, Vänersborg.....	1978	21
ÖHGREN, ANDREAS, Frändefors.....	1972	01
ÖHMAN, OVE, Byggnadsarbetare, Vänersborg.....	1958	11
* ÖSTERBERG, JAN, Inköpschef, Ljungkile.....	1937	90
ÖSTH, BENNY, Verkstadschef, Vänersborg.....	1941	05
ÖSTH, JOACHIM, Vänersborg.....	1965	13

Antal Medlemmar: 832

* Berättigade till 25-årstecknet

** Berättigade till 50-årstecknet

För att underlätta arbetet med medlemsförteckningen ombuds gillebröderna att till Gillet anmäla eventuell ändring av adress, titel, uppsägning av medlemskap m.m på Gillets hemsida (Kontakt) eller per epost: medlem@vanersborgssonersgille.se eller per post till adress nedan.

Vänersborgs Söners Gille
Henrik Svanberg
Parkgatan 27
462 31 Vänersborg

www.vanersborgssonersgille.se

Styrelseberättelse 2023

Styrelsen för Vänersborgs Söners Gille får härmed avge följande berättelse för verksamhetsåret 2023, Gillets 118:e. Styrelsen har under verksamhetsåret arbetat i enlighet med Gillets ändamål, att anordna gillestämmor, att publicera uppsatser eller att medverka i andra sammanhang, som kan befordra kännedom om Vänersborg samt att förvalta donationer, utdela stipendier och utmärkelser.

Den 21 april samlades bröderna till Årsstämma på museet. Sedvanliga förhandlingar följdes av ett föredrag av gillebroder Håkan Ludwigson, med titeln ”Strandraggare- mina anekdoter och bilder från stränder i världen”. Ett mycket uppskattat inslag i vårstämman.

Högtidsstämman ägde även den rum på museet, i år den 17 november. Ca 100 st gillebröder deltog vid stämman, där man efter sedvanliga förhandlingar och val inför 2024, fick se gillebroder Karl Bernling visa foton från Vänersborgs Kyrkas tornrenovering. Till stämman hade också ett flertal bröder kallats, vilka var berättigade att erhålla tecknet för 50-respektive 25-årigt medlemskap. Årets Ungdomsstipendium tilldelades den framgångsrike bowlaren, blott 16-årige Noel Haglund-Torgeson. Traditionenligt avslutades stämman med att vår krönikör Lars Salonen uppläste årskrönikan. Vid såväl vårstämman som högtidsstämman samlades gillebröderna till en trevlig middag efteråt i PB-huset.

I samband med Nationaldagsfirandet överlämnade vår 1:e Älderman Lars Alfredsson Sjung-Sjungstipendiet till Noor Demoulin, vilket var mycket uppskattat av henne. Årets Elis Ullmansstipendium delades ut i en fullsatt Vänersborgs kyrka lördagen den 30 september. I år tilldelades det till musikbegåvningarna Esten S. Sørhus, trumpet och Mladen Bonomi, orgel. Båda erhöll 10.000 kronor vardera.

En annan tradition är Gillegolfen. 2023 års mästerskap ägde rum den 23 augusti på Onsjö golfklubb och årets segrare blev Bo Olsson.

Gillets uppdrag med att vara med om att försköna Vänersborg med omnejd bestod i år med att bidra med pengar till en broschyr om Artscapecmålningarna på fasader runt om i staden. Till vår Gillegård har ett Dörröverstycke från entrén till Gillets Älderdomshem renoverats och finns nu att beskåda på innergården.

Under året har beredningsnämnden lagt ned mycket energi för att vår hemsida ska vara trevlig, uppdaterad och användarvänlig. Gillets minnestavlor ses också över med jämna mellanrum. Sedvanligt har också vår läsvärda årsskrift utkommit, nu med sin 92:a årgång.

Inför julhelgen har ett antal julblommor på sedvanligt sätt delats ut. Dessa ges till personer vilka särskilt bör tackas eller som behöver en uppmuntran inför julen.

Under året har styrelsen haft tio protokollförda sammanträden. Årsskriftsnämnden har haft sju stycken sammanträden. Styrelsen, beredningsnämnd och årsskriftsnämnd har också samlats i olika arbetsgrupper för att utföra arbeten med byggnader samt vår tomt.

Styrelsen har under verksamhetsåret 2023 bestått av Lars Alfredsson 1:e Älderman, Göran Boman 2:e Älderman, Henrik Svanberg Kassa-fogde, Lennart Linnarsson Gilleskrivare, Eric Lundborg Gillevärd, Peter Johansson och Lars Salonen båda bisittare.

Vänersborg i januari 2024

Lars Alfredsson
1:e Älderman

Lennart Linnarsson
Gilleskrivare

Göran Boman
2:e Älderman

Henrik Svanberg
Kassafogde

Eric Lundborg
Gillevärd

Peter Johansson
Bisittare

Lars Salonen
Bisittare

Årsbokslut 2023

Resultaträkning

Intäkter

Medlemsavgifter	162 200:-
Övriga intäkter	16 626:-

Kostnader

Kostnader årsskrift	82 362:-
Annonssintäkter	-41 000:-
Nettokostnad årsskrift	41 362:-
Lokalkostnader	41 521:-
Postbefordran	23 553:-
Trycksaker, Kontorsmtr	32 362:-
Varor och Mtrl.....	7 019:-
Sammanträdeskostnader	17 714:-
Uppvaktningar.....	18 655:-
Bankkostnader, Försäkring	8 030:-
Annonsering	3 875:-
Övriga kostnader	595:-

Årets förlust	15 860:-
Summa	<u>194 686:-</u>

Summa	<u>194 686:-</u>
-------------	------------------

Balansräkning 2023-12-31

Tillgångar

Kassa bank	60 316:-
Fonder	807 028:-
Övriga fordringar	0:-
Inventarier	75 000:-
Årets förlust	-15 860:-

Summa	926 484:-
-------------	-----------

Skulder, Eget kapital

Diverse skulder	0:-
Eget kapital Gillet	926 484:-

Summa	<u>926 484:-</u>
-------------	------------------

GRANSKNINGSBERÄTTELSE 2023

Undertecknade, som utsetts att granska Vänersborgs Söners Gilles räkenskaper och förvaltning för år 2023, får efter fullgjort uppdrag avgiva följande berättelse.

För uppdragets fullgörande har vi tagit del av Gillets samt dess fonders räkenskaper och styrelsens berättelse samt i övrigt företagit de granskningsåtgärder vi ansett nödvändiga. Någon anledning till anmärkning föreligger inte beträffande de till oss överlämnade handlingarna, bokföringen, inventeringen av dess tillgångar eller eljest beträffande Gillets förvaltning.

Med anledning härav tillstyrker vi full ansvarsfrihet för den tid granskningen avser.

Vänersborg den 24 januari 2024

Jan-Olof Strand
Granskningsman

Jonas Svensson
Granskningsman

www.vanersborgssonersgille.se

VÄNERSBORGS SÖNERS GILLE 2024

Styrelse

ALFREDSSON, LARS, Administrativ chef, 1:e Älderman 2022 (2011)
BOMAN, GÖRAN, Försäljningschef, 2:e Älderman 2018 (2008)
LINNARSSON, LENNART, Begravningsentreprenör, Gilleskrivare 2023 (2018)
SVANBERG, HENRIK, Ingenjör, Kassafogde 2017
LUNDBORG, ERIC, Köpman, Gillevärd 2008 (2006)
SALONEN, LARS, Tandläkare, Bisittare 2006
JOHANSSON, PETER, Museichef Bisittare 2022 (2008)
ÅBERG, DAN, Kanslichef, Ersättare 2022
BERNLING, KARL, Postiljon, Ersättare 2023

Beredningsnämnd

LINNARSSON, LENNART, Begravningsentreprenör
PRINS, EDDIE, Frisör
JOSTEN, HENRIK, Lärare
ISRAELSSON, BENGT, Lärare
SVENSSON, LENNART, Intendent
SVENSSON, JOHAN, VD
KÄCK, LENNART, Ekonom

Årsskriftsnämnd

BOMAN, GÖRAN, Försäljningschef
BERNLING, KARL, Postiljon
JOHANSSON, PETER, Museichef
LINNARSSON, LENNART, Begravningsentreprenör
ERIKSSON, MICHAEL, Museivaktmästare
JARHED, GUNNAR, Banktjänsteman
HEDQVIST, PER, Byråassistent
LIND, HÅKAN, f.d. Chefredaktör
ZETTERBERG, CHRISTER, Näringslivschef
ISRAELSSON, BENGT, Lärare

Granskningsmän

STRAND, JAN-OLOF, Bankchef
SVENSSON, JONAS, Konsult
WADMAN, DAG, Bankdirektör, Suppleant

GILLETS ÄLDERMÄN

Stadskassören Ferdinand Hallberg	1905-1920
Direktören Edwin Andersson	1921-1935
f.d. Fältläkaren Karl Gustaf Cedergren	1936-1941
Borgmästaren Bertel Hallberg	1942-1953
Landskamreraren Gunnar Hjorth	1954-1964
Länspolismästaren Erik Sahlin	1965-1973
Kamreraren Olov Janson	1974-1979
f.d. Disponenten Sven Lind	1980-1990
Direktören Stig Larsson	1991-2005
Ingenjören Göran Ahlin	2006-2010
Museichefen Peter Johansson	2011-2021
Administrative chefen Lars Alfredsson	2022-

Gilletts styrelse leddes till 1933 av en ordförande. Detta år infördes beteckningen Förste Älderman samtidigt som styrelsens övriga ledamöter fingo sina nuvarande titlar.

MEDLEMSINFORMATION

Gilletts hemsida

Vänersborgs Söners Gille har naturligtvis en egen hemsida på det s.k nätet. Vi försöker efter bästa förmåga att hålla den uppdaterad och aktuell.

Du hittar den på internetadressen: www.vanersborgssonersgille.se där finner du de senaste nyheterna och flikar som leder till vidare information. Exempelvis kan du läsa samtliga årsskrifter sedan 1932.

Medlemsförteckningen

Den medlemsförteckning som Du finner i årsskriften är inte till alla stycken helt korrekt vad avser titlar, bostadsort mm. Vi uppskattar om Du meddelar oss eventuella felaktigheter på Gillets hemsida (Kontakt) eller per epost: medlem@vanersborgssonersgille.se eller per post till adress: Vänersborgs Söners Gille, c/o Henrik Svanberg, Parkgatan 27, 462 31 Vänersborg.

E-postadresser och Mobilnummer!

Gillet behöver din e-postadress och mobilnummer! Detta för att underlätta kommunikationen mellan oss Gillebröder. Uppgift om e-postadress och mobilnummer, inklusive namn och födelseår per mail till medlem@vanersborgssonersgille.se.

Medlemsvärvning!

Gillebröder glöm inte att erbjuda medlemskap till vänner och bekanta, ju fler vi blir desto bättre! Intresseanmälan för nya medlemmar görs enklast i ett formulär på vår hemsida www.vanersborgssonersgille.se, eller per mail till medlem@vanersborgssonersgille.se.

www.vanersborgssonersgille.se

Vänersborgs Söners Gilles styrelse 2024

Sittande fr.v. Göran Boman, Lars Alfredsson, Henrik Svanberg.

Stående fr.v. Peter Johansson, Lars Salonen, Eric Lundborg, Lennart Linnarsson.

Foto: Karl Bernling

www.vanersborgssonersgille.se

Beredningsnämnden 2024

Sittande fr.v. Lennart Svensson, Lennart Käck, Henrik Josten.

Stående fr.v. Johan Svensson, Eddie Prins, Bengt Israelsson.

Foto: Karl Bernling

Årsskriftsnämnden 2024

Sittande fr.v. Micael Eriksson, Per Hedqvist, Christer Zetterberg, Gunnar Jarhed, Lennart Linnarsson.

Stående fr.v. Karl Bernling, Peter Johansson, Göran Boman, Håkan Lind, Bengt Israelsson.

Foto: Karl Bernling.

Gillemästerskap i Golf 2024

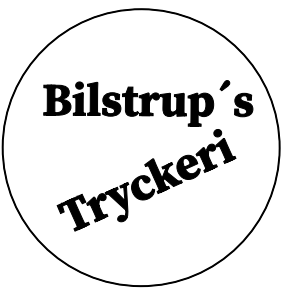
Mats Ove segrade i Gillegolfen 2024.

Onsdagen den 21 augusti avgjordes Gillegolfen traditionsenligt på Onsjö Golfklubb. Vid 12-tiden samlades deltagarna för att äta gemensam lunch och värma upp inför tävlingen. Vädret var inledningsvis rejält blött men vände efter hand och övergick i en fin augustikväll. Segrare blev Mats Ove Svensson, som därmed tog sin tredje titel i tävlingen. Tvåa blev Gunnar Erlandsson och på tredjeplats Jan Palmqvist. Stort grattis till de tre pristagarna som förutom äran förärades med Gillets fina whiskyglas.

Gillebroder! Om Du spelar golf och inte har deltagit i våra Gillemästerskap tidigare, skicka Din e-postadress till admin@vanersborgssonersgille.se så ser vi till att Du får information när det är dags för nästa års tävling.

Våra sponsorer / annonsörer
samtliga är sökbara på Gillets hemsida

	ALAB FASTIGHETER 0521-25 56 00
	<i>Almhages Blommor</i> Blommor för alla tillfällen! 0521-22 07 00
AFFÄRSJURIDIK • FAMILJERÄTT SKADESTÄND • BROTTMÅL • KONKURSER FÖRSÄKRINGSÄRENDEN • FASTIGHETSRETT HYRES- OCH ARRENDERÄTT • BOUTREDNINGAR TRAFIKRETT ALLMÄN RÄTTSHJÄLP • RÄTTSSKYDD A D V O K A T E R N A BERNLING • BOBERG • CEDER BOX 12 • KUNGSGATAN 9 • 462 21 VÄNERSBORG TEL 0521-66200 • TELEFAX 0521-66229	ASPERA <i>Skadedjurskontroll</i> Tel. 0730-35 67 70
	B.A. Johansson Fastighetsförvaltning AB www.bafastigheter.nu

	DAGS FÖR MÖBELRENOVERING? Välkomna till min verkstad -Hållbar konsumtion -Mindre miljöpåverkan -Bevarat kulturarv Broströms MÖBELRESTAURERING Restad Gärd Vänersborg 0521-680 90, 070-324 15 15 brostromsmobelrestaurering.se
	 Dick Lundgrens Fastighetsförvaltning AB 0708-251 272
 Vänersborg 0521-71 11 63 Trollhättan 0520-160 02	 Dina Försäkringar
	COMFORT B.Erlandsson AB

Marcus Falk Ahlqvist
GULDSMED

TILLVERKAR OMARBETAR REPARERAR

www.falkstudio.se	marcus@falkstudio.se	0521 - 130 80
Södergatan 24	452 34	Vänersborg

**Forum
Vänersborg**

Nära, reko, framåt!

Fastighetsbyrån

Tel. 0521-610 00

*Sundsgatan 5a, Vänersborg
fastighetsbyran.se/vanersborg*

Parallellgatan 16
Tel: 0521-633 36
golvman.se

FONUS

ETT PERSONLIGT
AVSKED

Vi hjälper dig att skapa en
ceremoni som blir ett personligt
avsked och ett fint minne.

Välkommen till Fonus

Fonus Vänersborg, 0521 611 60 | fonus.se

Gunnars
AUKTIONER

VÄRDERING
RÄDGIVNING
SLAGAUKTIONER

Ring Gunnar: 070-336 40 08
eller Lennart: 070-331 09 43

www.vanersborgssonersgille.se

	 Mat & Catering
	Holmängens Auktionshall Nygatan 67 Vänersborg tel. 0521 - 606 90
Handelsbanken -En riktig bank Edsgatan 11, Box 116, 462 34 Vänersborg Tel 0521-28 28 00, fax 0521-646 76 www.handelsbanken.se/vanersborg	
	Kalas boden Nyttigare Godare Roligare Kungsgatan 21, 462 33 VÄNERSBORG Telefon 0521-154 45, fax 0521-101 68 www.kalasboden.se

 0521-107 62 • Sundsgatan 9c	Välkommen in till oss på Vallgatan 21 i Vänersborg eller ring 0521-27 30 00, så hjälper vi dig!
 Bo Knutsson Kungsgatan 3, Vänersborg 0521-660 77	 Leg. Optiker • Kontaktlinsebehandling • Arbetsmedicinskebehandling • Synergonom. Sundsgatan 11 Vänersborg Tel. 0521-10 000
 Hamngatan 13, Vänersborg Tel. 0521-18151	 Skyttegatan 3 – Vänersborg Tel. 0521-613 50, 172 16
 Vänersborg	 EDSGATAN 14 VÄNERSBORG TEL 104 14

www.vanersborgssonersgille.se

Lundin Oriental rugs Persiska handknutna mattor Östergatan 7 Vänersborg Tel. 070-544 75 69	MOBILBANKEN www.mobilbanken.se Mobilupplåsning, Reparationer Köper, Byter & Säljer Edsgatan 27 Vänersborg • Tel. 0521-173 00
M. Gustafsson Ekonomi AB EKONOMI & JURIDIK	MÖBELEXPRESEN
Mannes Motor TRESTAD CENTER	NSP 50 JUBILEUM 1964-2014 Nordiska Skorstensprodukter AB 0521-65 999
MC CENTER Vänersborg Parallellgatan 20 Tel. växel 0512-230 200 MC, ATV, MOPED, TRÄDGÅRD, INDUSTRI TILLBEHÖR, VERKSTAD	ecco ara rieker BIRKENSTOCK NYA SKOR Sundsgatan 9 Tel. 170 30 www.nyaskor.se

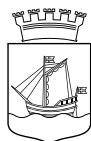
NYMANS BIL DÄCK <i>Autoexperter</i> DÄCK PARTNER SUZUKI	PETTERSSONS STENHUGGERI TROLLHÄTTAN www.tsten.se
 ODELIUS FASTIGHETER odeliusfastigheter.se Tel. 0521-656 15	PRINS <i>frisersalong</i> <i>Kungsgatan 17, Vänersborg</i> <i>Tel. 0521-668 95</i> <i>www.prins.se</i>
 OST HALLEN Edsgatan 14 0521 - 109 23 f @osthallenvbg @	 ProCrisis <i>Proactive & Professional Crisis Management</i> <i>Morgan Henningsson</i> <i>Tel: 070-588 87 19</i> <i>E-post: morgan@procrisis.se</i>
 DG PANTBANK AB www.panta.nu Tel 010-250 33 88	 QUALITY HOTEL 0521-57 57 20

www.vanersborgssonersgille.se

 VISITRESTAD.SE	Skiffer • Skiffer för utom- och inomhusbruk • Köksbänkar i granit • Marmor SKIFFERFORUM VÄNERSBORG Industrigatan 2, Vänersborg • 0521-71 12 13 www.skifferforum.se
 RISBERGS	Markentreprenad Containers/Materialtransport Lekplatser • Rivning • Bro Drift & Underhåll 0521-10250 www.smjab.se
 Industrigatan 2 0521-657 00 info@ror-anders.se	SMYCKA MALMSTRÖMS JEWELLERY & WATCHES <i>Din Guldbutik i Trestad</i> <i>Edsgatan 21 Vänersborg</i> <i>Tel. 0521 - 106 95</i>
  SVARVARGATAN 4 • VÄNERSBORG TEL 0521-120 00	 Onsd - Fred 12-18 Lördag 11-14 Parallellgatan 4 Vänersborg 0521-22 00 46

 STRAND HOTELL VÄNERSBORG Tel. 0521-138 50 Fax 0521-159 00 Hamngatan 7 462 33 VÄNERSBORG	 <i>Therquist Blomsterhandel</i> Edsgatan 19, 462 21 Vänernsberg Telefon 0521-100 63
Färdig med ditt boende? Vi är startklara. Boka möte redan idag på svenskfast.se/vanersborg Svensk Fastighetsförmedling	 Tel. 070-529 93 22 carlssons.46233@gmail.com
 SVENSKA MÄKLARHUSET 0521-128 00 vanersborg@smh.se	STORT SORTIMENT SNABB SERVICE PERSONBILAR • LASTBILAR LANTBRUK & ENTREPRENAD Thores Däck BRÄLÅNDA • www.thoresdack.se • Tel. 0521-315 55
Swedbank www.swedbank.se	

www.vanersborgssonersgille.se

Vänersborgs kommun
- attraktiv och hållbar
i alla delar, hela livet

VÄNERSBORGSHEM AB
— www.vanersborgshem.se —

VÄNERSBORGS MÅLERI

Verkstaden
Nygatan 71, 462 32 Vänersborg
Tel. 0521-71 12 25
malarn@vanersborgsmaleri.se

Marierovägen 4
0521-104 43
www.wahlstromsblommor.se

Yngves

Onsjö Företagsby, Vänersborg

Tel. 0521-665 00

www.yngves-elektronik.se

**Våra
sponsorer /
annonsörer**
*samtliga är sökbara
på Gillets hemsida*

www.vanersborgssonersgille.se